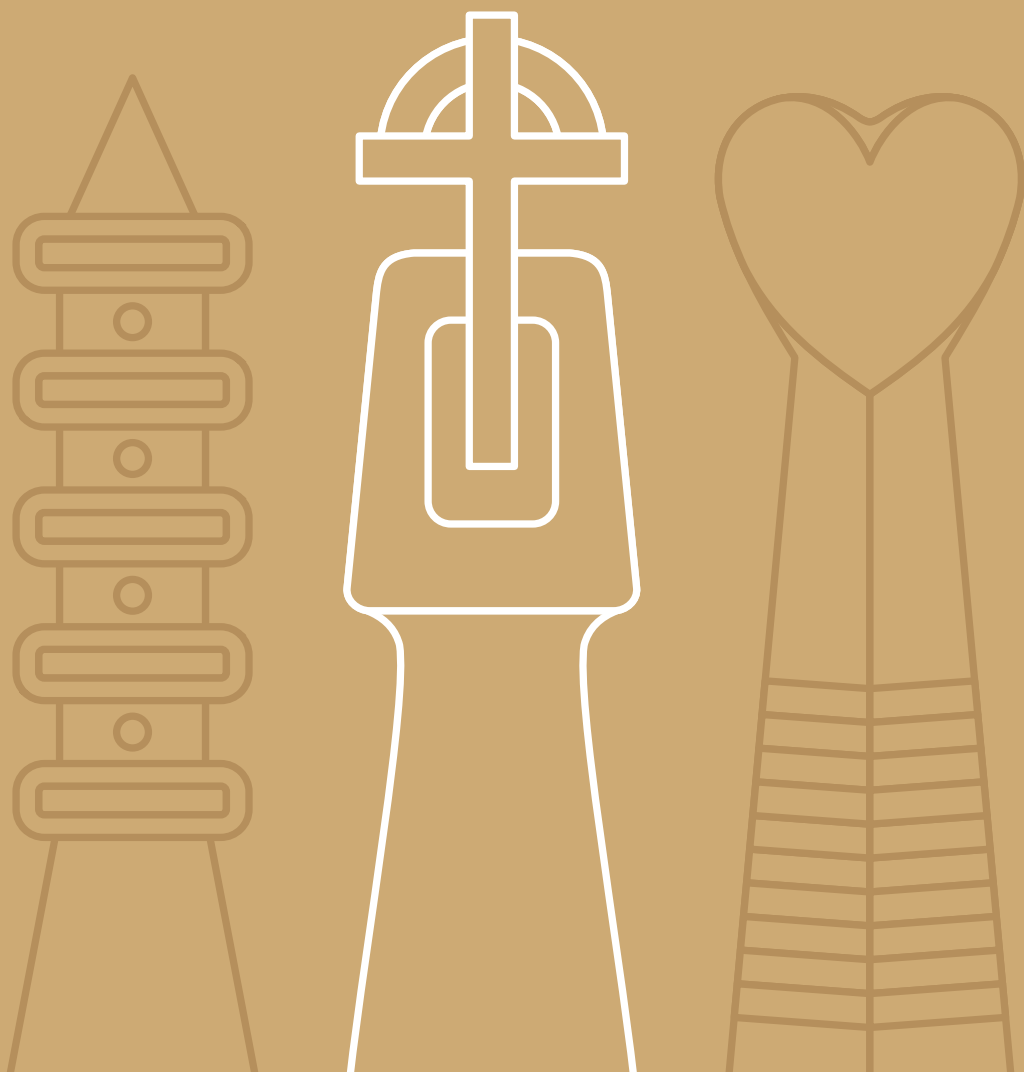

IMRICH SVITANA

VERTIKÁLY /
VERTICALS

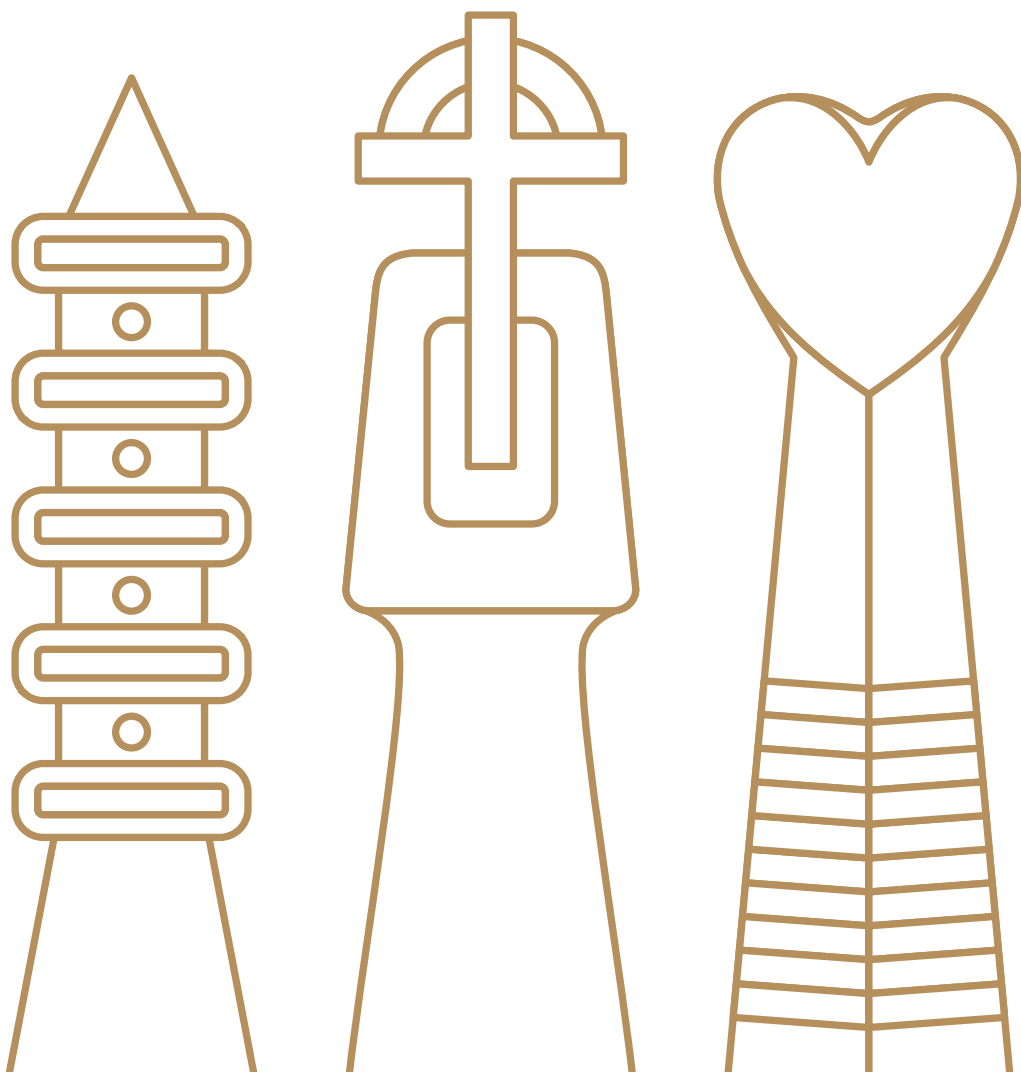
profily
profiles

IMRICH SVITANA

VERTIKÁLY /
VERTICALS

profily
profiles

1

O VÝSTAVE / ABOUT THE EXHIBITION

- 5 | Vertikály – umelcova pocta Spišu /
Verticals – an artist's tribute to the Spiš region
- 10 | Príbeh tvorby / The story of creativity

2

UMELEC SPIŠA / ARTIST OF SPIŠ

- 21 | Profil autora / Profile of the author
- 26 | 50 tvorivých rokov Imricha Svitana /
50 creative years of Imrich Svitana
- 46 | Imrich Svitana v zbierke Galérie umelcov Spiša /
Imrich Svitana in the collection of the Gallery of Spiš Artists

3

O TVORBE / ABOUT THE ART-WORK

- 51 | Komorná tvorba / Small-scale sculptures
- 72 | Šperk ako miniatúrna skulptúra
Jewel as a miniature sculpture
- 84 | Umenie v kruhu / Art in a circle
- 102 | Pastely a kresby / Pastels and drawings
- 112 | Stretnutie s cudzím návštevníkom /
A meeting with a foreign visitor
- 122 | Sympóziá – autorský dialóg doma i v zahraničí /
Symposiums – an artistic dialogue both at home and abroad
- 138 | Monumentálne sochárske realizácie vo verejnom priestore /
Monumental sculptures in public spaces

4

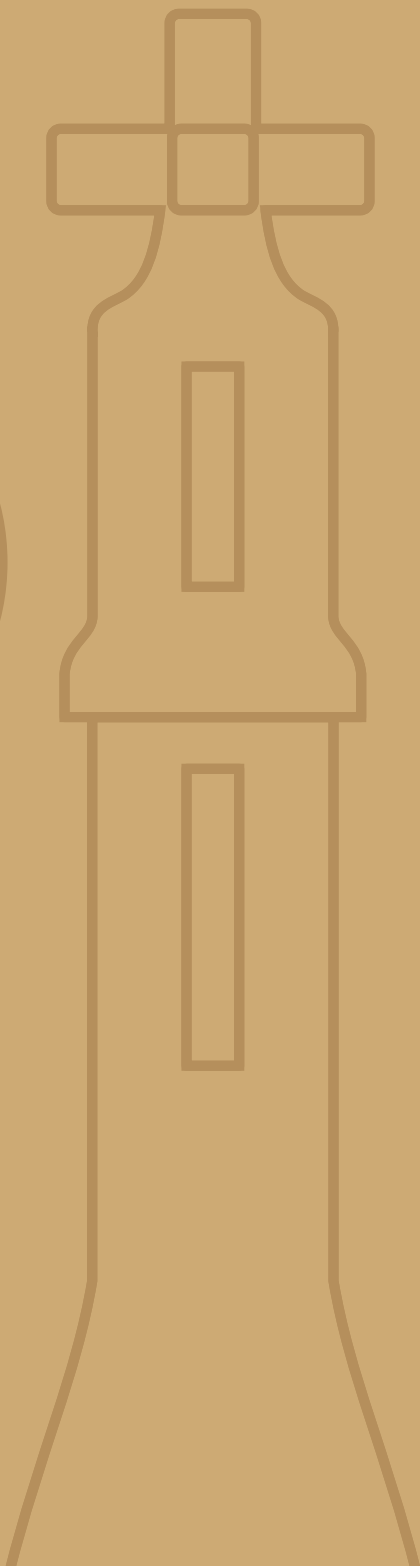
FAKTOGRAFIA / REFERENCE

- 153 | Výstavy / Exhibitions
- 157 | Sympóziá / Symposiums
- 157 | Pomníky, pamätníky a pamätné tabule /
Monuments, memorials and plaques
- 158 | Monumentálne sochárske realizácie /
Monumental sculptural realizations
- 159 | Ocenenia / Awards
- 162 | Bibliografia / Bibliography

O VÝSTAVE ABOUT THE EXHIBITION

1

Výstava na webe /
Exhibition on the web

Vertikály – umelcova pocta Spišu / Verticals – an artist's tribute to the Spiš region

—
Lucia Benická,

riaditeľka Galérie umelcov Spiša / director of the Gallery of Spiš Artists

Výstava spišského výtvarníka – akademického sochára, medailéra a šperkára **Imricha Svitanu** pod názvom **Vertikály** uviedla výber z jeho komornej aj monumentálnej tvorby, vychádzajúcej z hlavnej autorovej inšpirácie, ktorou je jeho rodný Spiš. 75 vertikálnych miniatúrnych kostolných veží, tvoriacich gro inštalácie, symbolicky prezentovalo 75-te jubileum autora, jeho oddanosť tvorbe a neútlachajúce tvorivé nasadenie. Pre Svitanu je „*tvorba neprestajným hľadaním niečoho, čo sa v človeku narodí, aby žilo, rástlo, zosílne a prežilo...*“. Viac ako päť dekád sa umelec pravidelne konfrontuje na samostatných a kolektívnych výstavách doma i v zahraničí, zúčastňuje sa súťaží a naďalej intenzívne pracuje na nových projektoch, popri ktorých buduje sen o vlastnom múzeu pri svojom ateliéri pod Tatrami v Poprade – Veľkej.

Cieľom výstavy a jej predchádzajúceho výskumu bolo uviesť výber zo všetkých tvorivých oblastí, vrátane prehľadu monumentálnej tvorby a súpisu diel v urbánnom prostredí. Na výstupoch sa podieľali odborní zamestnanci galérie, ako aj historička umenia Jitka Haaková, ktorá po dekády mapovala vývoj historického a súčasného umenia na Spiši. Katalóg sa stáva nadčasovým sumárom odborného bádania, v ktorom sa po prvýkrát publikuje výber zo spracovaných štúdií Jozefa Joppu, prvého riaditeľa Galérie umelcov Spiša a dlhoročného osobného priateľa umelca. Súčasťou príprav bolo aj intenzívne spracovanie Svitanovho dokumentačného archívu pre záznamy galérie, ktorý je u autora prehľadne organizovaný a vďaka systémovému dopĺňaniu poskytuje nenahraditeľné informácie o živote i diele v sumáre listín, korešpondencie, monitoringu tlače, publikácií, autorových textov i aforizmov a fotografií. Okrem výstavy a katalógu galéria spracovala krátky dokumentárny film, ktorý zaznamenáva autorov tvorivý život aj za hranicami galérie v jeho súkromnom vesmíre – ateliéri. Svitanovo dielo naďalej ostáva výzvou pre komplexné, monografické spracovanie a predefinovanie tvorby v kontexte výtvarného umenia na Slovensku.

Výstava **Vertikály** bola v Galérii umelcov Spiša uvedená v predĺženom termíne počas pandemického obdobia od 4. 12. 2019 do 5. 7. 2020 v rámci dramaturgického cyklu *Profily*, prezentujúceho umelecké medailóny, prepojené s výskumnou a akvizičnou činnosťou galérie. Projekt z verejných zdrojov podporil Fond na podporu umenia.

— — — —

The exhibition titled **Verticals** presented a selection of small- and large scale works by the Spiš-based academic sculptor, medalist and jeweller **Imrich Svitana**, all of which are influenced by the artist's main source of inspiration – his native region of Spiš. The seventy-five vertical miniature church towers which form the main part of the installation are a symbolic representation of the artist's 75th birthday, his dedication to creativity and his tireless artistic commitment. For Svitana, *"creativity is a constant search for something which is inherent in a person, an effort to allow it to live, grow, strengthen and survive..."*. Over the course of more than five decades, Svitana's work has been featured in both solo and group exhibitions in Slovakia and abroad; he continues to submit proposals to competitions and is working intensively on new projects, in addition to realising his own personal dream of opening a museum beside his studio in the village of Poprad – Veľká below the High Tatras.

The aim of the exhibition and its foregoing research was to offer a selection from all of the artist's creative fields, including an overview of his large-scale works and a catalogue of his public art in the urban environment. The expert staff of the Gallery were involved in this endeavour, as was the art historian Jitka Haaková who has spent several decades mapping the development of historical and contemporary art in the Spiš region. The catalogue represents a provisional summary of academic findings, including a selection of writings by Jozef Joppa, the first director of the Gallery of Spiš Artists and long-time personal friend of the artist, which are published here for the first time. One element of the preparatory work included the intensive organising of Svitana's documentary archives into the Gallery records; this was accomplished with the help of a systematic approach provided by the artist himself, and his contributions serve as an essential source of information on his life and work in a summary of documents, correspondence, press clippings, publications, the artist's own texts and aphorisms, and photography. In addition to the exhibition and its accompanying catalogue, the Gallery also prepared a short documentary film which records Svitana's creative life, moving beyond the gallery space to offer a glimpse into his own private universe – the studio. Svitana's work represents a challenge for future comprehensive academic study, serving as an opportunity to redefine his creativity within the context of Slovak fine art.

The **Verticals** exhibition was held at the Gallery of Spiš Artists for a prolonged period during the COVID pandemic, from 4. 12. 2019 to 5. 7. 2020. The exhibition was part of the *Profiles* dramaturgical cycle and featured a display of artistic medals connected with the research and acquisitional activities of the Gallery. The project was supported with public funding from the Slovak Arts Council.

4. 12. 2019, z vernisáže výstavy / from the exhibition opening.
Imrich Svítana a Lucia Benická, riaditeľka Galérie umelcov Spiša / director of the Gallery of Spiš Artists. (OO)

Z inštalácie výstavy /
From the exhibition
installation (OO)

Z vernisáže – autor a kurátorky výstavy. / From the exhibition opening – artist and the curators, 2019.
Zľava / From the left: Lucia Benická, riaditeľka galérie / gallery director, Jitka Haaková,
Zuzana Juháziová, Mária Šabľová

Je pravdou, čo sa v živote hovorí, že človek mieni a Pán Boh mení. Je to aj môj prípad. Po skončení základnej osemročnej školy som sa chcel stať maliarom. Nikto ma to ale neučil a nenavštevoval som ani žiadne výtvarné krúžky. Bol som vlastne samoukom. Keď si dobre pamätám, v Spišskej Novej Vsi bol jediný výtvarný krúžok v Pionierskom dome, kde učil maliar Ján Polom. Ja som tam však nechodil, pretože som nebol pionierom.

Keď som sa dozvedel, že umenie sa dá študovať, šiel som do Bratislavy.¹ Ale ani tam sa zo mňa nestal maliar, pretože po prijímacích skúškach ma pre-radili do rezbárskeho oddelenia. Po strednej škole som mal ako rezbár bližšie k sochárstvu, a tak som ho šiel študovať do Prahy.² Ani tam som sa nestal klasickým sochárom, ale kováčom, medailérom a hlavne šperkárom.

Úplné sochárske vzdelanie som si popri štúdiu na vysokej škole doplnil a získal až priamo v kameňolome vo Vyšných Ružbachoch počas každoročných veľkých prázdnin, kde som mal do roku 1970 možnosť stretávať sa a pracovať s významnými sochármi z celého sveta. Bola to pre mňa najlepšia sochárska škola, keďže počas štúdia som sa nestretol ani s drevom, či kameňom. Tak sa zo mňa stal aj kameňosochár: neskôr som sa stal učiteľom na kameňosochárskom odbore pri Strednej priemyselnej škole v Spišskej Novej Vsi,³ kde som strávil 14 rokov svojho života. Všetky tieto profesie som v živote využil a použil. Nakoniec aj moja prvá túžba stať sa maliarom sa mi čiastočne splnila, čo je vidieť na mojich pasteloch.

Keď som po jubilejnej výstave v Poprade pri príležitosti mojej 70-ty (v roku 2014), kde som vystavoval súhrn mojej tvorby od A po Z rozmýšľal, čo nové vystavím pri mojom ďalšom jubileu – 75 rokov, napadlo mi pozrieť sa do môjho zabudnutého archívu myšlienok, ktoré zostali len na papieri a nikdy neboli

1 V r. 1959 – 1963 študoval na Strednej škole umeleckého priemyslu v Bratislave, odbor rezbárstvo.

2 V r. 1963 – 1970 študoval na Vysokej škole umeleckého priemyslu v Prahe, odbor umelecké spracovanie kovov.

3 V r. 1996 – 2010 pôsobil ako pedagóg na Strednej priemyselnej škole v Spišskej Novej Vsi, odbor kameňosochárstvo.

realizované v plastickej podobe. Objavil som tam nádej na obnovu mojej tvorivej činnosti, ktorá neuzrela zatiaľ svetlo sveta a zapadla do dočasného zabudnutia.

Už ako malý chlapec som obdivoval vežu nášho kostola, ktorá je najvyššou vežou na Slovensku. Vtedy som nemohol čo i len tušiť, že sa raz budem ako dôchodca šplhať po lešení na vežu a budem mať na obnove tejto veže malú zásluhu. Celý život obdivujem a mám rád veže kostolov a katedrál, ktoré sa týčia ako plastické monumenty smerom hore k oblohe, bližšie k Stvoriteľovi všetkého na zemi. Veľakrát som ich pri rôznych príležitostiach a realizáciách fotografoval, hlavne pri súťažiach na mince. Veže sú rôzne, po tvarovej stránke bohaté na formu, štíhle alebo robustné, jednoduché alebo zložité, ale vždy proporčne dokonalo riešené. To ma inšpirovalo, a tak som sa rozhodol k svojmu 75. jubileu vytvoriť kolekciu 75-tich vertikálnych plastík, symbolizujúcich skryté tajomstvá z môjho archívu.

Z kreslených návrhov vytváram plastickú podobu a realizujem v sadre nové objekty. Vo vertikálnej plastike hľadám nové pohľady na sochu. Riešim a vytváram otvory do jej vnútra. Ide mi o prienik svetla s hmotou. Plastika vo väčšej miere pohlcuje priestor. Stáva sa mojím novým pohľadom na možnosti tvorby plastík, ktoré som doposiaľ realizoval v dreve alebo v kameni. Preto sú to riešenia prevažne do bronzu, ktoré v mojej tvorbe absentujú a znesú akékoľvek tvaroslovie a formu.

Pri vytváraní *Vertikál* zohrali dôležitú úlohu tri základné veličiny: inšpirácia, invencia a inovácia. Inšpirácia ako prvý popud k tvorbe. Invenčia ako výsledok štúdia, usilovnosti a skúseností, i nadobudnutého tvorivého bohatstva vďaka talentu. Inovácia – obnovenie autorského archívu. Kolekciu 75-tich vertikálnych plastík v sadre dopĺňajú na výstave sochy realizované v kameni a dreve, ako aj obrazy – pastely a kresby, medaily, šperky i fotografie.

Aj keď nie som dobrým rečníkom, rád by som zdieľal niekoľko postrehov a úvah o kameni, živote, tvorbe a myslení. Základom mojej tvorby je reálny pohľad na život a prírodu. Príroda je mojím najväčším zdrojom poznania: všetko sa v nej nachádza a všetko v prírode nájdeme, ak dobre hľadáme. Preto aj tvorba má veľa a veľké možnosti. Očami nasávam krásu prírody a snažím sa veci videné pretransformovať do môjho cítenia, myslenia a konania. Snažím sa o to čo najjednoduchšími a najúspornejšími výtvarnými prostriedkami (výtvarná skratka, symbol, jednoduchá a plná forma, kresba) a dosiahnuť tak čo najväčší výtvarný účinok. Každý kameň má svoj príbeh, treba ho len oživiť a vyrozprávať, má svoje skryté tajomstvo, ktoré sa snažím odkryť a odhaliť. Dlho odoláva, no snaha zvíťaziť nad ním ma stále zamestnáva. Sedím na bloku kameňa a rozmýšľam, aký poklad sa v ňom skrýva a či sa hodí k mojim predstavám: je to poklad neurčitý a neznámy, ktorý ležal zahrabaný mnoho rokov v zemi. Čaká na svoje určenie a spracovanie, ktoré sa odohráva v mojich myšlienkach

a predstave. Keď je predstava jasná a určitá, začnú poklad odkrývať moje ruky, kladivo a dláta... Často myslím na to, že ľudská práca a um sú viac než zlato, sú silnými zbraňami v živote človeka. Tvorba sa v mladosti skoro vybúri, pretože má viac odvahy. Ale dozrieva pomaly. Nie každý sa však dožíva jej zrelosti, i keď je vekom zrelý. Záleží na citovej a duševnej schopnosti, poctivej robote a vytrvalosti, ako aj zdravom potenciáli každého autora.

(Z prihovoru na vernisáži výstavy v Galérii umelcov Spiša dňa 4. 12. 2019 a zo záznamov o tvorbe)

It is true what is often said about life: "man proposes, God disposes". This is also my case. After finishing eight years at elementary school, I wanted to become a painter. Nobody taught me this and I did not attend any art workshops. I was actually self-taught. If I remember correctly, there was only one art club in Spišská Nová Ves at the time, at the Pioneer Clubhouse where the painter Ján Polom taught. But I didn't go there because I wasn't a Pioneer.

When I learned that it was possible to study art, I went to Bratislava.¹ But even there I did not become a painter, because after the entrance exams I was transferred to the woodcarving department. After high school my experience with woodworking meant I was closer to sculpture and so I went to study in Prague.² But even there I didn't become a classical sculptor, but a blacksmith and a medal maker, but primarily a jewellery craftsman.

In addition to my studies at university, I rounded off my full sculptural education at the stone quarry at Vyšné Ružbachy during the annual summer holidays, where I had the opportunity to meet and work with prominent sculptors from all around the world. It was the best sculpture school for me, because during my studies I never came into contact with any wood or stone. So I became a stone sculptor; later I became a teacher in stone sculpture at the Secondary Technical School in Spišská Nová Ves,³ where I spent 14 years of my life. I have both used and taught all of these crafts throughout my life. Latterly, I have also partially fulfilled my earliest dream of becoming a painter, as can be seen in my pastel-drawings.

1 Between 1959 and 1963 he studied woodcarving at the Secondary School of Applied Arts in Bratislava.

2 From 1963 to 1970 he studied at the Academy of Applied Arts (now Academy of Arts, Architecture and Design) in Prague, specialisation in metalworking.

3 From 1996 to 2010 he taught stone sculpture at the Secondary Technical School in Spišská Nová Ves.

After the jubilee exhibition held in Poprad in 2014 on the occasion of my seventieth birthday, where I exhibited a retrospective of my work ranging from A to Z, I started to wonder what new works I would exhibit at my next jubilee exhibition, to celebrate my seventy-fifth birthday. The idea came to me that I should look into my forgotten archive of concepts that remained only on paper and were never realized in sculptural form. I discovered there the hope of renewing creative activities that had not yet seen the light of day and had fallen into temporary oblivion.

Even as a child, I had admired the steeple of our church, the highest church tower in Slovakia. At that time, I had no idea that as a pensioner I would one day climb the scaffolding of the tower and have some involvement in its restoration. All my life I have admired and loved the towers of churches and cathedrals, that tower like sculptural monuments into the sky, closer to the Creator of everything on earth. I have photographed them on various occasions and used their image in realizations, especially in designs for coin competitions. Each tower is different, rich in form, slim or robust, simple or complex, but always exquisitely proportioned. That inspired me, so I decided to create for my 75th birthday a collection of 75 vertical sculptures symbolizing the hidden secrets of my archive.

I created the sculptures from conceptual sketches and materialized the new objects in plaster. I am seeking out new perspective on sculpture through their verticality. I incorporate gaps in their interiors. I am examining the penetration of light through matter. The sculptures absorb space to a greater extent. They offer a new view on the possibilities of creating sculptures that I previously made in wood or stone. Therefore, these are mostly works in bronze, a material that is largely absent from my work and which can withstand any morphology and form.

Three fundamental variables have played an important role in the creation of the Verticals: inspiration, invention and innovation. Inspiration as the first impetus to creation. Invention as the result of study, diligence and experience, as well as an acquired creative wealth through talent. Innovation – restoring the artist's archive. The collection of 75 vertical sculptures in plaster in this exhibition is complemented by sculptures made in stone and wood, as well as paintings – pastels and drawings, medals, jewellery and photographs.

Although I am not a good speaker, I would like to share several observations and reflections on stone, life, creativity and thinking. The basis of my work is a real view of life and nature. Nature is my greatest source of knowledge; everything is in it and everything can be found in nature if we look for it correctly. That is why creativity has so many possibilities and such great potential. With my eyes I absorb the beauty of nature and try to transform the things I

have seen into my feeling, thinking and acting. I try to achieve the greatest artistic effect with the simplest and most economical means of art (abbreviation, symbols, simple and full form, drawing). Every stone has its own story, it needs only to be revived and told, it has its hidden secret that I try to uncover and reveal. It resists for a long time, but the effort to overcome it keeps me busy. Sitting on a block of stone, I wonder what treasure lies hidden within it and whether it fits my imagination; it is an ambiguous and unknown treasure that has been buried in the earth for many years. It awaits its determination and working, that which takes place in my thoughts and imagination. When the concept is clear and defined, the treasure begins to be revealed with my hands, my hammer and chisels... I often think that human labour and skill are worth more than gold; they are powerful weapons in human life. Creativity almost bursts out in youth because it has more courage. But it matures slowly. However, not everyone survives to see its full maturity, even though they themselves may be mature in terms of years. This creative maturity depends on their emotional and mental capacities, honest hard work and perseverance, as well as the healthy potential of each artist.

(From an address at the opening of the exhibition in the Gallery of Spiš Artists and from the records of work)

> Autor vo svojej galérii /
Artist in his gallery, 2020 (LB)

Celý život obdivujem a mám rád
veže kostolov a katedrál, ktoré sa týčia
ako plastické monumenty smerom hore
k oblohe, bližšie k Stvoriteľovi všetkého
na zemi. 75 vertikálnych plastík symbolizuje
skryté tajomstvá z môjho života.

—
All my life I have admired and loved the towers
of churches and cathedrals that soar into
the sky like sculptural monuments, closer to the
Creator of everything on earth. 75 vertical
sculptures symbolizing the hidden secrets
of my life.

— Imrich Svitana —

ŽIVOT JE DAR OD BOHA A ČAS JE DOBA JEHO PREŽITIA

Z inštalácie výstavy v Galérii umelcov Spiša /
From the exhibition installation at the Gallery of Spiš Artists, 2019 (OO)

< Autor v ateliéri /
Artist in his studio,
Poprad – Velká,
2019 (RK)

Húpacie tehotné kreslo / Rocking Pregnant Chair; 1994; tepanie,
sekanie, leštenie, kameň, bronz, tepaný plech / hammering,
chopping, polishing, stone, bronze, wrought sheet; 27 x 24 x 11 cm; P 2009 (OO)

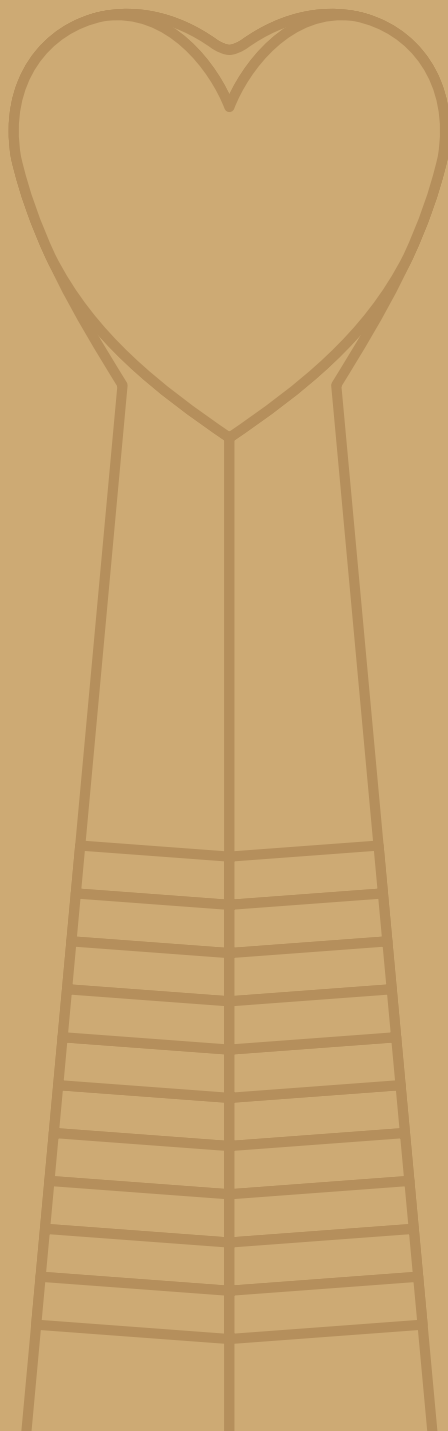

Vertikály / Verticals; 2019; sadra, liatie / gypsum, casting; v. / h. 15 cm (RK)

UMELEC SPIŠA ARTIST OF SPIŠ

2

Film o autorovi /
Film about author

Profil autora / Profile of the author

Imrich Svitana sa narodil 22. januára 1944 v Spišskej Novej Vsi. V rokoch 1959 – 1963 študoval na Strednej škole umeleckého priemyslu v Bratislave, odbor rezbárstvo u prof. Antona Drexlera a Ludwika Korkoša. Od roku 1963 študoval na Vysokej škole umeleckého priemyslu v Prahe, umelecké spracovanie kovov u prof. Josefa Malejovského a Jana Nušla, ktoré absolvoval v roku 1970. Od roku 1996 do roku 2010 pôsobil ako pedagóg na Strednej priemyselnej škole v Spišskej Novej Vsi, v odbore kameňosochárstvo. Venoval sa monumentálnej tvorbe, plastikám, medailám, šperkom a navrhovaním pamätných mincí. V rokoch 1981 – 1982 bol členom Umeleckej komisie pre priemyselné výtvarníctvo a dizajn, v rokoch 1982 – 1984 bol menovaný za člena Umeleckej komisie pre úžitkové umenie a v rokoch 1984 – 1992 bol členom Komisie pre úžitkové umenie a úžitkovú grafiku. V roku 1990 sa stal členom Združenia šperkárov AURA, od toho istého roku až do súčasnosti je členom Združenia medailérov Slovenska. Od roku 2019 je členom Komisie Národnej banky pre posudzovanie návrhov na pamätné mince. Realizoval viaceré návrhy pamätných mincí a medailí, ktoré tvorí dodnes a aktívne sa nimi zapája do súťaží. Autorove diela sú v zbierkach Galérie umelcov Spiša v Spišskej Novej Vsi, Slovenskej národnej galérie v Bratislave, Východoslovenskej galérie v Košiciach, Tatranskej galérie v Poprade, Slovenskom národnom múzeu – Spišskom múzeu v Levoči a vo Východoslovenskom múzeu v Košiciach. Okrem verejných inštitúcií je autor zastúpený v mnohých českých galériách a súkromných zbierkach doma i v zahraničí. Žije a tvorí v Poprade – Veľkej.

Imrich Svitana was born on January 22nd, 1944 in Spišská Nová Ves. From 1959 to 1963 he studied under Prof Anton Drexler and Ludwik Korkoš at the Department of Woodworking of the School of Applied Art in Bratislava before moving to the Academy of Applied Art where he studied art metalworking under Prof Josef Malejovsky and Jan Nušl, graduating in 1970. From 1996 to 2010 he taught at Department of Stone Sculpture at the Vocational Secondary School in Spišská Nová Ves. He focused on sculptures, both large-scale and small-scale, medals and jewellery and also designed commemorative coins. He has been involved in several important committees; he was a member

of the Artistic Commission for Industrial Art and Design from 1981 to 1982, the Artistic Commission for Applied Art from 1982 to 1984 and the Commission for Applied Arts and Applied Graphics. In 1990 he became a member of the AURA Jewellers' Association, and he has been a member of the Association of Slovak Medallists since the same year. Since 2019 he has been a member of the National Bank Commission for the Assessment of Proposals for Commemorative Coins. He is actively involved in competitions, and he has developed proposals for countless commemorative coins and medals. Svitana's works feature in the collections of the Gallery of Spiš Artists in Spišská Nová Ves, the Slovak National Gallery in Bratislava, the East Slovak Gallery in Košice, the Tatra Gallery in Poprad, the Slovak National Museum – the Spiš Museum in Levoča, and the East Slovak Museum in Košice. In addition to these public institutions, his work can also be found in many Czech galleries and in private collections both in Slovakia and abroad. He lives and works in Poprad – Veľká.

< Portrét v čase /
Portrait in a time,
1979 / 2019 (RK)

Mojím krédom je žiť a pracovať čestne,
prístupovať k problémom vážne a zodpovedne,
no vždy s troškou humoru a v duchu fair play.
To znamená dostať zo seba všetko to, čo je vo mne,
čo mi bolo dané od nášho Stvoriteľa, v mojom prípade
schopnosť tvoriť a vytvárať niečo, čo poteší druhých.

—
My credo is to live and work honestly,
to approach problems seriously and responsibly,
but always with a little humour and in the spirit
of fair play. This means getting out of myself
all that is in me that has been given to me
by our Creator, in my case the ability to create
something that will please others.

— Imrich Svitana —

Imrich Svitana
s mamou Margitou /
with his mother Margita,
2006

Zľava / From the left: Jozef Joppa – riaditeľ galérie v r. 1987 – 2011 / gallery director
during 1987 – 2011 a umelci / and the artists Imrich Svitana, Marián Hennel, Ivan Chapčák.
Otvorenie výstavy v Galérii umelcov Spiša / Exhibition opening at the gallery, 1996.

Zľava / From the left: Umelci / Artists Imrich Svitana, Jozef Haščák a / and Milan Biath z Košického samosprávneho kraja / from Košice Self-governing Region. Spišská Nová Ves, 2008.

Zľava / From the left: Umelci / Artists Štefan Hudzik, Imrich Svitana, Lucia Benická - riaditeľka galérie / gallery director, Alexander Jiroušek - fotograf s manželkou / photographer with his wife, Eva Bachratá-Linhartová - umelkyňa / artist, Bohumír Bachratý - kurátor / curator. Program Orbis Pictus v Galérii umelcov Spiša / at the gallery, 2014.

50 tvorivých rokov Imricha Svitanu /

50 creative years of Imrich Svitan

Mgr. Jitka Haaková,

kurátorka a historička umenia / curator and art historian

Rodisko a jeho tradície

Spišská krajina je pôvabná a podmanivá, svojimi prírodnými krásami i kultúrnymi pamiatkami si pripútala mnohých. Imrich Svitan sa tu narodil a s výnimkou študijných rokov domov nikdy neopustil. Rodný kraj nielenže rezonuje v jeho súčasnej tvorbe, ale jeho kultúrne tradície v ňom nepochybne vzbudili i prvotný záujem o umenie. Stredoveká i novšia architektúra a sochárske diela, zachované v rodnom meste, nemohli uniknúť pozornosti chlapca, ktorého nesporný talent priviedol k štúdiu výtvarného umenia. Hoci jeho zámerom bolo študovať grafiku a stať sa maliarom, napokon sa jeho doménou stali sochárske disciplíny. Po desiatich rokoch štúdia sa však na Spiš vrátil s ambíciou nenasledovať iba tradíciu, ale vnieť do nej nové myšlienky, ktoré vtedy hýbali umením celej Európy.

Štúdium – zlaté šesťdesiate

Umelecká osobnosť Imricha Svitanu sa konštituovala v rokoch, na ktoré dnes s istou nostalgiou spomínáme ako na „zlaté šesťdesiate“. Stredoškolské vzdelanie absolvoval v rokoch 1959 – 1963 na bratislavskej škole s pozoruhodnou tradíciou a meniacim sa názvom, vtedy znejúcim Škola umeleckého priemyslu a v štúdiu pokračoval v rokoch 1963 – 1970 na nemenej legendárnej pražskej Vysokej škole umelecko-priemyslovej. Pedagógovia obidvoch škôl sa po-dieľali na úspechu československého pavilónu na Svetovej výstave v r. 1958 v Bruseli, ktorá bola významným medzníkom v histórii výtvarného umenia vtedajšieho Československa. Prvýkrát sa povojnové české a slovenské umenie dostalo do konfrontácie s umením „imperialistického Západu“ a vyšlo z nej úspešne. Príznačne sa tak stalo v oblasti tzv. úžitkového umenia či umeleckého remesla, ktoré neboli v ohnisku záujmu strážcov ideologickej čistoty a mohli sa tak relatívne slobodne rozvíjať. K bruselskému úspechu došlo súbežne s čiastočným politickým uvoľnením a umelci preto dychtivo využili príležitosť vymaniť sa z izolácie, zo schematických sočrealistických floskúl a nadviazať na aktuálne tendencie európskeho umenia, ku ktorým vtedy patrilo najmä nefiguratívne, abstraktné umenie. Po turbulentnom období záveru šesťdesiatych rokov priniesla však „normalizácia“ znova ideologický tlak, aj keď nie natoľko dogmatický a najmä diferencovaný podľa miery politickej angažovanosti jednotlivých umelcov.

V tejto atmosfére sa formovalo Svitanovo umelecké videnie a smerovanie jeho tvorby. Rezbársky odbor na strednej škole pod vedením Antona Drexlera a najmä Ludwika Korkoša bezprostredne nadväzoval na tradíciu spišského stredovekého i ľudového rezbárstva. U Svitanu sa však prejavovala tendencia k abstrakcii a tvarovej redukcii, ktorá do istej miery tejto tradícii odporuje. Táto črta jeho tvorivého naturelu ho predurčila k ďalšiemu štúdiu v odbore, smerujúcom skôr k dizajnárskej tvorbe. Stal sa študentom špeciálneho ateliéru pre umelecké spracovanie kovu na pražskej Umelecko-priemyselnej škole (UMPRUM) a ako sa neskôr ukázalo, táto voľba bola šťastným rozhodnutím. Ateliér Jana Nušla bol špecializovaný najmä na šperk a kovovú bižutériu, no vznikali v ňom i sochy, reliéfy, medaily, dekoratívna plastika, mreže i úžitkové predmety. Viacerí jeho absolventi dosiahli úspechy na poli ateliérového šperku, ktorý na prelome šesťdesiatych a sedemdesiatych rokov 20. storočia získal v Európe postavenie autentického a plnohodnotného výtvarného diela. Na domácich i zahraničných výstavách a súťažiach bol vyzdvihovaný najmä ich nový minimalistický a lapidárny prístup. K menám ako Anton Cepka, Josef Symon alebo Vratislav Karel Novák sa čoskoro zaradil i Imrich Svitan. Už začiatkom sedemdesiatych rokov získali jeho šperky ocenenia na viacerých výstavách v Jablonci n. Nisou, v nemeckom Erfurte a v r. 1980 bol zastúpený na svetovej výstave šperkov Od secesie po dnešok vo Viedni. Prvé Svitanove šperky boli strieborné, neskôr bol ich estetický účinok založený na kontraste kameňa a kovu – striebra v kombinácii s bridlicou. Matný čierny kameň v kontraste so svietivým striebrom sa spájal v nápaditých kompozíciách zostavených z jednoduchých geometrických tvarov. Vtedajší kritici a recenzenti výstav jeho šperky zhodne charakterizovali ako decentné a elegantné. Hoci vyhovujú všetkým funkčným požiadavkám, sú to skôr samostatné drobné sochárske objekty. Už počas štúdia sa Svitan presadil i viacerými návrhmi na pamätné mince; napríklad v r. 1967 získal druhú cenu v súťaži na mincu k 500. výročiu založenia Academie Istropolitany a v r. 1968 bola realizovaná pamätná minca k 50. výročiu ČSR, ktorej averz navrhol spolu s Jánom Zoričákom.

Znova na Spiši

Možno nostalgia po pokojnej atmosfére domova, možno aj pragmatické dôvody rozhodli o tom, že sa umelec po absolvovaní štúdia vrátil z rušného veľkomesta domov na Spiš. Po krátkom pobyte v rodnom meste získal ateliér v neďalekom Poprade, kde sa napokon v jednej z jeho historických častí, pôvodne samostatnom meste Veľká, usadil natrvalo. Domov ho sprevádzalo renomé úspešného autora ateliérových šperkov, medailí a návrhov na mince. Paradoxne sa tieto sochárske disciplíny, vyžadujúce trpezlivosť, jemnú prácu rúk a cit pre minuciózny detail, stali doménou umeleckej práce autora, ktorého robustná, atletická

telesná konštitúcia a výbušný temperament je zdanlivo v priamom kontraste s týmto druhom tvorby. Aj sám s odstupom rokov tvrdí, že tvorba šperkov a medailí bola a je viac-menej oddychom a zábavou popri „baníckej“ práci na kamenných skulptúrach a bola determinovaná najmä nedostatkom priestoru, kým si nevybudoval nový ateliér. Nielen preto však nezostali komorné sochárske disciplíny v Svitanovej tvorbe dlho osamotené. Prevládajúcim zdrojom obživy výtvarníkov všetkých odborov v tom čase bola monumentálna tvorba a v tejto sfére sa umelec takisto veľmi skoro etabloval.

Vo verejnom priestore

Na základe vládneho uznesenia z r. 1965, upravujúceho spoluprácu medzi investormi, projektantmi a výtvarnými umelcami, bolo v stavebnom zákone zabezpečené financovanie výtvarných diel, tvoriacich súčasť architektonického riešenia stavieb – určité percento z celkového rozpočtu každej verejnej stavby bolo určené na výtvarné dielo. Týmto pravidlami vyvolaný dopyt po umeleckých dielach, dotvárajúcich architektúru, priniesol Svitanovi prvé objednávky na diela pre verejný priestor. Svoju schopnosť pracovať s celou škálou sochárskych materiálov i v monumentálnom meradle si overil už predtým, v školských ateliéroch a najmä počas prázdninovej praxe, keď vypomáhal sochárom na sympóziu vo Vyšných Ružbachoch. Zoznámil sa s metódou „taille directe“ – práce priamo v materiáli, ktorá je základom sympoziálnej tvorby. Sám sa neskôr stal účastníkom ružbašského sympózia – od r. 1978 je súčasťou tamjšej galérie v prírode jeho skulptúra s názvom *Maják*.

Realizácie pre architektúru a verejný priestor boli vždy výsledkom spolupráce s architektom a podliehali schvaľovaniu komisiou, ich námet, materiál i definitívna podoba neboli teda len autorovou voľbou. Niektoré, napríklad kované brány v Michalovciach a jedna z detských preliezačiek v Prešove, nadviazali na Svitanovu diplomovú prácu, ktorou bola kovaná mreža. Kov, menovite bronz, použil i na viaceré pamätne tabule. K výtvarne náročnejším patrí pamätná tabuľa Jána Brokoffa z r. 1983 v Spišskej Sobote, využívajúca pre autora charakteristické „dizajnérske“ tvaroslovie, alebo tabuľa Martina Benku v Štrbe z r. 1988, ktorá je jedným zo vzácných príkladov portrétneho motívu, využívaného inak iba v umelcovej medailérskej tvorbe. Portrét v takmer plochom reliéfe (rilievo stiacciato) zachytáva charakteristické črty Benkovej tváre bez drobnopisných detailov, podobne ako desať rokov predtým vytvorené štyri rozmernejšie reliéfné tabule pamätníka SNP pri popradskom letisku (1974 – 1975, spolu s architektom Gabrielom Müllerom), ktoré sú abstrahovanými figurálnymi kompozíciami, dokonca s náznakom krajinárskych prvkov. Trojrozmerné, zrejme investorom vyžadované figurálne diela, v ktorých tvarová redukcia ostala takpovediac na polceste, patria k tým menej

vydareným (*Lyžiar* zo zváraného a tepaného medeného plechu z r. 1979 v Kežmarku alebo už neexistujúca pieskovcová figúra *Kľačiacej ženy* pri plaveckom bazéne v Poprade z r. 1987). Takisto skulptúra *Stavbára* z toho istého roku na popradskom sídlisku je dielom, rešpektujúcim zrejme investorské „budo- vateľské“ zadanie. Väčšia miera abstrakcie, ktorou zvieracie motívy (*Zajac, Lev, Vrabec* a *Drak*) získali žartovnú iskru, neprekážala investorom v prípade detských preliezačiek – drobnejších skulptúr z umelého kameňa zo 70. rokov 20. storočia v areáloch detských škôlok v Poprade.

Práca s kameňom, ktorá je najnáročnejšou nielen z hľadiska fyzickej námahy, sa uplatnila pri viacerých ďalších dielach, ktoré si zachovali pečať autorovho tvorivého naturelu a rukopisu, nech už sú to dekoratívne reliéfy na fasáde (1983) a v interiéri (1988) železničnej stanice v Poprade, alebo neskôr bezohľadne odstránená fontána z talianskej žuly na popradskom námestí, ktorá vznikla v rokoch 1997 – 1998. Fontána bola nielen funkčným objektom, ale aj napriek svojej opäť dizajnersky precízne koncipovanej forme bola naplnená duchovnou, kresťanskou i univerzálnou symbolikou. Menej časté je vo Svitanovej monumentálnej tvorbe využitie dreva. Zväčša sú to diela dekora- tívneho charakteru, ako kompozícia drevených reliéfov v prešovskom hoteli Šariš z r. 1978 alebo dekoratívne prvky na balkónoch hotela Bystrina v Novom Smokovci z r. 1992, ktoré spolu s využitím skla dali celkom nový výraz celej fasáde rekonštruovanej budovy. Trojmetrová skulptúra s témou tatranskej prírody z r. 1976 na popradskom sídlisku bola silno poznamenaná zubom času už predtým, ako sa stala jednou zo „zmiznutých“ sôch. K realizáciám z dreva patria aj diela, vzniknuté neskôr na umeleckých sympóziách v Banskej Štiavnici (2002), v Třinci (2003), v Novom Smokovci (2005) a Skalici (2008), napospol skulptúry znakového či totemického charakteru, hoci každá z nich s inými obsahovými konotáciami.

Najmladšie realizácie vznikli v umelcovom rodisku v Spišskej Novej Vsi. Od r. 2002 je súčasťou exteriérovej expozície Galérie umelcov Spiša skulptúra zo spišského travertínu s názvom *Narušená rovnováha*. Ani ďalšie dve diela neboli limitované zadáním investora, ale vznikli viac-menej z umelcovej inicia- tívy. Sú výsledkom jeho vlastnej invencie po obsahovej i formálnej stránke a približujú sa tak k jeho komornej tvorbe. *Srdcová dáma* na nádvorí Galérie umelcov Spiša z r. 2003 je monumentálnou verziou o dvadsaťpäť rokov staršej rovnomennej komornej plastiky a „bráncušiovský“ stĺp s baníckym emblémom z r. 2010 sa stal pôvodne nezamýšľaným pomníkom zaniknutej baníckej priemyslovky.

Komorná tvorba

Komorná tvorba je oblasť, v ktorej sa mohli uplatniť nielen formálne schopnosti a technické zručnosti sochára, ale aj spôsob jeho myslenia; diela sú výsledkom jeho invencie i v obsahovej rovine. Prejavuje sa v nich bezprostredná súvislosť s autorovou šperkárskou tvorbou na jednej strane i s monumentálnymi dielami na strane druhej. Vysledovať sa dá aj súvislosť s autorovými ranými pokusmi o tvorbu karikatúr, keďže neraz ide o akúsi sochársku anekdotu. V počiatkoch samostatnej práce to boli popri komornej plastike najmä voľné medaily a plakety, vytvorené bez spoločenskej objednávky, z potreby prostredníctvom nich vyjadriť vlastný postoj k svetu. Motivicky nevychádzajú z komplikovaných myšlienkových konštrukcií. Inšpiráciou k nim boli tie najľudskejšie city – túžba po láske, rodinnom šťastí, priateľstve a mieri – vyjadrené jednoduchými, všeobecne zrozumiteľnými symbolmi. Najčastejšie sú to ústa a srdce v nápaditých, často až prekvapivých súvislostiach a kompozičných spojeniach. Mnohým nechýba vtip, založený na kontraste bežného metaforického vyjadrenia s jeho doslovným zobrazením. Tú istú symboliku využívajú, aj keď sú často naratívnejšie, medaily a drobná plastika na námety ľudových pesničiek, úsloví a prísloví. Po formálnej stránke sa v nich prejavujú všetky najčastejšie vyzdvihované kvality jeho šperkárskych prác – tvarová striedmosť, čistota línií a precíznosť spracovania. Ich výraz je antiromantický a nesentimentálny – pred búrlivým výrazom citov uprednostňuje intelekt a ironický nadhľad.

Kresba a nové impulzy

K sochárskej tvorbe neodmysliteľne patrí kresba, ktorá i Svitanovu umeleckú prácu od počiatku sprevádza. V niektorých z najstarších kresieb ešte z čias vysokoškolského štúdia je čitateľné východisko v surrealistických vzoroch, čoskoro však začali prevládať pre autorov rukopis charakteristické pevne definované plochy a objemy, škice a predobrazy budúcich šperkov, medailí či komorných plastík. Z polovice 80. rokov 20. storočia poznáme i viacere takmer kaligrafické štetcové kresby. K výraznej inovácii dochádza začiatkom 90. rokov 20. storočia, kedy ubudlo verejných sochárskych objednávok a autor sa kresbe začal venovať sústavnejšie. Využil najmä techniku pastelu v relatívne rozmerných formátoch, ktoré už nie sú prípravnými sochárskymi kresbami, ale majú autentickú platnosť a punc definitívnej umeleckej výpovede im dodáva aj sugestívna farebnosť. Oproti starším, obsahovo v podstate prvoplánovým dielam získali niečo navyše: istú mysterióznu kvalitu, záhadnosť a tajuplnosť, dosiahnutú najmä umiestnením ústredného motívu do imaginárneho priestoru či architektonického rámca. Prispela k tomu aj inšpirácia pamiatkami starovekého Egypta, ako ich spoznal na jednej zo svojich zahraničných ciest, a ktoré samé o sebe obsahujú enigmatické posolstvá. Pastely, ktoré v r. 1991 vystavil

na samostatnej výstave v Kežmarku, vyvolali záujem o Svitانovu tvorbu u kurátorov súkromnej galérie – kultúrneho centra v Lichtenštajnsku, kde sa v r. 1995 predstavil samostatnou výstavou.

Vďaka kresbám a pastelom sa do Svitانovej tvorby dostáva vo väčšej miere farba, ktorú začína čoraz častejšie uplatňovať i v sochárskej tvorbe, najmä v polychrómií drevených, občas aj kamenných skulptúr, i v tvorbe šperkov. K pomerne výraznej premene formálnych znakov jeho tvorby došlo takisto najprv v oblasti kresby, až následne vstúpili i do trojrozmerných prác. Stalo sa tak na začiatku nového tisícročia a prvým impulzom bol zrejme teroristický útok na newyorské Dvojičky. Séria veľkoformátových pastelov bola inšpirovaná touto konkrétnou udalosťou a jej ozvena sa ozýva v mnohých ďalších dielach. Umelec si intenzívnejšie uvedomil nestabilitu, ohrozenia a konflikty súčasnej civilizácie i nebezpečenstvo environmentálnych hrozieb; jeho dovtedy v podstate pokojný duchovný svet sa otriasol a zneistel. Prispela k tomu nepochybne i určitá strata existenčnej istoty, spojená so spomínaným úbytkom verejných objednávok. Často skloňovanú decentnosť a eleganciu jeho diel, ich harmóniu a nekonfliktnosť vystriedala väčšia expresivita až agresivita. Sochy sú čoraz častejšie asymetrické, uplatňujú sa diagonály, ostré uhly a hrotité tvary. Príznačný pre toto smerovanie je názov skulptúry, ktorú vytvoril na sympóziu v Galérii umelcov Spiša v r. 2002. *Narušená rovnováha* je nefiguratívne dielo, ktoré prostredníctvom prieniku hmôt a diagonálnej kompozície tematizuje napätie a konflikt. Takisto drevená skulptúra s názvom *Memento*, ktorá vznikla o štyri roky neskôr na sympóziu v Novom Smokovci, nie je kontemplatívnou a harmonickou sochárskou kompozíciou, ale skôr výhražným gestom, pripomínajúcim nielen padajúce stromy, ale možno aj namierené hlavne delostreleckej batérie. Holubicu mieru z jeho raných medailí vystriedal vo viacerých dielach dravec v strmhlavom lete; idylicky nevyznieva ani drevený objekt *Katedrála* z r. 2001, hoci sú ostré hroty na jeho vrchole inšpirované vežami gotických chrámov, zatiaľ čo *Ostrostrelec* z r. 2007 ohrozuje svoje okolie celkom otvorene. Táto tendencia je zreteľná i v sériách drobných asambláží (šperkov či medailí), niekedy s nepokryte agresívnym obsahom s využitím žiletiek (*Samovražedný atentátnik* z r. 2007) alebo šperkov z obecného kovu s technickými prvkami, skrutkami a ozubenými kolieskami.

Nové poslanie

Nové poslanie a spolu s ním aj obnovenú životnú rovnováhu našiel Svitana v práci pedagóga, ktorej sa dlho bránil, keďže sa chcel naplno venovať vlastnej tvorbe. V pedagogickom pôsobení našiel východisko z existenčnej neistoty a napokon aj pocit naplnenia a rozšírenia svojho poslania. Štrnásť rokov (1996 – 2010) vychovával odborníkov v kameňosochárstve na Strednej

priemyselnej škole v Spišskej Novej Vsi. Za svoj cieľ považoval nielen naučiť žiakov zručnostiam a odborným znalostiam, ale vychovať ich ku kreatívnemu a intelektuálnemu prístupu k tvorbe. Niekoľkým jeho žiakom sa aj vďaka jeho vedeniu podarilo získať vysokoškolskú kvalifikáciu a stať sa umelcami (Ľudmila Valenčíková, Ján Frančák).

V 90. rokoch 20. storočia vstúpila do Svitanovej tvorby dovtedy len latentne prítomná náboženská tematika, súvisiaca s vierou, ktorá nepochybne prispela k stabilizácii jeho duchovného sveta. Bronzová plastika *Pútnik* a drevená skulptúra *Každý sám si nesie svoj kríž* z r. 1995 patria k prvým dielam nesúcim explicitne kresťanské posolstvo. Sochárske diela s názvami *Kaplnka štyroch evanjelistov*, *Viera*, *Nádej*, *Láska*, *Katedrála*, oltárna kompozícia z r. 2004, najnovšie *Svätá rodina* alebo *Otcova zvonička* i ďalšie sú takisto venované kresťanskej tematike. Sú nimi samozrejme aj náhrobné kamene – nateraz posledné objednávkové realizácie i mnohé z *Vertikál*, ktoré pripravil pre svoju aktuálnu výstavu.

Jubileum

K svojmu sedemdesiatemu piatemu životnému jubileu sa Imrich Svítana rozhodol pripraviť symbolických sedemdesiatpäť *Vertikál*. Nevedno či bol podnetom k tejto myšlienke výrok Bohumíra Bachratého (citovaný v rigoróznejšej práci Jozefa Joppu) o umelcovom vzťahu k vertikálite, alebo ide o náhodnú súvislosť potvrdzujúcu jeho pravdivosť. Autor by najradšej všetky tieto sochy realizoval v definitívnom materiáli a veľkosti. Vytesal by ich do kameňa, alebo aspoň do dreva, ale predovšetkým by ich chcel odliat do bronzu. Stĺpy, stožiare, stély, veže, totemy, majáky, pylóny, obelisky, kandelábre, mílniky, kríže či božie muky vidíme zatiaľ len v drobných modeloch. Autor v nich myslí aj na svetlo, ktoré každou z nich preniká, formuje tak ich vnútorný priestor a dodáva im spirituálny význam. Sám si ich projektuje do prírody aspoň na fotografiách. Takýmito vertikálnymi prvkami – skulptúrami, architektúrami alebo len technickými konštrukciami si človek od nepamäti štrukturoval svoj svet, privlastňoval a označoval svoje teritórium, boli preň ukazovateľmi smeru, spájali jeho duchovný svet s tým nebeským, poskytovali mu príležitosť k zastaveniu, zamysleniu, modlitbe či meditácii. Nenechali ho zablúdiť, či už reálne alebo v duchovnom zmysle slova.

Svítanove *Vertikály* sú nekonečnými variáciami na jednu tému, ktoré by pôsobili monotónne bez ďalších, kompozične odlišných prác, ktoré sú takisto súčasťou jeho jubilejnej výstavy. Všetky však spája autorov charakteristický sochársky rukopis. Znova v jeho tvorbe prevažuje harmónia, symetria, takmer geometricky presne vymedzený a vyhladený objem so skromným detailom, definujúcim význam abstraktnej formy. Nadalej tvorí a znova sa vracia

k šperkom a medailám; zúčastňuje sa na súťažiach na pamätné mince, hoci častejšie býva ako renomovaný a skúsený tvorca prizývaný do poroty týchto súťaží. Trvalou súčasťou jeho tvorby ostáva i kresba, nech už študijného alebo definitívneho charakteru. Pridala sa aj fotografia, v ktorej zachytáva najmä impresívne pohľady na prírodu vo svojom okolí. Na prírodu, ktorá ho natrvalo pripútala k rodnému kraju a poskytuje mu útočisko i inšpiráciu.

Na začiatku svojej kariéry vniesol Imrich Svitana do spišskej sochárskej tradície nové myšlienky a umelecké trendy. Dnes, po takmer päťdesiatich rokoch, je skôr naopak považovaný za konzervatívneho umelca. Je pevne ukotvený v tradícii klasickej moderny, s veľkou nedôverou k aktuálnym trendom a moderným digitálnym technológiám, najmä však k umeleckým výstrelkom a snahám šokovať. Nie sú mu blízke postmoderné konceptuálne postupy, kedy je prvoradá nápad a realizácia nie je dôležitá a niekedy ani potrebná. Jeho postoj k tvorbe vyžaduje hmatateľný a trvácny výsledok, so stopami práce rúk, nech už je to tvrdá, „banícka“ práca na kamennej skulptúre, alebo jemný cit ruky v práci na drobnom sochárskom diele – šperku. Prostredníctvom tvaru, línie, farby a kompozície sa manifestuje myšlienka, nápad i duchovné poslanstvo, ktoré do svojich diel vložil.

The artist's birthplace and its traditions

The landscape of Spiš is charming and captivating; it has attracted many people with its natural beauty and wealth of cultural monuments. It is the land in which Imrich Svitana was born and, with the exception of his student years, he has never left it. His native region not only resonates in his contemporary work, but its cultural traditions have been an undeniable influence on his artistic impulses. The architecture and sculpture of the Middle Ages and later eras preserved in his hometown could not have failed to escape the attention of a boy whose evident talent led him to study fine art. Although his initial plan was to study graphics and become a painter, he ultimately turned his attention to sculpture. After ten years of study, however, he returned to Spiš with the firm ambition not only of following in the footsteps of tradition but also of incorporating the new ideas that were driving the development of European art as a whole in that period.

Student years – “the golden sixties”

The artistic character of Imrich Svitana was truly formed in the years that we now refer to with a degree of nostalgia as the “golden sixties”. He received his secondary school education between 1959 and 1963 at the prestigious secondary school in Bratislava with a remarkable tradition which was then

known as the School of Applied Arts, and continued his studies from 1963 to 1970 at the equally legendary Prague Academy of Arts, Architecture and Design. Teaching staff from both of these schools participated in the success of the Czechoslovak pavilion at the World Exhibition in 1958 in Brussels, an event that was an important milestone in the history of fine art of Czechoslovakia. For the first time, post-war Czech and Slovak art could be seen in confrontation with the art of the “imperialist West” and it emerged from the standoff favourably, particularly the works of applied art or art and crafts, a field that was not under such close surveillance from of the watch-keepers of ideological purity and was thus given a freer rein in which to develop. The Brussels success occurred contemporaneously with the development of a slightly less restrictive political environment, and artists eagerly seized the opportunity to break out of their isolation and the confines of social-realism to embrace the contemporary trends of European art, that in particular included non-figurative, abstract art. However, after the turbulent period of the late 1960s, the era of “normalization” saw the reimposition of ideological pressures, albeit less dogmatic in nature and applied with differing degrees depending on the political involvement of individual artists.

It was in his atmosphere Svitana’s artistic vision and direction of his creative work was formed. The woodcarving department at the secondary school led by Anton Drexler and especially Ludwik Korkoš closely followed the traditions of medieval and folk woodcarving in Spiš. Svitana, however, showed a tendency towards abstraction and formal reduction, concepts that contradict this tradition to some extent. This aspect of his creative nature predestined him for further study in fields which were more focused on the design element of artistic work. He became a student of a special studio for artistic metalwork at the Prague School of Arts and Crafts (UMPRUM), a choice which turned out to be highly auspicious.

Jan Nušl’s studio specialized mainly in jewellery and metal bijouterie but also worked with sculptures, reliefs, medals, decorative sculptures, grilles and utility items. Several of his graduates have achieved success in the field of studio jewellery, a medium that was gaining the status of authentic and full-value fine-arts field in Europe in the late sixties and early seventies. The new minimalist and lapidary approach of Slovak designers was highlighted at national and international exhibitions and competitions, and Imrich Svitana was soon spoken of alongside such names as Anton Cepka, Josef Symon and Vratislav Karel Novák. By the early seventies his jewellery was winning awards at exhibitions in Jablonec n. Nisou and in Erfurt, Germany, and in 1980 he was represented at the World Jewellery Exhibition from Art Nouveau to the Present in Vienna. Svitana’s earliest jewellery was made in silver, but his style developed

over time into an aesthetic effect based on the contrast of stone and metal: silver and slate. The matt black stone contrasted sharply with the luminous silver, with the two materials combined in imaginative compositions made up of simple geometric shapes. The critics and exhibition reviewers at that time consistently characterized his jewellery as subtle and elegant. Although they meet all the functional requirements of jewellery pieces, they are in fact individual small sculptural objects. Even during his studies, Svitana had become well-known for several commemorative coin designs; in 1967, for example, he won the second prize in a coin competition for the 500th anniversary of the founding of Academia Istropolitana and in 1968, a commemorative coin was made to mark the 50th anniversary of Czechoslovakia, with the obverse of the coin featuring a design which Svitana developed together with Ján Zoričák.

Back in Spiš

Whether based on nostalgia for the peaceful atmosphere of his hometown or possibly more pragmatic reasons, Svitana decided to return home to Spiš after graduation, leaving the world of the big city behind. After a short stay in his hometown, he obtained a studio in nearby Poprad, where he finally settled permanently in one of the more historical parts of the town, the former town of Veľká, now absorbed into the growing town. He returned home with the reputation of a successful creator of studio jewellery, medals and coin designs. Paradoxically, these sculptural disciplines, requiring patience, subtle handi-craft and a sense of painstaking detail, became the main focus of Svitana's creative work despite the seemingly contradictory nature of his robust, athletic body constitution and explosive temperament. Even after a few years, he claims that the creation of jewellery and medals was and still is largely a form of relaxation and fun alongside his "mining" work on stone sculptures; indeed, his choice of medium was determined primarily by his limited working environment until he built his new studio. However, this is not the only reason why small-scale sculptures did not remain the sole focus of Svitana's work for so long. The predominant source of livelihood of artists of all disciplines at that time was in the creation of monumental sculpture, and the artist soon made his mark in this field too.

In the public space

Based on a state resolution of 1965 regulating cooperation between investors, designers and artists, the Building Act provided for the financing of artworks that would form part of the architectural design of buildings, with a specific percentage of the total budget of each public building being allocated to the creation of fine art. This law stimulated the demand for architectural works

of art and brought Svitana his first commissions for works for public space. He had already proven his ability to work with a wide range of sculptural materials even on a monumental scale, in school studios and especially during his summer work tasks in which he assisted sculptors at a symposium at Vyšné Ružbachy. This event gave him the opportunity to familiarise himself with the “tailledirecte” method, a technique of working directly from the material which was the basis of the creative activities of the symposia. Later he became a participant in the Ružbachy Symposium, and his sculpture called *Lighthouse* has been a part of the local outdoor gallery since 1978.

The projects for architectural and public space works were always the result of cooperation with the architect and were subject to approval by the commission; the theme, material and definitive form of the artworks were not only result of the artist's creative decisions. Some of these works, for example, a set of wrought iron gates in Michalovce and one of the children's square window ladders in Prešov, developed a technique which Svitana used in his diploma thesis, the forged lattice. He also used metal, namely bronze, for several commemorative plaques, such as that for Ján Brokoff from 1983 in Spišská Sobota using the artist's characteristic “design” morphology, or the plaque dedicated to Martin Benka at Štrba from 1988. The latter is interesting for its portrait, a motif otherwise used only in Svitana's medals. The almost flat relief (rilievo stiacciato) portrait depicts the characteristic features of Benka's face without fine details, an approach similar to that used ten years earlier for four larger embossed relief panels of the SNU Memorial at Poprad Airport (1974 – 1975, together with the architect Gabriel Müller) which are formed of abstracted figural compositions with an indication of landscape features. Less successful experiments in three-dimensional sculpture from this period were apparently requested by the commissioner of the projects; the formal reduction is not fully realised in *Skier*, a 1979 work in welded and wrought copper sheet from 1979 installed in Kežmarok and the now-vanished sandstone figure of *Kneeling Woman* at Poprad Swimming Pool. The sculpture titled *Builder* from the same year in the Poprad housing estate is another work that probably respects the investor's “building” requirements. The greater degree of abstraction with which the animal motifs (*Rabbit*, *Lion*, *Sparrow* and *Dragon*) offered a dash of humour did not disturb the investors in the case of a series of children's climbing frames, smaller artificial stone sculptures from the 1970s for the playgrounds of several kindergartens in Poprad.

Working with stone is the most demanding artistic endeavour, and not only in terms of physical exertion, but Svitana applied himself to the task in several other works that have retained his creative nature and signature style, whether the decorative reliefs on the facade (1983) and interior (1988) of the Poprad

railway station, or the fountain in Italian granite for the town square in Poprad from 1997 – 1998 which was later needlessly demolished. The fountain was not only a functional object, and the precision of its design was imbued with spiritual, Christian and universal symbolism. The use of wood is less common in Svitana's monumental work and appear in his more decorative pieces such as wooden reliefs in the Hotel Šariš in Prešov from 1978 or the balconies of Hotel Bystrina in Nový Smokovec from 1992 that, together with the use of glass, gave a completely new expression to the facade of the renovated building. The three-metre sculpture on the theme of the nature of the Tatra Mountains from 1976 in the Poprad housing estate suffered from the elements before eventually joining the ranks of vanished works of art. Other works made of wood include those created later at artistic symposiums in Banská Štiavnica (2002), Trinec (2003), Nový Smokovec (2005) and Skalica (2008), generally sculptures with a symbolic or totemic character, although each work has its own unique connotations.

The latest works in this vein were made for the artist's birthplace of Spišská Nová Ves. Since 2002 a sculpture in Spiš travertine called *Disturbed Balance* has formed part of the exterior display of the Gallery of Spiš Artists. Neither of the other two works were forced to adhere to the requirements of the client but arose more or less from the artist's initiative; they are the result of his own concept in terms of both content and form and thus approach the impact of his small-scale sculptural works. The *Lady of Hearts* in the courtyard of the Gallery of Spiš Artists from 2003 is a monumental version of a smaller work of the same name from twenty-five years earlier, and the "Brâncuși" column with a mining emblem from 2010 serves as an unintended monument to the now defunct secondary school of mining.

Small-scale sculptures

Creating small-scale sculptures is an endeavour which reveals not only the sculptor's formal abilities and technical skills, but also his way of thinking; the final works are also the result of his creativity in terms of content. Svitana's small-scale sculptures reveal an immediate connection with his jewellery and his monumental works, and there is also some degree of continuity with the artist's early cartoons which often functioned as some kind of sculptural narrative. At the outset of Svitana's artistic career, small-scale sculptures were created alongside medals and plaques, created not on the basis of any commission but through his need to express his own attitude to the world. They are not inspired by complicated intellectual abstractions but by the most human feelings – the desire for love, family happiness, friendship and peace – emotions which are expressed by simple, generally understandable symbols. The motifs

of the mouth and the heart frequently appear in imaginative, often surprising allusions and compositional connections. Many of them feature some element of humour based on the contrast of a common metaphorical expression with its literal representation. Even though they are often more narrative, the medals and small-scale sculptures with themes of folk songs, sayings and proverbs employ the same symbolism. From a formal point of view, they all share the qualities of his jewellery work – formal refinement, a purity of line and painstaking workmanship. Their expression is neither romantic nor sentimental – intellect and ironic insight is favoured over the turbulent expression of emotions.

Drawing and new impulses

Svitana's sculptural work has always been accompanied by drawings, a habit that has endured from the very beginning of his creative life. In some of the oldest drawings from his university days we can discern a starting point in surrealist patterns, but his drawings soon began to be dominated by firmly defined areas and volumes, sketches and prototypes for future jewellery, medals or sculptures. From the mid-1980s we know of several almost calligraphic brush drawings. Significant innovation took place in the early 1990s when the number of public sculptural commissions fell off and Svítana began to devote himself to drawing in a more systematic manner. In particular, he used the technique of pastels in relatively large formats with suggestive colour schemes, works that can no longer be considered preparatory sculptural drawings but which instead have authentic artistic significance and the hallmarks of a definitive creative message. Compared to his older, essentially content-based works, the later drawings have acquired a new aspect: a certain mysterious quality, obscure and alluring, an effect achieved, in particular, by placing the central motif in an imaginary space or architectural framework. The inspiration provided by ancient Egyptian monuments is important in this respect, with Svítana discerning enigmatic messages within the ruins he encountered in his foreign travels. The pastel drawings that he exhibited in 1991 at an independent exhibition in Kežmarok generated considerable interest in Svítana's work among the curators of the private gallery of the cultural centre in Liechtenstein, where a solo exhibition of his work was later held in 1995.

The drawings and pastel works brought a new sense of colour to Svítana's art, and this had an impact on his sculptural work through the use of polychrome wood in particular, but it can also be found in his work in stone and his jewellery. The formal features of his work also underwent a marked change, first in the field of drawing but later in his sculptural work too. This shift occurred at the beginning of the new millennium and was perhaps a reaction to the attacks on the Twin Towers on September 11th, 2001.

A series of large-format pastels was inspired by this particular event, and echoes of the attacks can be found in many of his other works. Svitana had become more aware of the instability, threats and conflicts facing contemporary civilization and also the dangers of environmental threats; his hitherto peaceful spiritual world had been shaken by the events of 2001 and he lost his sense of assurance, a feeling that was perhaps intensified by the certain loss of existential security associated with the aforementioned reduction in public commissions. His work in this period is often less refined and elegant, with his earlier harmony and concordance being replaced by a greater degree of expressiveness and even confrontation. The statues are increasingly asymmetric, with applied diagonals, sharp angles and pointed shapes. This new direction is alluded to by the title of the sculpture he created at a Symposium at the Gallery of Spiš Artists in 2002. *Disturbed Equilibrium* is a non-figurative work that uses the intersection of matter and diagonal composition to thematize tension and conflict. Similarly, a wooden sculpture called *Memento*, that was created four years later at a symposium in Nový Smokovec, is not a contemplative and harmonious sculptural composition but rather a threatening gesture, reminiscent not only of falling trees but perhaps also of the raised barrels of artillery guns. The dove of peace from his early medals has been replaced by a raptor diving upon its prey; there is little idyllic about the wooden building of the *Cathedral* from 2001, although the sharp spikes on its top are inspired by the pinnacles of Gothic temples, while *Sharpshooter* from 2007 represents an open threat to its surroundings. This tendency is also evident in a series of small assemblages (in the form of either jewellery or medals), sometimes with a subliminal aggressive element in the form of razor blades (*Suicide Bomber* from 2007) or base metal jewellery with technical elements, such as screws and gears.

A new mission

Svitana found a new mission and a renewed sense of balance in his life through his work as a teacher, a calling he had long resisted because of his desire to devote himself to his creative work. However, his teaching offered him an escape from existential uncertainty and ultimately offered him a sense of fulfilment and an extension of his mission. For fourteen years (1996–2010) he trained stone sculpture specialists at the Secondary Technical School in Spišská Nová Ves. His goal was not only to share his skills and expertise with his pupils but also to teach them to apply a creative and intellectual approach to their creativity. Thanks to his guidance, several of his pupils have continued their studies and are now working artists (Ludmila Valenčíková, Ján Frančák).

In the 1990s, a spiritual and religious faith began to enter Svitana's art, an aspect which had previously been only a latent influence but which had undoubtedly contributed to the stabilization of his spiritual world. The bronze sculpture *Pilgrim* and the wooden sculpture *Everyone Has Their Own Cross to Bear* from 1995 are among the first works in which an explicitly Christian message can be discerned. Sculptures with the titles *Chapel of the Four Evangelists*, *Faith*, *Hope*, *Love*, *Cathedral*, an altar composition from 2004, the later *Holy Family* and *Father's Little Bell Tower* and others are also dedicated to Christian issues. Of course, there are also tombstones, currently a major part of the artist's commissioned work, but they also feature in his collection of sculptures titled *Verticals* that he has prepared for his current exhibition.

Jubilee

For his seventy-fifth birthday, Imrich Svitana decided to prepare a symbolic series of seventy-five *Verticals*, works either prompted by Bohumír Bachratý's statement (quoted in Jozef Joppa's thesis) on the artist's relationship to verticality or perhaps a coincidental link which confirms the truthfulness of the statement. In the series, Svitana aimed to create all of the sculptures according to a specific material and scale. They would be carved in stone, or occasionally in wood, but above all in bronze. Columns, masts, stele, towers, totems, beacons, pylons, obelisks, lampposts, milestones, crosses or wayside shrines all appear in the form of small models. The artist also thinks about the light that penetrates each of them, forming their inner space and giving them spiritual meaning. He himself projects them in nature, or at least in photographic form. Mankind has always structured his world through vertical elements, whether sculptures, architectures or technical constructions; these structures have appropriated and marked his territory, serving as a means of navigation, connecting the spiritual world with the heavenly realm, offering the chance to stop, ponder, pray or meditate. They prevent him from getting lost, both literally and spiritually.

Svitana's *Verticals* are endless variations on a single theme that would appear monotonous were it not for other, compositionally different works that also form part of the jubilee exhibition. All of the works, however, are connected by a characteristic sculptural signature. His work is again dominated by harmony and symmetry, a refined volume with an almost geometric precision in which the subtle detail defines the meaning of the abstract form. Svitana is still creatively active and has returned to jewellery and medals; he participates in commemorative coin competitions, although more often than not he is invited to the juries of these competitions due to his reputation as a renowned and experienced artist. Drawing is also a fixed part of his work is also drawing,

either as sketches or as finished works. He has also turned to photography, mainly evocative views of the nature of his local surroundings that has long tied him to his native region and provided him with refuge and inspiration.

At the beginning of his career Imrich Svitana infused the sculptural traditions of the Spiš region with new ideas and artistic trends, but nearly fifty years later, he is now seen as a somewhat more conservative artist. He is firmly anchored in the tradition of classical modernism, sceptical of current trends and modern digital technologies but especially of artistic excesses and attempts to shock. He is not closely attached to postmodern conceptual approaches in which the idea is paramount and the physical implementation is either unimportant or sometimes even necessary. His attitude to art requires a tangible and lasting result, with traces of handwork, whether it is hard “mining” work on a stone sculpture or the gentle feeling of a hand at work on a small sculpture or jewellery piece. Svitana imbues his art with the idea, invention and spiritual message through form, line, colour and composition.

Doma / At Home, Poprad – Velká, 2019 (RK) >

Imrich Svitana v zbierke Galérie umelcov Spiša /

Imrich Svitana in the collection of the Gallery of Spiš Artists

Mgr. Mária Šablňová,

historička Galérie umelcov Spiša / historian of the Gallery of Spiš Artists

Imrich Svitana patrí medzi popredných slovenských umelcov a svoje nezastupiteľné miesto má i v zbierkovom fonde galérie, kde sa nachádza 56 diel, zastúpených plastikou (10 diel), šperkom (16), mincou (1), plaketai (12), ale i kresbami (14) a pastelmi (3). Diela, nachádzajúce sa v zbierke, tvoria prierez autorovou tvorbou a mapujú jej jednotlivé etapy počas dlhodobého pôsobenia na Spiši.

Najstaršie diela autora v zbierke sú datované rokom 1970. Je to päť kresieb (*Kresba I. – V.*) s abstraktným figurálnym motívom, pre ktoré je typická prísna geometria. V nasledujúcom období naďalej využíva geometrické prvky v kresbe, pasteloch, ale aj v sochárskej tvorbe. Ako zakladateľská osobnosť umeleckého šperku na Slovensku je v zbierke zastúpený šiestnástimi šperkami, od náhrdelníkov cez prstene až po brošne, datované rokmi 1977 – 1980. Sú to robustné diela, resp. objekty opracované do presných geometrických tvarov a ich masívna forma vychádza z ojedinelého spojenia tmavej bridlice a striebra.

Zbierkový fond sa postupne rozrastal, do roku 2000 sa kúpou získalo desať kresieb, ktoré zobrazujú figurálny alebo abstraktný motív (datované rokmi 1970 – 1974), dve drobné bronzové plastiky znázorňujúce *Vampa* (1993) a *Pútnika* (1995), ako aj deväť plaket a mincí (v rozpätí rokov 1988 – 1995) s animálnymi a vegetatívnymi motívmi. Pri tvorbe týchto diel autor použil jednoduchú symboliku, napr. ľudské pery, či srdce, ktoré majú hlbší význam. V roku 2003 sa súčasťou exteriérovej expozície stala monumentálna plastika *Narušená rovnováha*, ktorú autor vytvoril v rámci Medzinárodného sochárskeho sympózia *Záhrada umenia* (v roku 2002). Na galerijnom nádvorí bola v roku 2004 osadená plastika *Srdcová dáma* (2003) a vo výstavných priestoroch v roku 2013 nainštalovaná socha *Sarkofág* (2004).

V rozpätí rokov 2004 – 2019 sa Svitana profil v zbierke rozrástol a kúpou sa získali tri plakety (z roku 2008), tri unikátne komorné plastiky (datované v rozpätí rokov 1994 – 2014) a tri abstraktno-figurálne pastely s výjavom návštevníkov z cudzích svetov. Ide o sériu pastelov vytvorených v období rokov 1995 – 2013 zobrazujúcich návštevníkov z vesmíru, ktorých figúru tvorí premyslená a precízne zoskupená séria geometrických tvarov. Kinetická plastika s názvom *Húpacie tehotné kreslo* (1994) z opracovaného tepaného plechu znázorňuje tehotenstvo. Kreslo je na mramorovom podstavci osadené voľne,

vďaka čomu je možné ho rozhoďať. Pozoruhodné je i dielo *Fontánka* (2013 – 2014) z bieleho mramoru, ktoré sa vyznačuje precíznosťou a zmyslom pre detail. Napriek komornému formátu má tvaroslovie charakteristické pre nadrozmerné fontány. V roku 2019 galéria zakúpila bronzovú plastiku *Miss kamera* (1995), symbolizujúcu syntézu hôr a filmu, pôvodne realizovanú pre ocenenie v rámci Medzinárodného festivalu horských filmov v Poprade.

Galéria umelcov Spiša neustále rozširuje zbierkový fond a dopĺňa autorské profily „umelcov Spiša“, medzi ktorých radíme aj Imricha Svitana. Vývoj tvorby autora môžeme sledovať aj na jednotlivých dielach v depozitári galérie: zostanú tak pamätníkom celoživotnej autorovej práce.

Imrich Svitana is one of Slovakia's most prominent artists and his art forms an intrinsic part of the Gallery's collection, the 56 works include sculptures (10 works), jewellery (16), coins (1), plaques (12) but also drawings (14) and pastel works (3). The works found in the Gallery's collection offer a cross-section of the artist's creativity and map the individual stages of his long tenure in the Spiš region.

The earliest works by Svitana found in the collection are five drawings from 1970 (*Draving I. – V.*) featuring abstract figural motifs with the artist's characteristic geometrical precision. Geometrical elements also appear in the drawings, pastels and sculptures of the subsequent period of his artistic career. Svitana is one of the founding figures of the art jewellery movement in Slovakia, and his work in this field is represented in the collection by sixteen pieces ranging from necklaces and rings to brooches, all of which date from 1977 to 1980. These powerful works are arranged into meticulous geometric arrangements, and their imposing forms emerge from the unique combination of dark slate and silver.

The Gallery's collection gradually developed further over time, and in 2000 the Gallery purchased ten drawings made between 1970 and 1974 which depict figural or abstract motifs, two small bronze sculptures titled *Vampire* (1993) and *Pilgrim* (1995), and nine plaques and coins from 1988 to 1995 featuring animal and floral motifs. Svitana used simple symbolism in these works such as human lips or the heart, motifs which hold a deeper meaning. In 2003 the large-scale sculpture titled *Disturbed Balance*, a work which Svitana created within the context of the 2002 *Garden of Art* International Sculpture Symposium, became part of the outdoor display. Another sculpture, *Lady of Hearts* (2003) was installed in the Gallery's courtyard in 2004 and the work *Sarcophagus* (2004) has been on display in the exhibition space since 2013.

From 2004 to 2019 Svitana's representation in the collection was further expanded through the purchase of three plaques from 2008, three unique small-scale sculptures dating from between 1994 and 2014, and a series of three abstract-figural pastel works from 1995 to 2013 depicting visitors from other worlds in deliberate and precise compositions of geometric shapes. The kinetic sculpture titled *Pregnant Rocking Chair* (1994) is a reflection on pregnancy; its welded metal panels are positioned atop a freely moving marble base which allows the sculpture to be rocked back and forth. Also worthy of note is the work in white marble titled *Marble* (2013 – 2014); finished with a characteristic precision and attention to detail, the sculpture captures the typical form of a monumental fountain despite its small dimensions. In 2019 the Gallery purchased the 1995 bronze sculpture titled *Miss kamera* which symbolises the synthesis of mountains and cinema, a work which was originally designed as an award for the International Festival of Mountain Films in Poprad.

The Gallery of Spiš Artists is constantly developing the artistic profile of “the artists of the Spiš region” and expanding its holding of works by Imrich Svitana, an artist whose development can be observed through the individual works in the Gallery's collection; the works will thus stand as a testimony to a lifetime of creative endeavour.

Každý z nás prišiel na tento svet
s určitým poslaním, určitými vlastnosťami
a schopnosťami. Je preto povinnosťou
každého z nás rozvíjať tieto vlastnosti a schopnosti,
hlavne talent, kto ho má.

—

Each of us has come to this world with
a specific mission, with specific qualities and abilities.
It is therefore the duty of every one of us to develop
these qualities and abilities, especially talent,
if we possess it.

— Imrich Svitana —

Svitana v átriu galérie / at the Gallery atrium, 2020 (PM)
Srdcová dáma / Queen of Hearts; 2003; sekanie, zlátenie, travertín / cutting, gold plating, travertine; P 1268

3

Autor v zbierke galérie /
Artist in the gallery
collection

webumenia.sk

O TVORBE
ABOUT
THE WORK

Komorná tvorba / Small-scale sculptures

PhDr. Jozef Joppa,

riaditeľ Galérie umelcov Spiša v r. 1987 – 2011 /

director of the Gallery of Spiš Artists in the yrs. 1987 – 2011

Významnú oblasť Svitanovej tvorby predstavujú komorné diela. Aj v tejto oblasti tvorivého záujmu používa obľúbené materiály – kameň, bronz a drevo. Používa i modelársku sadru a jej povrch upravuje farbou. Neskôr niektoré z týchto diel odlial do bronzového materiálu. Týmto spôsobom vytvoril v roku 1981 dielo *Viac hláv, viac rozumu* a množstvo námetov štylizovaných figúr a modelov pre väčšie realizácie.

Svitanova komorná tvorba je charakteristická redukciou reálnej podoby námetu do vizuálnej formy znaku, čo mu dávalo oveľa väčší priestor na slobodnejšie a kreatívnejšie umelecké stvárnenie a v opačnom procese pri vnímaní diela divákom vytváralo širší priestor pre hľadanie umeleckej odozvy. Autorovo sochárske rešpektovanie charakteru a štruktúry materiálu prispievalo k tvarovej štylizácii diela. Už pohľad na prírodný tvar surového kameňa, jeho farebnosť a štruktúru často vtláčal umelcovi myšlienku pre samotnú realizáciu diela. V konečnom dôsledku mu umožňoval vyjadrovať sa čistým elementárnym tvarom, rozvíjať určité motívy, ktoré sa často objavovali v rôznych obmenách.

Svitana redukuje objem, abstrahuje tvar, zjednodušuje obrysovú líniu, pričom obsahová výpoveď tvorby je naplnená ľudskými hodnotami. Pokorne sa skláňa a s hlbokou úctou pristupuje k pochopeniu a poznaniu umenia historických slohových období. Inšpirovalo ho aj egyptské umenie, duchovný vzťah k Brancusiho dielu, ale v neposlednom rade aj prvky ľudového umenia a hodnoty domácich tradícií umeleckej tvorby.

Komorná tvorba v prvom období 70. rokov 20. storočia predstavuje bezprostredné autorove reakcie na život, na citové záležitosti. Snaží sa nájsť čistý ľudský cit a prameň lásky. Toto obdobie reprezentujú najmä diela z roku 1978, ako sú *Večný prameň* a *Čistý prameň*. Materiálom bol zväčša bronz a mramor, využíval ho v rôznych kombináciách na dosiahnutie žiadaného výrazu. V 80. rokoch 20. storočia rozpracoval celú sériu komorných plastík s egyptskými motívmi s charakteristickými názvami, ako napr. *Sarkofág* (1980). Na jeho realizáciu použil žulu v kombinácii s polychrómovaným dreveným materiálom. Súčasťou tejto série bola aj bronzová plastika *Vtáčia kráľovná* z roku 1979.

Žena ako inšpiračný motív prechádza v rôznych podobách celým Svitanovým výtvarným dielom. Krehká, nežná, múdra, rafinovaná, matka – to sú témy, ktoré programovo rozvíjal. V každom životnom období vnímal ženskú tematiku inak.

Mladosť a láska, sny o budúcnosti, to všetko zanechávalo stopy v detailoch a symboloch, zvýrazňovaných v jeho dielach. Torzo ženy v autorovom ponímaní nevyjadruje len poctu a oslavu krásy ženského tela. V jeho prípade klasický akt zbavuje prvoplánovej erotickej vyzývavosti a zvýrazňuje jeho symbolické, nadčasové hodnoty, napr. *Srdcová dáma* (1985) odlíata v bronz. Ženskú symboliku využíva v komornej tvorbe i v podobe detailov na samostatných dielach, akými sú ústa, vlasy a srdcia. Častým motívom pre mnohých umelcov je vzťah výtvarníka a jeho modelu, čo inšpirovalo aj Imricha Svitanu k vytvoreniu kamennej kompozície *Sochár a model* (1988), pozostávajúcej z dvoch častí – torza ženskej figúry, pri ktorom leží hlava tvorcu, vyjadrujúca zároveň ich vzájomné postavenie v tvorivom procese.

Z obdobia 90. rokov 20. storočia môžeme spomenúť niekoľko bronzových realizácií ako je *Vamp* (1993), malá bronzová plastika so štylizovanou postavou ženy, alebo *Húpacie tehotné kreslo* (1994). V *Húpacom tehotnom kresle* rozvádza autor myšlienku možnosti obsadenia tohto kresla rôznymi ľuďmi, ich reakciami a pocitmi. Pre festival horských filmov v Poprade vytvoril dve bronzové ceny, *Grand Prix* a *Viktória* (1993). Tvorí viaceré série toho istého motívu s použitím rôznych materiálov. Inšpiráciu čerpá prevažne z aktuálnych udalostí.

Do skupiny komorných realizácií vytvorených po roku 2000 patria dekoratívne štylizované motívy ľudských postáv vo forme úžitkových predmetov: priestorových, interiérových zrkadiel. Návrhy a realizácie týchto objektov vznikli po udalostiach z 11. septembra 2001 v New Yorku. *Dvojičky*, ako ich nazval autor, námetovo vychádzajú z predchádzajúceho cyklu pastelov. V rokoch 2003 a 2004 sa zamerával na využitie dreveného odpadu v cykle plastík *Straty a vynálezy*. Vytvoril intenzívne farebné abstrahované kompozície, v ktorých sa odrážal autorov vzťah k zoomorfným motívom, k dynamike hudby a tanca. Farbu a líniu použil ako nosný prvok expresívnej formy drevených objektov, v podstate vychádzajúcich z reálnych tvarov ľudských postáv, pretransformovaných umelcovým videním do farebných a tvarových symbolov a skratiek. Precíznosť remeselnej realizácie umocňovala celkový zámer umelca. Hoci pracoval s niekoľkými málo sochárskymi elementmi, výsledný efekt bol výrazný a pôsobivý. Sakrálny motív je častým námetom Svitanových prác, ako je tomu v sochárskych dielach s názvami *Kaplnka štyroch evanjelistov*, *Viera*, *Nádej*, *Láska*, *Katedrála*, *Oltárna kompozícia* z r. 2004.

Svitanova komorná tvorba sa objavuje sporadicky a predstavuje predovšetkým relaxačnú meditáciu a hru s materiálom. V tejto oblasti môže vyjadriť okamžité reakcie na inšpiračné impulzy. Svojím rozsahom a hodnotou sa vyrovná ostatným polohám tvorby.

An important area of Svitana's artistic work is represented by his small-scale sculptures. These works are typically in his favourite materials of stone, bronze and wood, but in other examples he applies modelling gypsum which he then paints, with some of these pieces subsequently being cast in bronze. One example of this is the work *More Heads, More Sense* from 1981 and a number of motifs of stylized figures and models for larger implementations.

Svitana's small-scale sculptures are characterized by a reduction in the actual form of the motif into the visual form of the symbol, an approach which allowed him much more space for a freer and more creative artistic rendering while also offering the viewer a wider space for their artistic response. The sculptor's respect for the character and structure of the material contributed to the formal stylization of the work. The natural appearance and qualities of the raw stone often influenced the artist in his concept for the execution of the artwork itself. In the end, it allowed him to express himself in pure elementary forms and to develop specific motifs that often appeared in countless variations.

Svitana reduces the volume, abstracts the shape, and simplifies the contour lines, while the message of his art is imbued with human values. He approaches the understanding and knowledge of the style of earlier periods of art with deep respect. His work is also inspired by Egyptian art, evincing a spiritual relationship to Brancusi's work, but also the elements of folk art and the values of traditional of arts and crafts.

Svitana's small-scale sculptures from the early 1970s represents the artist's immediate reactions to life and to his emotional affairs. He strives to reach a sense of pure human emotion and identify the source of love. This period of the artist's career is primarily represented by works from 1978, such as *Eternal Spring* and *Pure Spring*. Working mostly in bronze and marble, Svitana employs the materials in various combinations to achieve his desired means of expression. In the 1980s he created a series of sculptures featuring Egyptian motifs with distinctive names, such as *Sarcophagus* (1980). These works were created in granite in combination with polychrome wood but also include a bronze sculpture from 1979 titled *Bird Queen*.

The motif of the female figure remained a constant source of inspiration for Svitana throughout his artistic career. Fragile, tender, wise, sophisticated, maternal – he perceived woman's issues differently in every period of life. Youth, love and dreams of the future all left traces in the details and symbols highlighted in his works. For Svitana, the female figure not only expresses the honour and celebration of the beauty of womanhood but possesses a symbolic,

timeless value which undermines the initial erotic charge of the classic nude form, as is seen in works such as the bronze sculpture titled *Lady of Hearts* (1985). Female symbolic motifs such as the mouth, hair and the heart also appear as details in individual sculptural works. Many artists have addressed the relationship between artist and model, and this motif also inspired Svitana to create a stone composition *Sculptor and Model* (1988), consisting of two parts – the head of the artist reclines upon the torso of the female figure, expressing their mutually dependent role in the creative process.

From the period of the 1990s, several bronze works are noteworthy; for example, *Vamp* (1993), a small bronze sculpture with a stylized figure of a woman or *Pregnant Rocking Chair* (1994). In *Pregnant Rocking Chair*, the artist develops the idea of occupying the chair with different people, noting their reactions and feelings. He also created two bronze awards for the Mountain Film Festival in Poprad, *Grand Prix* and *Victoria* (1993). Drawing inspiration mainly from contemporary events, Svitana also created several series of works incorporating the same motif in a variety of different materials.

Among the small-scale sculptures created since 2000 are a series of decorative stylized motifs of human figures in the form of utility items: spatial, interior mirrors. Titled *Twins*, the works were inspired by the events of September 11th, 2001 in New York and are thematically based on an earlier cycle of pastels. In the years 2003 and 2004 Svitana focused on the use of scrap wood in a cycle of sculptures titled *Losses and Inventions*. He created intensive colourful abstracted compositions reflecting his relationship to zoomorphic motifs through the dynamics of music and dance. Colour and line are applied as a supporting element of the expressive form of wooden objects, essentially based on the human figure, transformed by the artist's vision into symbols and hints in colour and form. The precision of the craftsmanship is enhanced by the artist's overall artistic intention. Although he worked with a few sculptural elements, the resulting effect was striking and impressive. The sacral motif is a frequent theme of Svitana's works, for example the sculptures titled *Chapel of the Four Evangelists*, *Faith*, *Hope*, *Love*, *Cathedral* and *Altar Composition* from 2004.

Svitana worked with small-scale sculptures on a sporadic basis, with the medium primarily serving as means of relaxation or meditation, allowing him the opportunity to play with material. In this field, he can express his immediate reactions to inspirational impulses. The range and significance of the work in this medium match those of the many other creative fields in which he has worked.

Sarkofág / Sarcophagus; 2004; sekanie, leštenie, žula / cutting, polishing, gold plating, granite; 158 x 30 x 14 cm; P 1922

- ^ Tichý rozhovor / Silent Conversation; 1979; odlievanie, leštenie, brúsenie, kameň, mramor, bronz, kov / casting, polishing, grinding, stone, marble, bronze, metal; 27 x 24,5 cm; P 246
- v Fontánka / Little Fountain; 2013 – 2014; sekanie, leštenie, mramor / cutting, polishing, marble; 16 x 21 x 21 cm; P 2008

- < Miss kamera / Miss Camera; 1995; odlievane, bronz / casting, bronze; v. / h. 49 cm; P 2312
- > Vamp; 1993; liatie, bronz / casting, bronze; 42 x 24 cm; P 887
- >> Milenci / Lovers; 1978; sekanie, hladenie, kameň / cutting, smoothing, stone; v. / h. 38 cm; P 144

Puțnik / Pilgrim; 1995; liatie, bronz / casting, bronze; v. / h. 66 cm; P 1177

Vták / Bird; 2013 - 2014; sekanie, brúsenie, žula / cutting, grinding, granite; 80 x 64 x 34 cm

- < Dvaja ako jeden - Súzvuk / Two as One - Harmony; 2018 - 2019; sekanie, brúsenie, zlatenie, zlato, kameň / cutting, grinding, gold plating, gold, stone; 42 x 19 cm
- > Dvaja ako jeden - Vernosť / Two as One - Fidelity; 2018 - 2019; sekanie, brúsenie, zlatenie, zlato, kameň / cutting, grinding, gold plating, gold, stone; 41 x 30 cm
- >> Anjel - Kvet nebeský / Angel - Flower of Heaven; 2013; kolorovanie, zlatenie, drevo / colouring, gold plating, wood; 120 x 135 cm

Strážca zlatého pokladu / Guardian of the Golden Treasure; 2008; kolorovanie, zlatenie, drevo / colouring, gold plating, wood; 118 x 35 x 21 cm

Zlana / From the left:

Láska / Love; 2003; kolorovanie, drevo / colouring, wood; v. / h. 95 cm

Viera / Faith; 2003; kolorovanie, zlatenie, drevo / colouring, gold plating, wood; v. / h. 95 cm

Nádej / Hope; 2003; kolorovanie, zlatenie, drevo / colouring, gold plating, wood; v. / h. 95 cm

Straty a (vy)nálezy / Loss and Inventions; 2004; kolorovanie, drevo / colouring, wood;
70 x 170 cm

Už dolietal / Already Stopped Flying; 2018; sekanie, brúsenie, kameň / cutting, grinding, stone;
60 x 74 x 48 cm

Dva ako jeden - Súhra / Two as One - Interplay; 2018 - 2019; sekanie, brúsenie, zlatenie, zlato, kameň / cutting, grinding, gold plating, gold, stone; 54 x 22 cm

Maják / Lighthouse; 2013; sekanie, brúsenie, zlato, kameň / cutting, grinding, gold plating, gold, stone; 50 x 11 cm

Otcova zvonička / Father's Bell Tower, 2018 – 2019; sekanie, brúsenie, zlatenie, zlato, kameň, drevo, mosadz /
cutting, grinding, gilding, gold plating, gold, stone, wood, brass; 103 x 22 x 48 cm

Spievajúca fontána / Singing Fountain; 2019; sekanie, brúsenie, kameň / cutting, grinding, stone; 122 x 50 x 50 cm

Šperk ako miniatúrna skulptúra / Jewel as a Miniature Sculpture

Mgr. Mária Šablňová,

historička Galérie umelcov Spiša / historian of the Gallery of Spiš Artists

Imrich Svitana je všestranným a mimoriadne aktívnym umelcom, v tvorbe ktorého sa prelínajú rôzne výtvarné žánre: určiť primárne postavenie jedného z nich je takmer nemožné, všetkým sa venuje s rovnakým záujmom a v rozličných časových plánoch. Pri retrospektívnom pohľade na autorovu tvorbu môžeme povedať, že už od začiatku kládol dôraz na šperk: v jeho spracovaní sú to unikátne miniatúrne plastiky. Tvorba šperku tradične patrila medzi remeslá, až v 60. rokoch 20. storočia sa zaradila medzi disciplíny úžitkového umenia.

V rokoch 1963 – 1970 sa Svitana špecializoval na prácu v kove v ateliéri doc. Jana Nuša na Vysokej škole umeleckého priemyslu v Prahe, no k prvým šperkárskym podnetom sa dostal až v druhom ročníku školy pod vplyvom Aleny Novákovej, ktorá pôsobila ako odborná asistentka a lektorka. Šperk bol spolu s kovanou mrežou i súčasťou jeho diplomovej práce. Jeho prvé šperky vytvorené ešte na vysokej škole boli realizované klasickou technológiou: pájkovaním, brúsením, vyrezávaním, leštením a smaltovaním strieborného plechu. Rok po skončení vysokej školy (1971) získali šperky z jeho diplomovej práce striebornú medailu na svetovej výstave šperku a bižutérie v Jablonci nad Nisou.

Šperky sa najčastejšie vyrábajú z drahých (zlato, striebro) alebo obecných kovov, ako napr. železo, meď, cín, bronz. Materiálom, špecifickým pre Svitanaov šperk je bridlica. Ide o netradičný materiál, ktorý sa v šperkárstve takmer nevyužíva, pre Svitanaove šperky je však charakteristický. Tmavú bridlicu dopĺňa striebrom a vďaka spojeniu tmavého a lesklého povrchu pôsobia šperky decentne a elegantne, napriek masívnemu charakteru bridlice. Spojením týchto materiálov priniesol nový pohľad na umelecký šperk, na jeho využitie a spracovanie materiálov, a tým sa zaradil medzi zakladateľské osobnosti umeleckého šperku na Slovensku. Postupne sa bridlica stávala nosným prvkom a striebro začalo plniť podpornú technickú a mechanickú funkciu, aby sa šperk dal aj nosiť. V celej svojej tvorbe s obľubou využíva geometrické prvky a ani šperk v tomto smere nezaostáva, i tu sa uplatňujú prísne geometrické línie. Prevažne oblé línie šperkov sú alúziou na figurálne motívy, najmä na ženu a jej vnímanie života. Figurálne motívy vyjadruje prostredníctvom jednotlivých geometrických tvarov. Na odľahčenie prísnej geometrie, aby šperky nepôsobili príliš stroho, využíva jemnú líniu rytého ornamentu.

V 70. rokoch 20. storočia využíva rôzne laky, smalty, optické šošovky, čím sa šperky stávajú farebnejšie. Záver 70. rokov, keď pripravoval kolekciu šperkov pre svoju prvú samostatnú výstavu v Galérii Cypriána Majerníka v Bratislave (1978), patrí medzi jeho najtvorivejšie obdobie v oblasti šperku.

V 80. rokoch 20. storočia dochádza vo Svitanovej šperkárskej tvorbe k posunu. Vytvára zjednodušené kompozície polkruhových, kruhových a iných tvarov s pevným obrysom, nosným prvkom sa stal reliéfne plasticky tvarovaný prvok z bridlice na plochom pozadí. Využíva detaily antickej architektúry ako kanelúry či volúty.

Ďalší posun nastáva v 90. rokoch 20. storočia, kedy šperky obohatil ďalším materiálom, a to textilnou niťou, ktorú používa ako visiace strapce. Využívaním novej emailovej techniky pôsobia jeho šperky farebnejšie. V tomto období vytvoril posledné diela a so systematickou tvorbou umeleckého šperku sa rozhodol natrvalo skončiť.

V súčasnosti sa Imrich Svítana venuje šperku už iba sporadicky, netvorí podstatnú časť jeho tvorby, no i napriek tomu sa k nemu vracia a tvorí ho s precíznosťou jemu vlastnou: po dlhých pätnástich rokoch, pri príležitosti sedemdesiateho piateho životného jubilea, vytvoril pre pripravovanú výstavu v Galérii umelcov Spiša (2019 – 2020) sériu piatich nových šperkov.

Imrich Svítana is a versatile and extraordinarily active artist whose work combines various genres of art; it is almost impossible to determine which field can be seen as his primary means of expression as he applies the same interest to each at different points in his career. In a retrospective overview of the artist's work, however, it is possible to say that from the beginning of his career he has placed an emphasis on jewellery, and some of his best works can almost be considered as unique miniature sculptures. Jewellery has traditionally been seen as a branch of arts and crafts, and in the 1960s it became one of the disciplines of applied art.

From 1963 to 1970 Svítana studied metal work in the studio of Assoc. Prof. Jan Nušl at the Academy of Arts, Architecture and Design in Prague, but he first came into contact with jewellery in the second year of his studies under the influence of Alena Nováková, who was working as an expert assistant and lecturer at the time. Jewellery pieces and forged latticework formed part of his diploma thesis. His earliest jewellery pieces created at the university incorporated traditional techniques of the craft such as soldering, grinding, carving, polishing and enamelling in silver. One year after graduating from university (1971), the jewellery works from his diploma thesis were awarded the silver medal at the International Jewellery and Bijouterie Exhibition in Jablonec nad Nisou.

Jewellery is most often made of precious metals, such as gold or silver, or base metals, such as iron, copper, tin, and bronze. In contrast, Svitana's favoured material is slate. This is an unorthodox material in traditional jewellery, but it is characteristic of Svitana's work. He complements the dark slate with silver, with the combination of dark and shiny surfaces granting his jewellery a subtlety and elegance which belies the dense and brooding nature of the slate. With combining these materials he brought a new perspective to artistic jewellery, ranking him among the founders of the artistic jewellery movement in Slovakia. Over time, slate became the base element of the jewellery, with silver serving as the practical supporting element which ensured that the jewel could also be worn. Throughout his whole work Svitana has been attracted to geometric elements and this is also true of his jewellery, with many pieces featuring strict geometric lines. The predominantly rounded lines of jewellery are an allusion to figural motifs, especially those of women and their perception of life. He expresses figural motifs by means of individual geometric shapes, applying a fine line of engraved ornament to soften the strict geometry and avoid an excessive degree of austerity.

In the 1970s, Svitana began to experiment with various varnishes, enamels and optical lenses in an effort to add colour to his jewellery. The late 1970s was one of his most creative periods in the field of jewellery, as is evidenced by the jewellery collection which he created for his first solo exhibition at the Cyprián Majerník Gallery in Bratislava (1978).

In the 1980s, there was a shift in Svitana's approach to jewellery, and he began to favour simplified compositions of circles, semicircles and other shapes with a solid outline; the carved and embossed slate on a flat background now acts as the supporting element, and the pieces are detailed with motifs from ancient architecture such as fluting or volutes.

A further shift occurred in the 1990s, the last major period of Svitana's interest in jewellery, when he enriched the jewellery with the addition of new materials such as textile thread in the form of hanging tassels and a novel enamelling technique that added yet more colour to his works.

At present, Imrich Svitana creates jewellery pieces only sporadically; they no longer form such a significant part of his creative work, but nevertheless he returns to the medium on occasion with his characteristically precise approach; on the occasion of his seventy-fifth birthday, he created a series of five new jewellery pieces, his first works in the medium for fifteen years, for an exhibition at the Gallery of Spiš Artists (2019 – 2020).

> V ateliéri pri tvorbe šperku /

In the studio while creating a piece of jewelry, Poprad – Veľká, 2021 (RK)

Šperk je ozdobou človeka od nepamäti.
Má veľkú moc. Je ako čierna noc
ožiarená hviezdami. Dokáže aj v tmavej noci
zviditeľniť človeka. Ten, kto ho nosí, určite nechodí
bosý a vie si vážiť jeho hodnoty.

—

Jewelry has been an ornament of man
since time immemorial. It has a great power. It is like
a black night illuminated by stars. It can make
a person visible even in the darkness of the night.
The one who wears it certainly does not walk
barefoot and can appreciate its values.

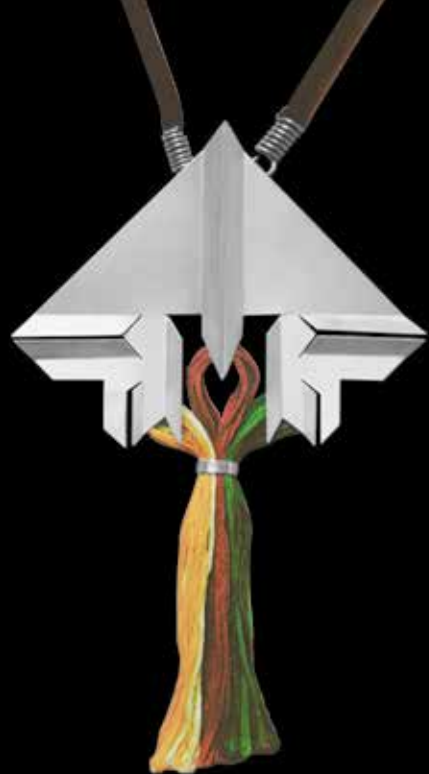
— Imrich Svítana —

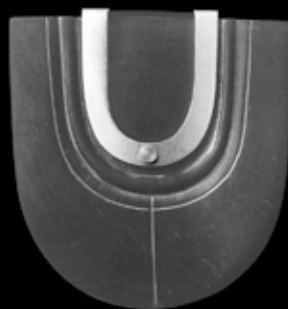
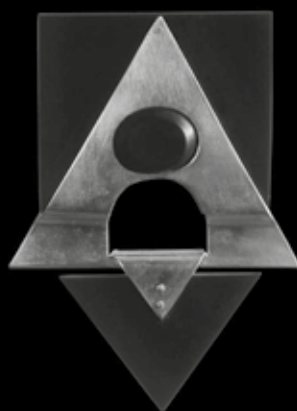
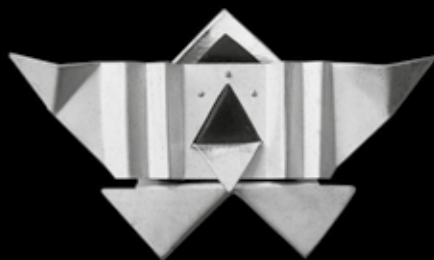
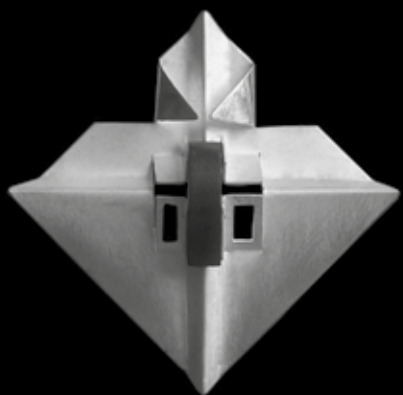

4
5
6

- 1 Šperk – privesok / Jewel – Pendant; 1977; vyrezávanie, modelovanie, kov, striebro, kameň, bridlica / carving, modeling, metal, silver, stone, slate; 7 x 5,5 cm; UU 178
- 2 Šperk – prsteň / Jewel – Ring; 1977; modelovanie, brúsenie, kov, striebro, kameň, bridlica, korál / modeling, grinding, metal, silver, stone, slate, coral; 4 x 2 cm; UU 176
- 3 Šperk – brošňa / Jewel – Brooch; 1978; brúsenie, rytie, montáž, bridlica, striebro / grinding, engraving, assembly, slate, silver; 5 x 6 cm; UU 173
- 4 Šperk – brošňa / Jewel – Brooch; 1980; brúsenie, montáž, bridlica, striebro / grinding, assembly, slate, silver; 4,5 x 5 cm; UU 245
- 5 Šperk – brošňa / Jewel – Brooch; 1980; brúsenie, montáž, bridlica, striebro / grinding, assembly, slate, silver; 1,8 x 7,9 cm; UU 244
- 6 Šperk – brošňa / Jewel – Brooch; 1977; brúsenie, rytie, montáž, bridlica, striebro / grinding, engraving, assembly, slate, silver; 5,5 x 6 cm; UU 173
- 7 Privesok / Pendant; 1995; brúsenie, montáž, farebné nite, striebro / grinding, assembly, colored threads, silver; 11 x 5 cm
- 8 Privesok / Pendant z III. medzinárodného sympózia umeleckého šperku / A series of jewelry from The 3rd International Symposium of Artistic Jewelry; Kremnica; 1992; brúsenie, striebro, bridlica / grinding, silver, slate; odcudzené z autorovej zbierky v roku 2005 / stolen from the author's collection in 2005
- 9 Privesok / Pendant; 1993; brúsenie, montáž, striebro, bridlica / grinding, assembly, silver, slate; 10 x 4 cm
- 10 Privesok / Pendant z III. medzinárodného sympózia umeleckého šperku / A series of jewelry from The 3rd International Symposium of Artistic Jewelry; Kremnica; 1992; brúsenie, striebro, bridlica / grinding, silver, slate; odcudzené z autorovej zbierky v roku 2005 / stolen from the author's collection in 2005
- 11 Privesok I. / Pendant I.; 1987; zlatnícka technika, glyptika, bridlica, striebro / goldsmithing technique, glyptics, slate, silver; 4 x 6 cm; UP-T 394; Majetok Slovenskej národnej galérie / Property of the Slovak National Gallery
- 12 Náhrdelník / Necklace; 1979; montáž, glyptika, bridlica, striebro / assembly, glyptics, slate, silver; 8 x 7 cm; UP-T 249; Majetok Slovenskej národnej galérie / Property of the Slovak National Gallery
- 13 Náhrdelník / Necklace; 1977; zlatnícka technika, bridlica, striebro / goldsmithing technique, slate, silver; 20 x 5 cm; UP-T 233; Majetok Slovenskej národnej galérie / Property of the Slovak National Gallery
- 14 Privesok III. / Pendant III.; 1978; zlatnícka technika, glyptika, bridlica, striebro / goldsmithing technique, glyptics, slate, silver; 13 x 5,5 cm; UP-T 396; Majetok Slovenskej národnej galérie / Property of the Slovak National Gallery
- 15-17 Séria šperkov z III. medzinárodného sympózia umeleckého šperku / A series of jewelry from The 3rd International Symposium of Artistic Jewelry; Kremnica; 1992; brúsenie, striebro, bridlica / grinding, silver, slate; odcudzené z autorovej zbierky v roku 2005 / stolen from the author's collection in 2005
- 18 Brošňa / Brooch; 1976; brúsenie, montáž, bridlica, striebro / grinding, assembly, slate, silver; 7,5 x 6 cm
- 19 Brošňa / Brooch; 1979; montáž, glyptika, bridlica, striebro / grinding, glyptics, slate, silver; 9,5 x 9 cm; UP-T 250; Majetok Slovenskej národnej galérie / Property of the Slovak National Gallery
- 20 Brošňa / Brooch; 1984; brúsenie, montáž, bridlica, striebro / grinding, assembly, slate, silver 5,5 x 6,5 cm

Mgr. Mária Šabľová,

historička Galérie umelcov Spiša / historian of the Gallery of Spiš Artists

Medailérstvo

Neoddeliteľnou súčasťou tvorby Imricha Svitanu sú precízne návrhy a realizácie v medailérstve a mincovníctve. Pri liatych medailách využíval kontrast leštených a patinovaných plôch bronzu.¹ Razené medaily robil väčšinou na základe požiadaviek zadávateľa, pričom musel dodržiavať i technologické parametre späté s razbou. Až po dodržaní týchto kritérií prichádzala na rad autora kreativita, ktorá bola vždy jeho osobnou výpoveďou. Svitan ostáva verný čistým líniam a zachovaniu geometrických princípov. Rovnako tomu bolo i pri návrhoch na pamätne mince.

V začiatkoch Svitanovej medailérskej tvorby bol hlavným motívom mladý človek a jeho túžba po láske a rodine, ale tiež rôzne motívy, odvolávajúce sa na slovenské príslovia, porekadlá a ľudové piesne. Tak ako pri drobnej plastike, aj v medailérstve sa objavuje častokrát využívaný motív srdca a úst. Čo sa týka prezentačnej platformy, v roku 1969 sa konal XIII. medzinárodný kongres a výstava súčasnej medaily pod názvom Česká a slovenská medaila 1508 – 1968,² prvé podujatie tohto druhu v Československu, umožňujúce konfrontáciu československej a svetovej medailérskej tvorby. V roku 1973 sa projekt preniesol do Paríža, kde bola takisto zastúpená tvorba slovenských medailérov, vrátane Imricha Svitanu.

Svitanove medaily majú podobu kruhu a ich námet vystupuje iba nad základnú plochu s nízkym kontrastom. Často pracuje i s narušením klasického kruhu, ktorý rozčlení na niekoľko častí a rozvinie na nich určitý sled udalostí. Prvú medailu na zákazku vytvoril v roku 1974 pre mesto Spišská Nová Ves s textom: „Mojím rodiskom je mesto Spišská Nová Ves.“ Použil na nej výjav dieťaťa v perinke.

V 70. rokoch 20. storočia je pre jeho medailérsku tvorbu charakteristický motív, resp. tematika mieru a protivojnový postoj. Následne sa časom menia inšpirácie a protivojnovú tematiku nahrádzajú portrétna zobrazenia. Na medailách zobrazil rôzne osobnosti zo sveta politiky či kultúry.

1 Imrich Svitan *medaily, mince, šperky, plastiky*. Kremnica : Národná banka Slovenska, Múzeum mincí a medailí v Kremnici, 1997.

2 POLLÁKOVÁ, Mária: *Slovenská medaila 1970 – 1990*. Bratislava : Slovenská výtvarná únia, 1991.

V 80. rokoch 20. storočia sú Svitánove medaily osobnou výpoveďou, inšpiráciou pre ich stvárnenie sa stávajú jeho vlastné zážitky a ľudové príslovia.

Technikou rezania, brúsenia a razenia vytvoril v 90. rokoch 20. storočia primátorské reťaze pre mestá Spišská Nová Ves a Poprad. Jednotlivé historické a heraldické znaky zakomponoval do samostatných medailí pospájaných vzájomne do uceleného tvaru pomocou spojovacích prvkov. V centrálnom bode závesu reťaze riešil plastickou formou erby uvedených miest.³ Historické prvky použil i na medaile k 725. výročiu prvej písomnej zmienky o meste Spišská Nová Ves v roku 1993. Na averznej strane medaily je erb mesta a na reverze sa nachádza Provinčný dom a novogotická kostolná veža. V roku 1995 vytvoril sériu liatych medailí pre galérie, kde využil spojenie písmen symbolizujúcich skratky názvov jednotlivých galérií, napr. GUS – Galéria umelcov Spiša, VSG – Východoslovenská galéria, TG – Tatranská galéria a i. V tomto období Svitana pri tvorbe jednotlivých medailí využíva techniku vyrezávania a brúsenia.

Po roku 2000 nastáva u Imricha Svitana zvrät. Rozhodol sa pre vytvorenie netradičnej kolekcie piatich medailí z kovového odpadu v spojení so sklom a kameňom. Dospel tak na hranicu toho, čo sa dá ešte považovať za medailu a čo už ňou nie je.

Mincovníctvo

Koncom 60. rokov 20. storočia sa Svitana prvýkrát dostal k mincovníctvu, keď sa zúčastnil súťaže na nové československé mince, na ktorých pracoval s využívaním nízkeho reliéfu. Už počas vysokoškolského štúdia v roku 1967 získal druhú cenu za návrh desaťkorunovej mince.⁴ V tomto roku vytvoril i svoju prvú pamätnú mincu pre Akademiu Istropolitana. Odvtedy sa pravidelne zúčastňuje rôznych súťaží na pamätné mince. Pre Národnú banku Slovenska vytvoril v roku 1994 návrh striebornej mince 200 Sk vydanéj pri príležitosti 50. výročia Slovenského národného povstania a vylodenia spojeneckých vojsk v Normandii. V roku 1996 sa realizovala jeho pamätná minca s témou olympijských hier.⁵

3 JOPPA, Jozef: *Tvorba Imricha Svitana*: rigorózna práca. Prešov : Prešovská univerzita v Prešove, 2006. s. 41.

4 JOPPA, Jozef: *Tvorba Imricha Svitana*: rigorózna práca. Prešov : Prešovská univerzita v Prešove, 2006. s. 43.

5 *Imrich Svitana medaily, mince, šperky, plastiky*. Kremnica : Národná banka Slovenska, Múzeum mincí a medailí v Kremnici, 1997.

Medal making

An integral part of the artistic work of Imrich Svitana are his precise designs for medals and coins. His cast medals incorporate a balance in the contrast of polished and patinated bronze surfaces.¹ Designs for stamped medals required the artist to adapt to the client's requirements, while technological parameters formed the challenge in his embossed works; only once these criteria had been met could Svitana apply his own creativity and personal testimony to the designs. In his medals and coins, Svitana remains faithful to a purity of line and a strict adherence to geometric principles.

The main motif of Svitana's earliest medals is that of the young man and his desire for love and family, but there are also various references to Slovak proverbs, sayings and folk songs. As with his small-scale sculptures, the motifs of the heart and the mouth often appear in his medals. His work was featured in the 1969 XIII. International Congress and an exhibition of contemporary medal-making titled "Czech and Slovak Medals 1508 – 1968",² this was the first event of its kind in Czechoslovakia and allowed the work Czechoslovak medal-makers to be displayed within an international context. In 1973 this exhibition was transferred to Paris.

Svitana's medals are typically in low relief on a circular base, but he also produced works which disrupt the classical circular form, dividing the medal into several parts and incorporating sequences of events. He created his first commissioned medal in 1974 for the city of Spišská Nová Ves, a work which featured the text: "My hometown is Spišská Nová Ves".

His medals from the 1970s are characterized by the theme and motif of peace and anti-war attitudes, but his inspirations developed over time and the anti-war theme was gradually replaced by portrait images in which he depicted various personalities from the world of politics or culture.

In the 1980s, Svitana's medals serve as an expression of his personal testimony, inspired by his own experiences and folk proverbs.

In the 1990s, Svitana created mayoral chains of office for the cities of Spišská Nová Ves and Poprad using the technique of cutting, grinding and punching. Distinctive historical and heraldic signs were incorporated into individual medals, with the entire ensemble linked together into a comprehensive shape using fastening elements. The central points of the chains feature the coat-of-arms of the above-mentioned towns.³ Historical elements also appear

1 *Imrich Svitana medaily, mince, šperky, plastiky*. Kremnica : Národná banka Slovenska, Múzeum mincí a medailí v Kremnici, 1997.

2 POLLÁKOVÁ, Mária: *Slovenská medaila 1970 – 1990*. Bratislava : Slovenská výtvarná únia, 1991.

in the medal he designed in 1993 to mark the 725th anniversary of the first written mention of the town of Spišská Nová Ves. The obverse side of the medal features the coat-of-arms of the town, while the reverse depicts the Provincial House and the Neo-Gothic church tower. In 1995 he created a series of cast medals for galleries in which he used a combination of letters symbolizing the abbreviations of the names of individual galleries; e.g., GUS – Gallery of Spiš Artists, VSG – East Slovakian Gallery, TG – Tatra Gallery and others. During this period Svitana used the technique of carving and grinding to create individual medals.

A change in his approach came after 2000, with the artist designing an unusual collection of five medals created from a combination of scrap metal, glass and stone. With these works, he was questioning the very definition of the medal itself.

Coins

At the end of the 1960s, Svitana first applied his talent to the field of coin-making when he participated in a competition to design a new series of Czechoslovak coins. While still a student in 1967 he won the second prize for a ten-crown coin design in low relief.⁴ In the same year he created his first commemorative coin for Academia Istropolitana. Since these early successes he has regularly participated in commemorative coin competitions; in 1994 he designed a 200 SKK silver coin for the National Bank of Slovakia SKK which was issued to on the occasion of the 50th anniversary of the Slovak National Uprising and the Allied landings in Normandy, and in 1996 he created another commemorative coin on the theme of the Olympic Games.⁵

> V ateliéri / In the studio, Poprad – Velká, 2021 (JK)

3 JOPPA, Jozef: *Tvorba Imricha Svitana*: Thesis. Prešov : Prešovská univerzita v Prešove, 2006. p. 41.

4 JOPPA, Jozef: *Tvorba Imricha Svitana*: Thesis. Prešov : Prešovská univerzita v Prešove, 2006. p. 43.

5 *Imrich Svitana medaily, mince, šperky, plastiky*. Kremnica : Národná banka Slovenska, Múzeum mincí a medailí v Kremnici, 1997.

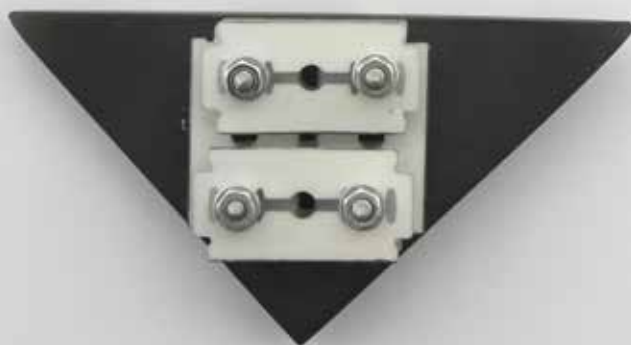
1 2 3
4 5

Medaila ako výtvarný druh,
jedna z možností sochárskeho vyjadrenia,
je len časťou môjho širokého záujmu
a rozsahu tvorby. Nemôžem a nechcem o sebe
tvrdiť a hovoriť, že som medailér, pretože sa
medailou nezaoberám sústavne a systematicky.

—

The medal as an art form, as a possible means
of sculptural expression, is only one aspect of my wide
interest and scope of work. I cannot and do not
want to claim about myself and say that I am
a medalist, because I do not deal with
medals consistently and systematically.

- 1 Zrkadlenie / Mirroring; 2005; kombinovaná technika, bridlica, kombinované materiály / combined technique, slate, combined materials; odcudzené z autorovej zbierky v roku 2005 / stolen from the author's collection in 2005
- 2 Bez názvu / No Name; 2005; kombinovaná technika, bronz, travertín / combined technique, bronze, travertine; odcudzené z autorovej zbierky v roku 2005 / stolen from the author's collection in 2005
- 3 Bez názvu / No Name; 2005; kombinovaná technika, medený plech / combined technique, copper sheet; odcudzené z autorovej zbierky v roku 2005 / stolen from the author's collection in 2005
- 4 Ponorka / Submarine; 2005; kombinovaná technika, bridlica, kov / combined technique, slate, metal; odcudzené z autorovej zbierky v roku 2005 / stolen from the author's collection in 2005
- 5 Maják / Lighthouse; 2005; kombinovaná technika, bridlica, kov / combined technique, slate, metal; odcudzené z autorovej zbierky v roku 2005 / stolen from the author's collection in 2005
- 6 Nebezpečná rotácia / Dangerous Rotation; 2015; ručná montáž, bridlica, oceľ / manual assembly, slate, steel; 8 x 8 cm
- 7 Spútaný pohyb / Handcuffed Movement; 2013; liatie, bronz / casting, bronze; ø 8 cm
- 8 Dvaja v lodke / Two in a Boat; 2013; patinovanie, bronz / patination, bronze; ø 8 cm
- 9 Na cieľovej páske / On Target Tape; 2013; liatie, bronz / casting, bronze; 10 x 10 cm
- 10 Nebezpečné krídla / Dangerous Wings; 2011; ručná montáž, bridlica, striebro / manual assembly, slate, silver; 6 x 10 cm
- 11 Samovražedný útočník / Suicide Striker; 2006; ručná montáž, bridlica, kov, mosadz / manual assembly, slate, metal, brass; 8 x 7,5 cm
- 12 Nebezpečné krídla / Dangerous Wings; 2013; ručná montáž, bridlica, kov / manual assembly, slate, metal; 6 x 4 cm
- 13 Nebezpečné krídla / Dangerous Wings; 2013; ručná montáž, bridlica, kov / manual assembly, slate, metal; 6 x 10 cm
- 14 Srdce – zdroj života / Heart – the Source of Life; 2009; ručná montáž, bridlica, mosadz / manual assembly, slate, brass; 8 x 8 cm
- 15 Srdce Ježíšovo / Heart of Jesus; 2009; ručná montáž, bridlica, zlato / manual assembly, slate, gold; 8 x 8 cm
- 16 Nedobytné srdce / Impregnable Heart; 2010; ručná montáž, bridlica, zlato / manual assembly, slate, brass, gold; 8 x 8 cm
- 17 Srdce – zdroj života / Heart – the Source of Life; 2009; ručná montáž, bridlica, mosadz / manual assembly, slate, brass; 8 x 8 cm
- 18 Lodka / Boat; 1995; liatie, bronz / casting, bronze; ø 11,5 cm; P 891
- 19 Krásny večer májový / Beautiful Evening of May; 2008; liatie, bronz / punching, bronze; ø 19 cm; P 1683
- 20 Večný prameň / Eternal Source; 1978; liatie, kov, bronz / casting, metal, bronze; ø 17 cm; P 620
- 21 Kozoroh / Capricorn; 1995; liatie, bronz / casting, bronze; ø 12 cm; P 888
- 22 Plaketa GUS / Plaque of GUS; 1987; liatie, bronz, kov / casting, bronze, metal; ø 8,5 cm; P 611
- 23 Milenci / Lovers; 1988; liatie, bronz, kov / casting, bronze, metal; ø 18 cm; P 621
- 24 Pokus o vzlet / Attempt of the Flight; 1995; liatie, bronz / casting, bronze; ø 10 cm, P 890
- 25 Rozhovor / Interview; 2008; liatie do formy, bronz / casting into a mold, bronze; ø 17 cm; P 1682
- 26 Ocenený návrh na striebornú pamätnú mincu Cleverlandská dohoda – 100. výročie podpísania / Award winning design for the silver commemorative coin Cleveland Agreement – 100th Anniversary; 2014; autorská technika, sadra / author's technique, gypsum; ø 20 cm

- 27 Ocenený návrh na striebornú pamätnú mincu k 100. výročiu narodenia Jozefa Čigera Hronského / Prize-winning proposal for the silver commemorative coin for the 100th Anniversary of the Birth of Jozef Čiger Hronský; 1995; autorská technika, sadra / author's technique, gypsum; ø 20 cm
- 28 Ocenený návrh na striebornú pamätnú mincu k 500. výročiu Academie Istropolitany / Prize-winning proposal for the silver commemorative coin for the 500th Anniversary of the Academia Istropolitana; 1967; autorská technika, sadra / author's technique, gypsum; ø 24 cm
- 29 Ocenený návrh na striebornú pamätnú mincu 20 rokov Československej republiky / Prize-winning proposal for the silver commemorative coin of 20 Years of the Czecho-slovak Republic; 1968; autorská technika, sadra / author's technique, gypsum; ø 24 cm
- 30 Ocenený návrh na striebornú pamätnú mincu k 100. výročiu Národného divadla v Prahe / Prize-winning proposal for the silver commemorative coin for the 100th Anniversary of the National Theater in Prague; 1968; autorská technika, sadra / author's technique, gypsum; ø 20 cm
- 31 Ocenený návrh na striebornú pamätnú mincu k 50. výročiu založenia Slovenskej filharmónie / Prize-winning proposal for the silver commemorative coin for the 50th Anniversary of the Founding of the Slovak Philharmonic; 1999; autorská technika, sadra / author's technique, gypsum; ø 20 cm
- 32-33 Ocenený návrh na striebornú pamätnú mincu k 50. výročiu vylodenia spojencov v Normandii a 50. výročie Slovenského národného povstania / Prize-winning proposal for the silver commemorative coin for the 50th Anniversary of the Allied Landing in Normandy and the 50th Anniversary of the Slovak National Uprising; 1994; razenie, striebro / stamping, silver; averz, reverz / obverse, reverse; ø 20 cm
- 34-35 Ocenený návrh na striebornú pamätnú mincu Národný park – Slovenský raj / Award-winning proposal for the silver commemorative coin Slovak Paradise National Park; 1994; razenie, striebro / stamping, silver; averz, reverz / obverse, reverse; ø 20 cm
- 36-37 Ocenený návrh na striebornú pamätnú mincu Slovenský olympijský tím – Olympijské hry 1996 / Prize-winning proposal for the silver commemorative coin Slovak Olympic Team – Olympic Games 1996; 1994; razenie, striebro / stamping, silver; averz, reverz / obverse, reverse; ø 20 cm
- 38 Liata medaila – Dvaja pod dáždnikom I. / Cast medal - Two under an Umbrella I.; 1995; liatie, bronz / casting, bronze; ø 8 cm
- 39 Liata medaila – Tri sestry / Cast medal – Three Sisters; 1995; liatie, bronz / casting, bronze; 10 x 10 cm
- 40 Liata medaila – Chráňte čistotu vôd / Cast medal – Protect the Purity of the Waters; 1988; liatie, bronz / casting, bronze; ø 10 cm
- 41 Liata medaila – Východoslovenská galéria / Cast medal – East Slovak Gallery; 1988; liatie, bronz / casting, bronze; ø 8 cm
- 42 Liata medaila – Ranený vták / Cast Medal – Wounded Bird; 1995; liatie, bronz / casting, bronze; ø 8 cm
- 43 Liata medaila – Ranený vták / Cast Medal – Wounded Bird; 1995; liatie, bronz / casting, bronze; ø 9 cm
- 44-45 Razená medaila – Kostol Sedembolestnej Panny Márie v Švošove / Minted medal – Church of the Sevenfold Virgin Mary at Švošov; 1994; razenie, tombak, bronz / punching, tombak, bronze; averz, reverz / obverse, reverse; ø 6 cm
- 46-47 Razená medaila – Mojmým rodiskom je mesto Kežmarok / Minted medal – My Birthplace is the City of Kežmarok; 1984; razenie, tombak, striebro / punching, tombak, silver; averz, reverz / obverse, reverse; ø 6 cm
- 48-49 Razená medaila – Návšteva Jána Pavla II. na Slovensku / Minted medal – Visit of John Paul II. in Slovakia; 1995; razenie, tombak, bronz / punching, tombak, bronze; averz, reverz / obverse, reverse; ø 6 cm

Pastely a kresby / Pastels and drawings

PhDr. Jozef Joppa,
riaditeľ Galérie umelcov Spiša v r. 1987 – 2011 /
director of the Gallery of Spiš Artists in the yrs. 1987 – 2011

Svitanovu tvorbu sústavne sprevádzali kresby, na ktorých je na prvý pohľad zjavné, že pochádzajú od sochára. Charakterizujú ich pevné, uzavreté tvary a plastické objemy. Tieto kresby zároveň už vopred evokujú sochársky koncept budúceho diela. Na kresbách z posledného obdobia (okolo roku 2000) sa stretávame s autorovým záujmom o výraznú farebnosť, predtým používanú len zriedka. Kresba dotvára umelecký profil Imricha Svitanu, lebo práve ona mu umožňuje vyjadriť prvotný bezprostredný pocit i zážitok z námetu. Dynamické a statické časti, línie a plochy tvoria jedinečnú cestu prieniku a uchopenia obsahovej podstaty témy vo forme výtvarného znaku. Už počas štúdií sa zaoberal aj kreslením vtipov. Táto záľuba ho sprevádzala celou tvorbou a preniesla sa aj do trojrozmerných prác v sadre dotvorenej patinovaním, v dreve alebo v kove.

Svitanove kresby sú vlastne denníky, záznamy okamihov a myšlienok. Je v nich vnútorný život i meditatívna úvaha. Kresbová invencia Imricha Svitanu je buď samostatne zaznamenanou myšlienkou, náčrtom, skicou, alebo definitívnou, umelecky rovnocennou zložkou jeho diela. Často predchádza ďalšiemu materiállovému riešeniu v skulptúre, so sochársky jednoduchými tvarmi. Snaží sa vychádzať z elementárneho tvaru. V jednoduchšej kompozícii uplatňuje detail ako dôležitý významový prvok. Celkové vyjadrenie vyznieva znakovito a symbolicky, s charakteristickou technickou precíznosťou a výtvarnou čistotou. Náznaky tvarov niekedy, bez zjavného úsilia o zachytenie detailu, slúžia autorovi ako podklady k samotnej sochárskej realizácii a často bývajú samostatnými projektmi plastických diel. Kreuje rôzne fantastické tvary, ktoré vzápätí rozvíja v mnohonásobných variáciách. Skrývajú vo svojom obsahu pozoruhodné postrehy zo všedných dní či ľudských príbehov. Kresbu zbavuje popisných detailov, mení ju na znak, z ktorého sa rodí svojrázna architektúra tvaru, nesúca v sebe stavbu a tvar ešte nerealizovanej skulptúry. Nespočetné množstvo týchto záznamov tvorí autorov depozitár, do ktorého môže kedykoľvek nahliaďnúť a rozvíjať ďalšiu tvarovú predstavu o konečnom diele. Kresby sú výsostne zvnútornenými reflexiami, prostredníctvom škíc a náčrtov vyjadruje svoj postoj k životu a svetu.

Na sklonku 90. rokov 20. storočia Svitan cítil potrebu vyjadriť sa farbou a svetlom. Pastely nabité duchovnou energiou sú autorovou reakciou na prežitú udalosť, tvoria posolstvo na zamyslenie sa pre súčasného človeka.

Autorove pastely majú v sebe zakódovanú mimoriadnu schopnosť zamýšľať sa nad vlastným životným smerovaním, prebúdzajú ho k rešpektovaniu nenahraditeľnej hodnoty života. V pastelovej technike rozpracoval niekoľko tém vzťahujúcich sa na objekty v krajine – cyklus *Brány*, napr. *Vstupná brána* (možno do rajskej záhrady) z roku 1995, *Harlekýn* (1994). *Námesačný zvon* (1995) alebo pastel s názvom *Mucha* (1995) patria do okruhu ďalších zaujímavých tém spojených s hravosťou a veselým obsahom. Ďalšiu polohu sledujeme na pasteloch *Ikaros* (1994) či *Pokus o vzlet* (1995), v ktorých rozvádza problematiku obmedzovania slobody človeka. Egyptské inšpirácie stvárnili v cykle *Reminiscencie*, v ktorom dominujú *Mohyly* (1989), *Sarkofág* (1990), *Veľký náčelník* (1991), *Chrám* (1990), *Egypt* (1990), alebo *Svedkovia dávnej minulosti* (1995). Spôsob umelcovho vyjadrovania je v pasteloch vždy premyslený, jednoduchý, so zdôraznením tvarov, línií a štruktúry.

Svitana's work has long been accompanied by drawings that are clearly the work of a sculptor; the drawings are characterized by solid, enclosed forms and sculptural volume, already evoking the sculptural concept of subsequent artworks. More recent drawings from around 2000 reveal the artist's interest in distinctive colours, a feature which had appeared only rarely in his earlier work. The medium of drawing complements the overall artistic profile of Svitana's work because it enables him to express his initial immediate feeling and experience of the subject matter. Dynamic and static elements, lines and surfaces all combine to form a distinctive means of intersecting and understanding the essence of the theme in the form of visual symbols. During his studies he was also involved in drawing cartoons, and he dabbled in this hobby throughout his career, with many of these works being realised in three-dimensional works in gypsum finished with patina veneers in wood or metal.

Svitana's drawings are actually diaries, records of moments and thoughts; they contain an inner life and meditative reasoning. They can capture a self-recorded idea, draft or sketch, but they can also emerge as a definitive, artistically equivalent component of his work. The drawings often precede subsequent sculptural works, with the simple shapes forming an elementary shape to develop a simple composition in which detail serves as an important semantic element. The overall expression is emblematic and symbolic, with a characteristic technical precision and artistic purity. Indications of shapes, sometimes without any apparent effort to capture detail, serve as the basis for the sculptor's later materialization, often developing into independent projects of sculptural works. He creates various fantastic shapes, which are immediately worked through in multiple variations, each concealing some remarkable ob-

servations from everyday life or human stories. He strips the drawing of descriptive detail, transforming it into a symbol that can give birth to a specific architecture of shape, bearing in it the structure and shape of an unrealized sculpture. The Gallery's records feature countless works of this nature, drawings that can be consulted at any time and developed into the formal image of the completed work. The drawings and sketches are, above all, internalized reflections, in which Svitana expresses his attitude to life and the world.

In the late 1990s Svitana felt the need to express himself in colour and light. Pastels packed with spiritual energy are the artist's reaction to the events of life, creating a message on which contemporary man can reflect. The artist's pastels are imbued with an extraordinary capacity to reflect upon his own life journey; they inspire him to respect the priceless nature of life. He uses pastels to work on several topics related to objects in the landscape – the Gates cycle, in particular *Entrance Gate* (possibly referring to the Garden of Eden) from 1995, *Harlequin* (1994). *Somnabulistic Bell* (1995) and the pastel drawing called *Fly* (1995) fall within the sphere of other interesting themes related to playfulness and more upbeat content. Another position can be traced in *Ikarus* (1994) or *Take-off Attempt* (1995), in which he addresses the issue of restrictions to human freedom. Egyptian inspirations come to the fore in the cycle of *Reminiscences*, dominated by *Tumuluses* (1989), *Sarcophagus* (1990), *Grand Chief* (1991), *Temple* (1990), *Egypt* (1990) and *Witnesses of the Ancient Past* (1995). Svitana's artistic expression in his pastel drawings is always sophisticated and pure with an emphasis on form, line and structure.

Popri sochárskej tvorbe som si kreslil
a maľoval pastelové obrázky.
Tak som sa dostal aj k maliarstvu,
k farebnému svetu a videniu.

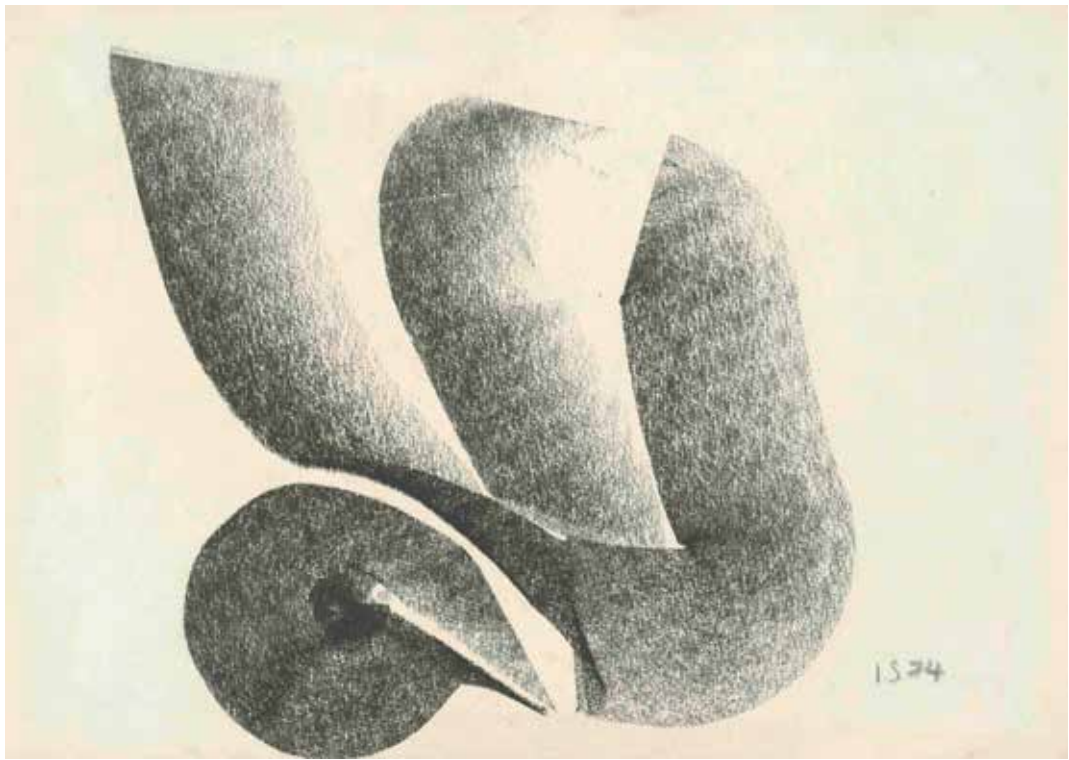
—

In addition to sculpture, I also drew
and painted pastel works for myself.
And so I came to painting, to the world
of colour and vision.

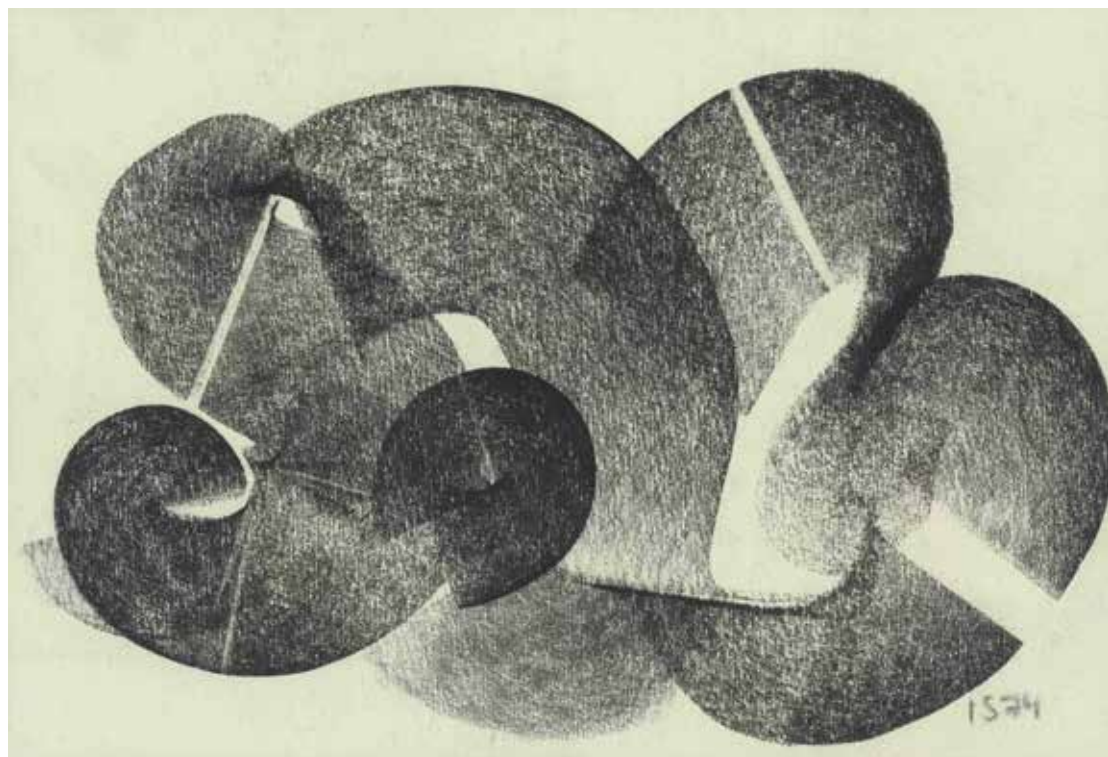
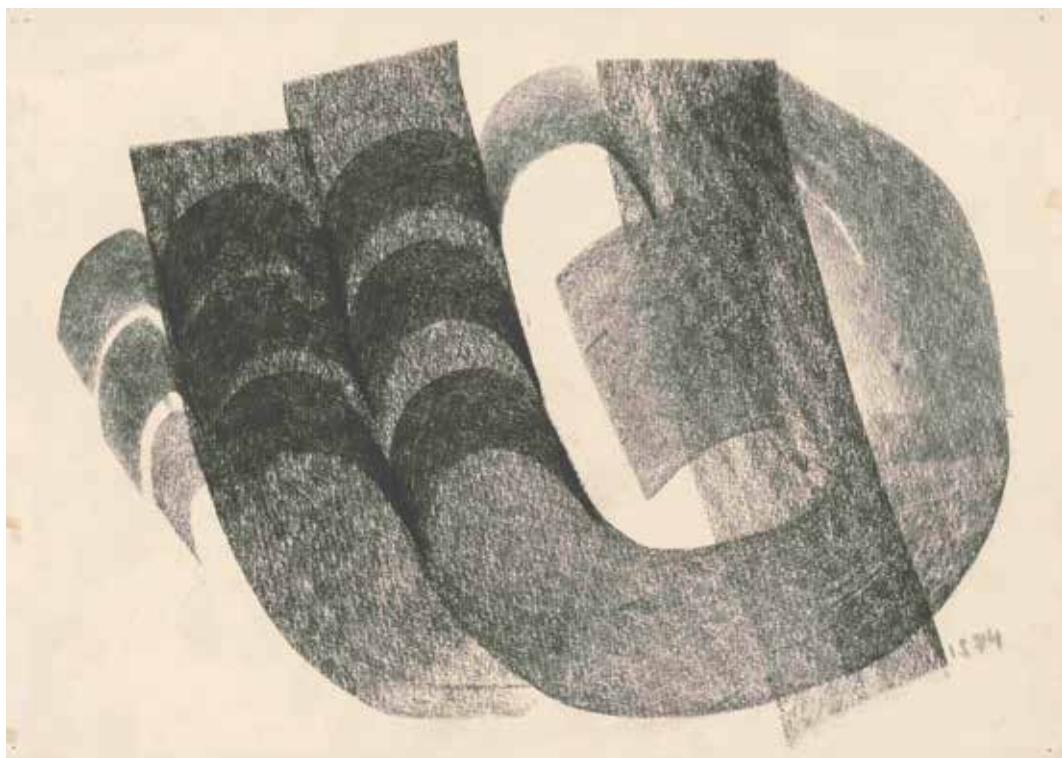

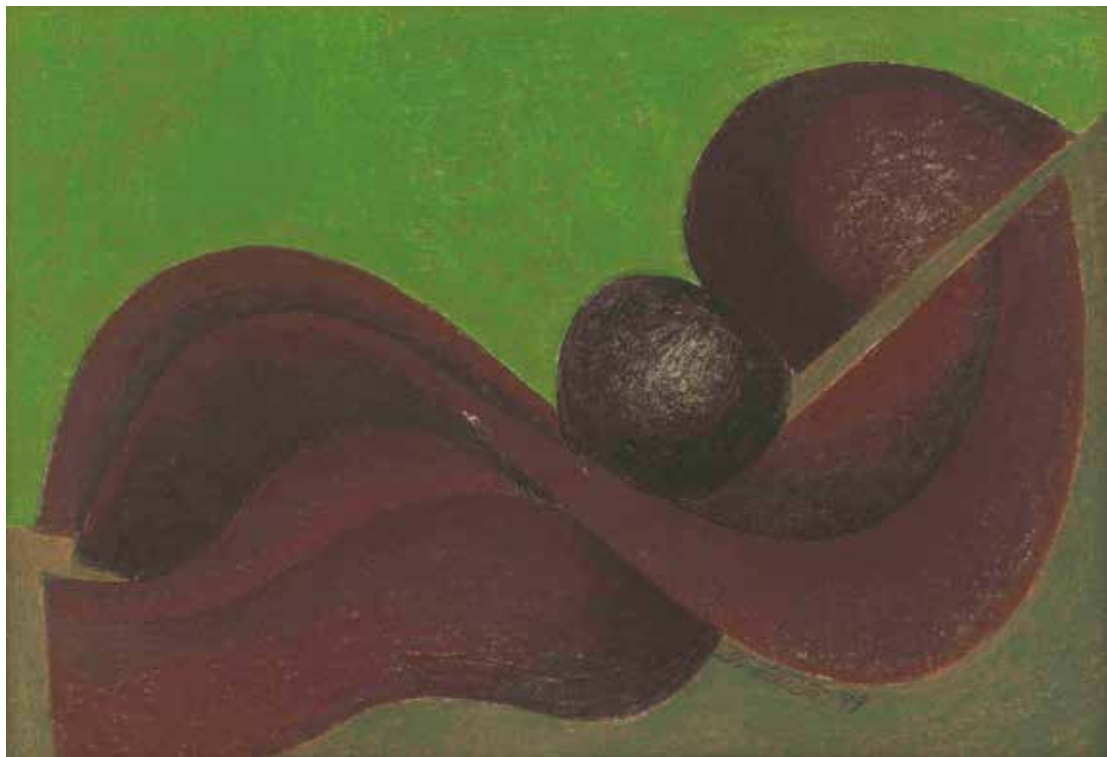

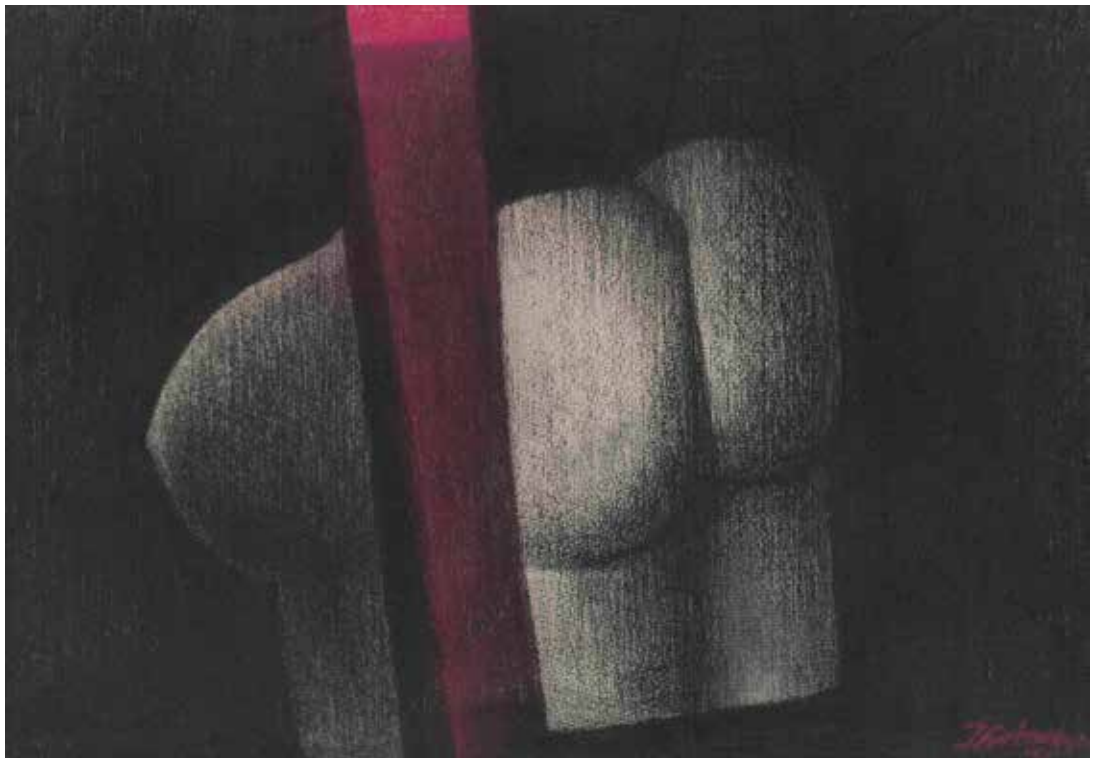
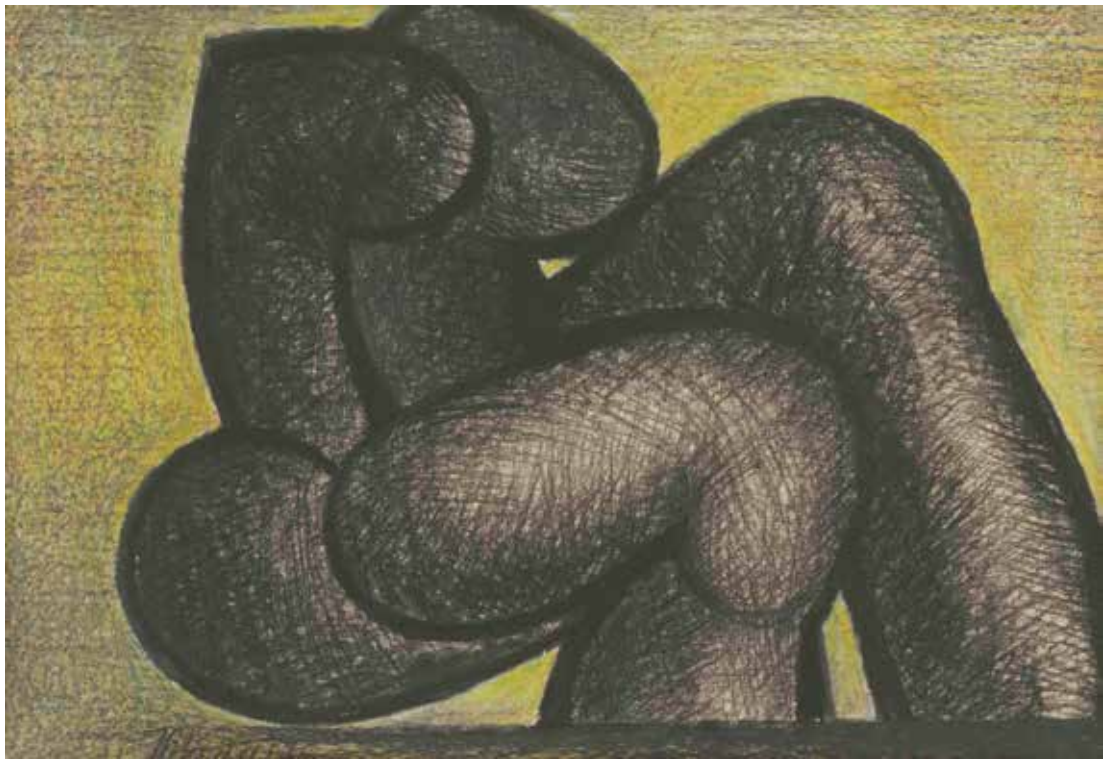

4 6
5 7

Stretnutie s cudzím návštevníkom /

A meeting with a foreign visitor

Mgr. art. Katarína Balúnová, ArtD.,

kurátorka Galérie umelcov Spiša / curator of the Gallery of Spiš Artists

Diela *Cudzí návštevník* v počte troch kusov získala Galéria umelcov Spiša kúpou v roku 2015. Jedná sa o kresby abstrahovanej figurálnej kompozície stredne veľkého formátu, vytvorené technikou pastelu na papieri v rozpätí rokov 1995 až 2013. Centrálna kompozícia kresieb je dôsledne súmerná; statická nadčasovosť zobrazených postáv predstavujúcich návštevníka z cudzej planéty je ukotvená vo fiktívnom trojdimenzionálnom priestore. Kresbám dominuje typ archetypálnej figúry budúcnosti na pomedzí architektúry a stroja / robota s prísnyim obrysom a pravidelným rozvrstvením formy do geometrických tvarov. Geometrická štylizácia s pridanou hodnotou nevtieravej poézie je charakteristická pre celú tvorbu autora.

Tematicky diela nepriamo nadväzujú na vlnu umenia inšpirovaného kozmom, ktorá sa zdvihla po objaviteľských úspechoch ľudstva vo vesmíre v 60. rokoch 20. storočia. Gagarinov let do vesmíru v roku 1961 a prvé kroky človeka na mesiaci v roku 1969 spustili celosvetovú vlnu nadšenia pre kozmos a otázky týkajúce sa mimozemských civilizácií. Vesmírne témy prenikli do výtvarného umenia, literatúry, dizajnu, filmu a módy. V slovenskom prostredí sa témam kozmu intenzívne venovali viacerí autori ako Stanislav Filko (1937 – 2015), Rudolf Sikora (1946), Július Koller (1939 – 2007), Juraj Bartusz (1933) či Gyula Kosice (1924 – 2016), každý individuálnym spôsobom, v uzavretých cykloch či v celej línii tvorby.

Svitanov návštevník svojím symetrickým tvarom pripomína plastiky kozmonautických idolov Juraja Bartusza zo série *Kozmických hláv a Kozmických figúr* (70. roky 20. storočia).

Kým úsporná krivka Bartuszových diel vzniká ako výsledok počítačového programovania, čím sa radia k prvým dielam slovenského umenia generovaných počítačom, Svitanu prirodzene vymedzuje formu cez geometriu.

Svitanovi *Cudzí návštevníci* budia dojem, že prichádzajú nečakane, autor ich necháva prejsť portálom anonymnej architektúry, kde stojac čakajú na bližšie pozvanie.

The three pieces which comprise the work titled *Foreign Visitor* were acquired by the Gallery of Spiš Artists by a purchase made in 2015. The work consists of medium-sized drawings of abstract figurative compositions created in pastel on paper between 1995 and 2013. The central composition of the drawings is consistently symmetrical; the static timelessness of the depicted character, a visitor from a foreign planet, is firmly anchored within a fictional three-dimensional space. The drawings are dominated by an archetypal figure of the future lying somewhere between architecture and a machine/robot; depicted with a strict outline, the form is stratified into regular geometric shapes. Geometric stylization imbued with an unobtrusive poetry is characteristic of the artist's work.

Thematically, the works indirectly follow the cosmos-inspired wave of art that emerged after the human discovery of spaceflight in the 1960s. Gagarin's orbit of the Earth in 1961 and the first human footsteps on the Moon in 1969 triggered a worldwide wave of interest in the cosmos and raised the question of the possibility of extraterrestrial civilizations. Space-related themes permeated the fine arts, literature, design, film and fashion. In the Slovak milieu, cosmic themes were addressed in detail by several artists such as Stanislav Filko (1937 – 2015), Rudolf Sikora (1946), Július Koller (1939 – 2007), Juraj Bartusz (1933) or Gyula Kosice (1924 – 2016), either individually, in distinct cycles, or across the entire line of their work.

With its symmetrical shape, Svitana's Visitor is reminiscent of the sculptures of cosmonautic idols of Juraj Bartusz from his 1970s series of *Cosmic Heads and Cosmic Figures*. While the austere curve of Bartusz's works is a result of computer programming, with his works among the first Slovak art to be generated by computer, Svitana defines the form more naturally through geometry.

Svitana's *Foreign Visitors* give the impression that their arrival has been unexpected; the artist allows them to pass through the portal of anonymous architecture, where they await our invitation to come closer.

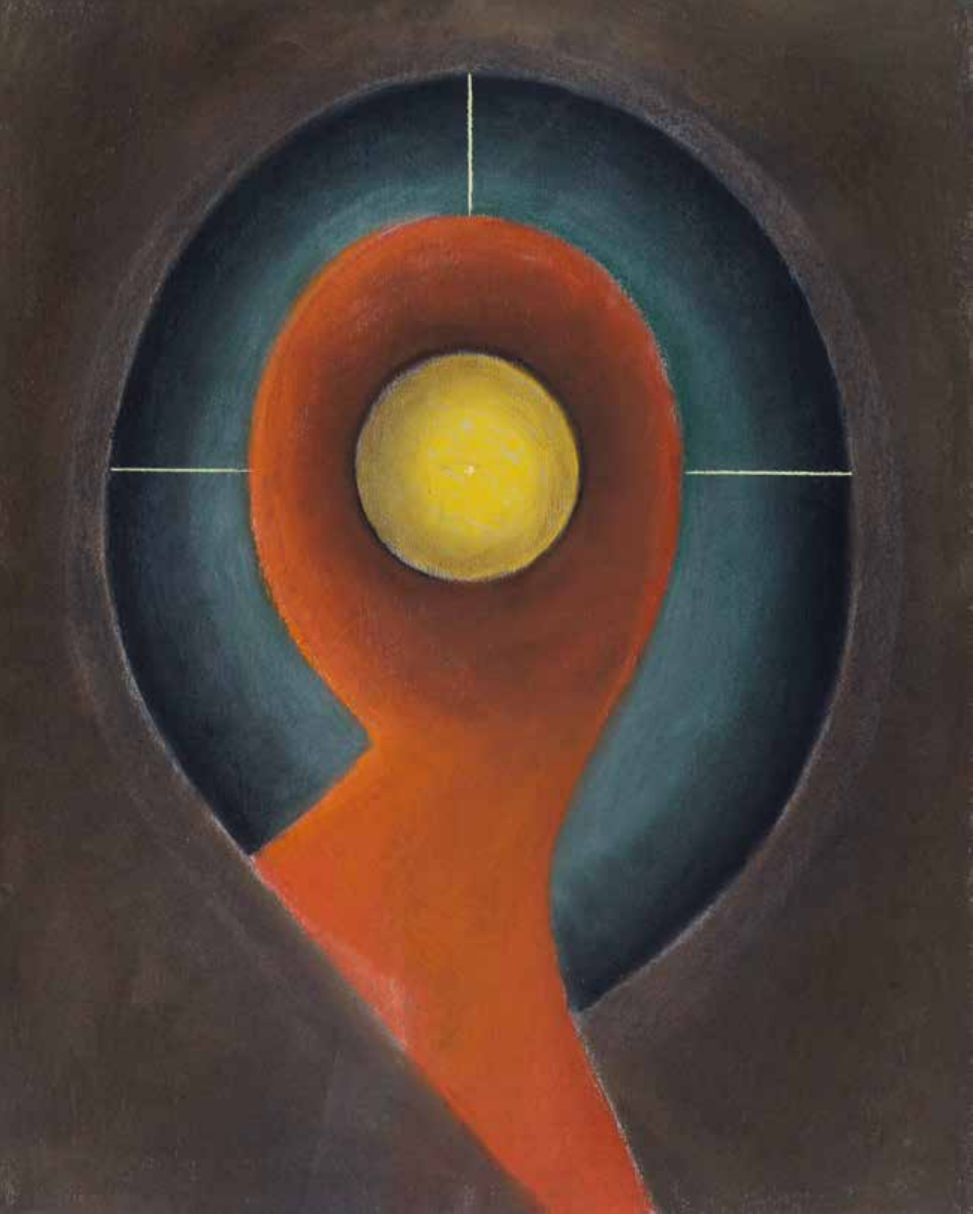

Zoznam reprodukcí / List of reproductions

(str. / p. 105 – 120)

- 1 Ohnivé krídla / Wings of Fire; 2001; pastel, kartón / pastel, cardboard; 84 x 69 cm
- 2 Dvojičky II. / World Trade Center II.; 2001; pastel, kartón / pastel, cardboard; 100 x 70 cm
- 3 Dvojičky I. / World Trade Center I.; 2001; pastel, kartón / pastel, cardboard; 90 x 64 cm
- 4 Kresba I. / Drawing I.; 1974; uhoľ, papier / carbon, paper; 21,5 x 30 cm; K 606
- 5 Kresba V. / Drawing V.; 1974; uhoľ, papier / carbon, paper; 21 x 27 cm; K 610
- 6 Kresba II. / Drawing II.; 1974; uhoľ, papier / carbon, paper; 21,5 x 30 cm; K 607
- 7 Kresba IV. / Drawing IV.; 1974; uhoľ, papier / carbon, paper; 16,5 x 34 cm; K 609
- 8 Kresba / Drawing; 1979; pastel, papier / pastel, paper; 23 x 32 cm; K 183
- 9 Kresba / Drawing; 1979; pastel, papier / pastel, paper; 30 x 42 cm; K 181
- 10 Kresba / Drawing; 1976; pastel, papier / pastel, paper; 23 x 32 cm; K 182
- 11 Kresba / Drawing; 1976; pastel, papier / pastel paper; 29 x 42 cm; K 184
- 12 Cudzí návštevník II. / Foreign Visitor II.; 1995; pastel, papier / pastel, paper; 80 x 60 cm; K 2006
- 13 Cudzí návštevník I. / Foreign Visitor I.; 1995; pastel, papier / pastel, paper; 80 x 60 cm; K 2005
- 14 Cudzí návštevník / Foreign Visitor; 2013; pastel, papier / pastel, paper; 80 x 60 cm; K 2007
- 15 Pocta medzinárodnému sochárskemu sympóziu / Tribute to the International Sculpture Symposium; 1995; pastel, papier / pastel, paper; 80 x 60 cm
- 16 Červený deformátor / Red Deformation-man; 2001; farebný pastel, kartón / colored pastel, cardboard; 100 x 70 cm
- 17 Štvorkoalícia – Koaličný rozhovor / Four-Coalition – Coalition Interview; 2001; farebný pastel, kartón / colored pastel, cardboard; 100 x 70 cm
- 18 Padol mu do rany / He Fell into the Wound; 2012; pastel, kartón / pastel, cardboard; 90 x 74 cm

Moju tvorbu ovplyvňuje
všetko to, čo bolo umožnené
a umožňuje vidieť mojím očiam
a počuť mojím ušiam v spojitosti
s doterajšími skúsenosťami.

My work is influenced by everything
that has been made possible
and which allows me to see with my eyes
and hear with my ears relating to
my previous experiences.

— Imrich Svitana —

Sympóziá – autorský dialóg doma i v zahraničí / Symposiums – an artistic dialogue both at home and abroad

Mgr. Mária Šabľová,

historička Galérie umelcov Spiša / historian of the Gallery of Spiš Artists

Imrich Svitana sa pravidelne zúčastňoval sympózií, ktoré umožňovali konfrontáciu jeho širokého diapazónu tvorby, predovšetkým v oblasti sochy a šperku. V tvorivých začiatkoch (v roku 1971) sa zúčastnil na II. sympóziu strieborného šperku v Jablonci nad Nisou. V roku 1978 na medzinárodnom sochárskom sympóziu vo Vyšných Ružbachoch vytvoril kameňosochárske dielo, predstavujúce archetypálny typ objektu, odvolávajúceho sa na našich predkov a tvoriaceho súčasť tejto unikátnej exteriérovej expozície. V roku 1992 sa v Kremnici zúčastnil na 3. medzinárodnom sympóziu umeleckého šperku: vytvoril sériu piatich strieborných šperkov, nadväzujúc na geometriu v tvorbe z obdobia 70. rokov 20. storočia. Šperky zo sympózia mali byť súčasťou pripravovanej jubilejnej výstavy k umelcovej šesťdesiatke v roku 2004, avšak po odcudzení z autorovho ateliéru sa nikdy nenašli. V roku 2002 participoval na medzinárodnom sympóziu v Banskej Štiavnici, ktorého cieľom bola interpretácia genia loci – Svitana vytvoril dielo z dreva, podobné obelisku, ktoré sa stalo trvalou súčasťou miestnej Galérie umeleckých sympózií. V českom meste Třinec sa v roku 2003 zúčastnil sochárskeho sympózia, kde vytvoril dve drevené skulptúry.

V roku 2005 sa autor zapojil do 5. ročníka sochárskeho sympózia *Umelci Tatrám* v Novom Smokovci. Ústredným materiálom bolo drevo z červeného smreka, z ktorého Svitana vytvoril dielo pod názvom *Memento*, pripomínajúce padajúci strom v troch fázach, symbolicky interpretujúce veternú kalamitu vo Vysokých Tatrách v roku 2004. Materiálom pre dielo sa stalo kalamitné drevo, pripomínajúce práve túto udalosť. Nateraz posledným projektom, na ktorom sa Imrich Svitana zúčastnil, bolo sochársko-maliarske sympóziu v Skalici v roku 2008. Venoval sa vytvoreniu niekoľkometrovej drevenej skulptúry, kde v opracovanom štvormetrovom dubovom dreve vytvoril ženský figurálny motív, zobrazujúci Skaličanku. Figúru farebne dotvoril a ozdobil ju šperkom, ktorý symbolizuje typický skalický trdelník.

Veľkým prínosom bola účasť Imricha Svitana na realizáciách podujatí Galérie umelcov Spiša. V roku 2002 galéria zorganizovala svoje prvé sochárske sympóziu pod názvom *Záhrada umenia* pri príležitosti 15. výročia svojho založenia. Cieľom sympózia bolo vytvorenie exteriérovej stálej expozície a sprístupnenie záhrady návštevníkom. Svitana vytvoril dielo *Narušená rovnováha* zo spišského travertínu. Tvrdosť a štruktúra materiálu mu bránili uskutočniť

pôvodnú myšlienku, a tak sa inšpiráciou stal samotný kameň: vzniklo dielo, ktoré je symbolom napätia a konfliktu pri prieniku hmoty, ale zároveň reflektuje i napätie vo vzťahoch medzi ľuďmi. V roku 2004 Galéria umelcov Spiša pripravila ďalší ročník medzinárodného sochárskeho sympózia *Spiš 2004 - Záhrada umenia*, na ktorom sa Imrich Svitana podieľal organizačne. Na základe autorovho návrhu vytvorili jeho žiaci z kameňosochárskeho odboru Strednej priemyselnej školy v Spišskej Novej Vsi emblém galérie, ktorý uvádza expozíciu *Záhrada umenia* a stal sa nosnou inšpiráciou pre vytvorenie nového loga galérie.

Imrich Svitana regularly participated in symposia, events which served as opportunities to develop confrontations across his wide body of work, in particular the fields of sculpture and jewellery. In 1971, during his early creative period, he took part in the Second Symposium of Silver Jewellery in Jablonec nad Nisou, while the stone sculpture that he created at the 1978 International Symposium of Sculpture at Vyšné Ružbachy, a characteristic work which refers back to our ancestors, forms part of this unique exhibition of exterior artworks. In 1992 he participated in the Third International Symposium of Art Jewellery in Kremnica where he created a series of five works in silver which further developed the geometric approach that had been an important element of his creative work in the 1970s. These pieces were intended to be displayed at the jubilee exhibition held to celebrate the artist's sixtieth birthday in 2004, but the jewellery was stolen from Svitana's studio and never found. In 2002 he took part in an international symposium in Banská Štiavnica which was focused on interpreting the genius loci; Svitana created a work in wood that is reminiscent of an obelisk and which now part of the permanent collection of the local Gallery of Art Symposia. He also created two wood sculptures at the Sculptural Symposium held in the Czech town of Třinec in 2003.

In 2005, Svitana joined the *Fifth Annual Artists to the Tatras* Sculptural Symposium in Nový Smokovec. The symposium was focused on the medium of wood, and Svitana created a sculpture in red spruce titled *Memento* which depicted the fall of a tree in three phases. The work was a symbolic interpretation of the windstorm which devastated the High Tatras in 2004, and the material used in Svitana's sculpture is from a tree which fell during this event. The most recent event in which Svitana participated was the Symposium of Sculpture and Painting held in Skalica in 2008. The artist focused on the creation of a female figural composition from a four-metre-long block of oak wood, a depiction of a Skalica woman. Svitana coloured the sculpture and decorated it with jewellery to symbolise the Skalica trdelník, a well-known local delicacy.

Many events held at the Gallery of Spiš Artists also benefited from the participation of Imrich Svitana. In 2002 the Gallery organised its first sculptural symposium titled *Garden of Art* to celebrate the Gallery's fifteenth anniversary. The symposium was intended to form a permanent exhibition of exterior art and to make the Gallery garden accessible to visitors. For this occasion, Svitana created a work in Spiš travertine titled *Disturbed Balance*. The unyielding nature and structure of the material prevented him from realising his original concept, but the stone itself served as an inspiration for the artist; a new work emerged which is a symbol of tension and conflict involved in penetrating the mass of the material, but the piece also reflects upon the idea of tension in human relationships. In 2004 Svitana was involved in the organisation of another sculptural symposium prepared by the Gallery of Spiš Artists titled *Spiš 2004 – Garden of Art*. At the artist's suggestion, his students from the Department of Stone Sculpture at the Secondary Industrial School in Spišská Nová Ves designed an emblem for the Gallery which was presented at the *Garden of Art* exhibition, and which subsequently became the main inspiration for the new logo of the Gallery.

Boli to snáď študentské roky mladosti,
prežité v kameňolome vo Vyšných Ružbachoch
počas medzinárodných sochárskych sympózií,
ktoré zasiali semeno budúcej lásky a nerozlúčnosti
s kameňom? Alebo realita života?
Asi to bolo všetko dohromady.

Was it the student years of my youth,
spent in the quarry at Vyšné Ružbachy during
the international sculptural symposia, which sowed
the seed for my future love and inseparability
from stone? Or was it real life?
I think it was everything together.

Medzinárodné sochárske sympóziium / International Sculpture Symposium; Vyšné Ružbachy; 1978

Autor vedľa diela Maják / Artist next to his work Lighthouse; 2012

Sochársko-maliarske sympózium / Sculpture-Painting Symposium

Skalica (SK)

Autor pri práci na novej soche / The artists working on a new sculpture; Skalica; 2008

> Skaličanka /Skalica she-inhabitant; 2008; kolorovanie, drevo / colouring, wood; v. / h. 300 cm

Sochárske sympóziu / Sculpture Symposium

Třinec (CZ)

Krásna a vnútorne bohatá / Beautiful and Internally Rich; 2003; sekanie, vyrezávanie, brúsenie, polychromovanie, drevo / chopping, carving, grinding, polychroming, wood; v. / h. 110 cm

Bohatý a vnútorne prázdny / Rich and Empty Inside; 2003; sekacie, vyrezávanie, brúsenie, polychromovanie, dubové drevo / chopping, grinding, carving, polychroming, oak wood; v. / h. 110 cm

Sochárske sympóziu Umelci Tatrám / Sculpture Symposium Artists for Tatras
Nový Smokovec (SK)

Autor na 5. ročníku sympózia / Artist on the 5th Symposium; 2005

> Memento; 2005; rezanie, sekanie, smrekové drevo / cutting, chiselling; spruce wood; v. / h. 250 cm

Sochárske sympóziá v Záhrade umenia v Galérii umelcov Spiša /
Sculpture Symposium in the Garden of Art of the Gallery of Spiš Artists
Spišská Nová Ves

1.

Kolektív žiakov SPŠ / Pupils from SPŠ: Emblém Galérie umelcov Spiša / Emblem of the Gallery of Spiš Artists; 2004; sekanie, leštenie, pieskovec / cutting, polishing, sandstone; ø 70 cm; P 1274

Na sochárskom sympóziu v roku 2004 žiaci kameňosochárskeho odboru Strednej priemyselnej školy (SPŠ) v Spišskej Novej Vsi realizovali podľa návrhu Svitana emblém galérie, z ktorého vychádza súčasné logo. / During the 2004 Sculptural Symposium, a group of pupils from the Stone Sculpture department of the Industrial High School (SPŠ) in Spišská Nová Ves created an emblem for the Gallery of Spiš Artist based on a design by Svitana. The emblem is now the current logo of the Gallery.

2.

Imrich Svitana: Narušená rovnováha / Disturbed Balance;

2002; sekanie, spišský travertín / chiselling; local travertine; 110 x 110 cm; P 1236

Nefiguratívna kompozícia tematizuje napätie a konflikt vznikajúci pri prieniku hmôt, no asociácie je možné hľadať aj v medziľudských vzťahoch. Zaujímavé bolo sledovať, ako sa sochárova pôvodná predstava v priebehu práce v dialógu s kameňom modifikovala, čo mu kameň dovolil a čím ho inšpiroval. / The non-figurative composition addresses the themes of tension and conflict through the interaction of the sculptural masses, but associations with interpersonal relationships can also be discerned. It is interesting to note that the sculptor modified his original concept as he worked through a dialogue with the material itself, based on what the stone permitted and how it inspired him.

3.

Imrich Svitana: Brána do tretieho tisícročia / Gateway to the Third Millennium (fragment);

2000; sekanie, pieskovec / chiselling, sandstone; v. / h. 192,5 cm, P 2530

Pieskovcová skulptúra *Brána do tretieho tisícročia* z roku 2000 je fragmentom nerealizovaného pamätníka. Pôvodný koncept pamätníka mal pozostávať z dvoch štvormetrových stĺpov zo spišského travertínu. Stĺpy mali byť prepojené bronzovou kruhovou obručou, v ktorej by boli osadené názvy a erby spišských miest a obcí, uprostred mal byť umiestnený pôvodný erb spišskej župy. Prechod bránou mal symbolizovať vstup do nového tisícročia. Pamätník mal byť symbolom jednoty dnes rozdeleného Spiša a pamiatkou na udalosti a obdobie vplyvného postavenia mesta Spišská Nová Ves, keď bolo sídlom Provincie 16 spišských miest. / The sandstone sculpture titled *Gateway to the Third Millennium* from 2000 is a fragment of an uncompleted monument. The original concept for the monument featured two four-metre columns in Spiš travertine. The columns would have been connected by a bronze ring into which would be set the names and coats-of-arms of the towns and villages of the Spiš region with the original coat-of-arms of the County of Spiš in the centre. The passage through the gate would symbolise our entry into the new millennium. The monument was also intended as a symbol of the reunification of the now-divided old county of Spiš and a memorial of the events and times in which Spišská Nová Ves was an important and influential local centre, the seat of the Province of 16 Spiš Towns.

Monumentálne sochárske realizácie vo verejnom priestore / Monumental sculptures in public spaces

Mgr. Zuzana Juháziová,
historička umenia / art historian

Sochár Imrich Svitana disponuje výnimočným citom pre líniu, tvar, svetlo, ale aj pre monumentálnu velebnosť. Jeho sochárske umenie preto preniklo i do polôh monumentálneho sochárstva, kde vytvoril početné realizácie v exteriéri i interiéri verejného priestoru. Tieto realizácie mu ponúkli priestor, kde mohol postupne naplno zúročiť svoje poznatky zo svojej dovtedajšej rôznorodej a bohatej tvorby. Jeho prínos v danej oblasti bol výrazný najmä na Spiši, odkiaľ pochádza a kde prežil celý svoj tvorivý život. Monumentálna tvorba Svitana však postupne prenikla i do verejného prostredia ďalších slovenských miest.

S tvorbou a pravidlami monumentálneho sochárstva sa Imrich Svitana stretol už ako študent, kedy počas medzinárodných sochárskych sympózií vo Vyšných Ružbachoch pomáhal pri realizovaní niekoľkých objektov. Práve tam získal pevné základy a tú najlepšiu školu plnú poznatkov, ktoré potom mohol uplatniť pri vlastnej tvorbe. I keď sa ako každý umelec musel hneď od začiatku stotožniť s požiadavkami, ktoré so sebou vytváranie monumentálnej sochy vo verejnom priestore prináša, vedel v nej uchovať svoj vlastný autorský rukopis. Prvý samostatný dotyk so sochárskymi realizáciami vo verejnom priestore predstavuje práca na náhrobku rodiny Berzeviczyovcov z roku 1973, kedy sa ako sochár musel po prvýkrát vyrovnáť s požiadavkami zadávateľa i jasne stanovenými pravidlami. Medzi jeho prvé sochárske realizácie monumentálneho charakteru v pravom slova zmysle, ktoré museli rešpektovať danosti miesta, času a všetky premenné funkčného prepojenia sochy s prostredím, zaraďujeme až detské preliezačky, ktoré vznikali v rozpätí rokov od 1973 až do 1980. Tieto diela odzrkadľovali Svitanovu schopnosť akceptovať všetky podmienky a požiadavky zadania. Významná je pre Svitanovu prvotnú monumentálnu tvorbu i realizácia pamätníka SNP pri letisku v Poprade, ktorý vznikol v rozpätí rokov 1974 – 1975 v spolupráci s architektom G. Müllerom.

Počas 70. rokov 20. storočia získal Svitana i ďalšie objednávky, ktoré smerovali k dotváraniu celkového výrazu miest a obcí. K najvýznamnejším objektom z tohto obdobia patrí trojmetrová socha pôvodne umiestnená na sídlisku Juh II. v Poprade. Skulptúra z masívneho dreva s názvom *Tatranský motív* zobrazovala prepojenie fauny a flóry tatranskej prírody, jej osud je však neznámy. Patrí k nim tiež socha *Lyžiara*, zhotovená z tepaného a zváraného medeného plechu, umiestnená pri hoteli Štart v meste Kežmarok.

Nové príležitosti a výzvy pre monumentálnu sochársku tvorbu Svitana priniesli osemdesiate roky. V priebehu dvoch etáp sa zapojil do výtvarného doriešenia železničnej stanice v Poprade, kde mohol naplno rozvíjať svoje predstavy. V prvej etape v roku 1983 navrhol a vytesal z veľkých samostatných kamenných blokov horizontálny reliéf na priečelie budovy v podobe rozfázovaného pohybu kolies od centrálného bodu smerom do strán. V druhej etape, ktorá prebehla až v roku 1988, pokračoval vo svojej práci v interiéri stanice, v priestoroch určených pre cestujúcich. Vytvoril tu reliéf z kubánskeho mramoru, ktorý námetovo vychádza zo štylizovanej tatranskej panorámy. V úvode 80. rokov 20. storočia sa však Svitana potýka i s úlohou vyriešiť podobu pamätnej tabule pre významného predstaviteľa českého baroka Jána Brokoffa, ktorý pochádzal zo Spišskej Soboty. Po vypracovaní základných návrhov vytvoril nakoniec bronzovú pamätnú tabuľu v podobe striedania čistých konkávných a konvexných línií, ktorá bola v Spišskej Sobote osadená v roku 1983. Po ukončení týchto prác z úvodu osemdesiatych rokov Svitana na istý čas vypadol z tvorivého kolotoča a k tvorbe monumentálnych sochárskych realizácií sa vracia až v roku 1987. V rámci doriešenia areálu krytej plavárne v Poprade vytvoril plastiku *Kľáčiacej ženy* a pre sídlisko Juh v Poprade realizoval sochu *Stavbára*. Obe sochy vytvoril na základe starostlivej prípravy, počas ktorej hľadal možnosti adekvátneho stvárnenia námetu, ktorý musel spĺňať nielen predstavy autora, ale i akceptovať danosti miesta, pre ktoré bola plastika určená.

V úvode 90. rokov 20. storočia sa Imrich Svitana podujal na realizáciu drevených dekoratívnych prvkov na balkónoch hotela Bystrina v Starom Smokovci a v roku 1997 pristúpil k vytvoreniu diela, ktoré malo výtvarne doriešiť priestor námestia medzi evanjelickým kostolom z 18. storočia a najstaršou stredovekou pamiatkou v Poprade, kostolom sv. Egídia. V rámci vyhlásenej súťaže spoločne s architektom Petrom Ovčáčkom nakoniec v tomto priestore navrhli a realizovali dnes už neexistujúcu fontánu, ktorá podľa autorom zvolených tvarových a výrazových prostriedkov mala vyjadrovať duchovnú hodnotu miesta. S nastupujúcim 21. storočím, s jeho zvratmi a zmenami v rámci organizácie verejného priestoru, mal Svitana už len málo príležitostí doň vstúpiť svojím dielom. Medzi tie najvýznamnejšie patria práce z roku 2003, kedy vytvoril

plastiku *Srdcová dáma* na nádvorí Galérie umelcov Spiša a zapojil sa do renovácie gotických fiál na kostole Nanebovzatia Panny Márie v Spišskej Novej Vsi.

Pri sumarizujúcom pohľade na bohaté dielo Imricha Svitanu si uvedomíme, že diela vo verejnom priestore boli iba jednou z foriem prejavu jeho tvorivého ducha. Monumentálna tvorba v priebehu rokov vo všeobecnosti nepredstavovala hlavnú položku Svitanovej umeleckej tvorby, no boli to práve početné realizácie vo verejnom priestore, ktoré mu z veľkej časti umožnili živiť sa umeleckou tvorbou a pôsobiť v slobodnom povolaní umelca.

The sculptor Imrich Svitanu has an exceptional feeling for line, shape and light but also possesses a unique sense for monumental grandeur, and therefore his sculptural work has often crossed over into the field of large-scale sculptures, many of which have been created for the interior or exteriors of public buildings. These projects offered the artist the opportunity to develop and fully exploit the expertise he had gained from his rich and varied existing catalogue of work. His contributions in the field of monumental sculpture are most visible in the Spiš region, the area in which he was born and where he has spent much of his creative life, but over time his work has made inroads into the public spaces of many other Slovak towns.

Svitanu first encountered the rules and forms of monumental sculpture as a student, when he assisted on several projects created under the auspices of the international sculptural symposia held at Vyšné Ružbachy. These events served as an ideal school for the young sculptor, providing him with a strong foundation in the field and honing many skills which he would later apply in his own individual projects. Like every artist, he was forced to adapt to the conditions which accompanied commissions for monumental sculptures in the public space, but he also learned how to embed his own artistic signature into the finished works. His first brush with sculpture in a public space as an individual artist came in 1973 through his work on the tombstone of the Berzeviczy family, during which the sculptor was required to conform to the clearly defined conditions set out by the client. However, perhaps the first of his sculptural works which can truly be considered monumental in the full sense of the word are the series of children's climbing frames which he created between 1973 and 1980. These works required Svitanu to respect the factors of location and time but also the functional aspect associated with such projects; his work here is, as such, reflective of his ability to adapt to all conditions and requirements. Also notable among the artist's early monumental works is the Monument to the Slovak National Uprising at Poprad Airport which Svitanu created in collaboration with the architect G. Müller between 1974 and 1975.

During the 1970s Svitana was awarded many other commissions which were aimed at completing the overall appearance of the towns and cities. One of the most significant works from this period was a three-metre-tall statue in wood titled *Tatranský motív* which depicted the interconnection of flora and fauna in the nature of the Tatra Mountains. Originally installed in the Juh II housing estate in Poprad, the fate of this work is now unknown. Also from this period is the statue titled *Skier*, a work in cast and welded copper which is installed beside Hotel Štart in Kežmarok.

The 1980s also presented Svitana with new opportunities and challenges in monumental sculpture. He was involved in both phases of the artistic development of the railway station in Poprad, a project in which he was given the chance to realise his ideas to the full. During the first stage in 1983, he designed a horizontal relief depicting the phased movement of wheels outwards from the centre of the composition to the sides; sculpted from independent stone blocks, the sculpture was installed on the building façade. During the second phase which commenced in 1988, he continued work on the interior of the station in the public spaces intended for use by passengers, creating a relief in Cuban marble which offered a stylized panorama of the Tatras. In the early 1980s Svitana was assigned the task of designing a memorial tablet in Spišská Sobota to commemorate the birthplace of the renowned figure of the Czech Baroque movement, Ján Brokoff. After developing the general design, he ultimately created a bronze memorial tablet in the form of clean, alternating concave and convex lines which was installed in Spišská Sobota in 1983. After completing this work, Svitana fell out of artistic circles for a short time and only returned to monumental sculpture in 1987, creating a work titled *Kneeling Woman* for the indoor swimming pool in Poprad and a statue titled *Builder* for the Juh housing estate, also in Poprad. Both works were created on the basis of careful preparation, with Svitana striving to achieve compositions which would fulfil both his artistic vision and yet remain suitable for the localities for which they were intended.

In the early 1990s Imrich Svitana designed decorative wooden features for the balcony of Hotel Bystrina in Starý Smokovec, and in 1997 he started work on a collaborative submission with the architect Peter Ovčáček to the competition for a public artwork intended for the square in Poprad located between the 18th century Evangelical Church and the oldest historic monument in the town, the Church of St. Egidius. Their design, a fountain which was installed but which sadly no longer exists, was intended to reflect the spiritual values of the town through the form and means of expression chosen by the artist. The various changes in the organisation of public spaces in the early years of the new millennium, with policies informed by the last years of the preceding

century, meant that Svitana had little opportunity to display his work in public spaces. Among his most significant work in this period was the sculpture *Lady of Hearts*, which he created in 2003 for the courtyard of the Gallery of Spiš Artists, and his contributions to the restoration of the Gothic pinnacles of the Church of the Assumption in Spišská Nová Ves.

When summarising the rich body of work by Imrich Svitana, it is apparent that monumental sculptures for public spaces constituted only one of many means of expression for this artistic soul. Over the years, these sculptures did not represent the main focus of Svitana's creative activities, but the sheer number of his commissions in this field gave him the opportunity to make a living from his art and to dedicate himself to his free artistic vocation.

Kameň bol a je mojím mlčiacim,
ale verným priateľom. Prežil som s ním ťažké,
ale krásne roky života. V pote tváre a prachu
pracujem s kameňom, ktorý je hlavne na začiatku
mojím úhlavným nepriateľom, ale nakoniec
sa z nás vždy stanú najlepší priatelia.

—
Stone was and is my silent but faithful friend.
I spent many difficult but beautiful years
of my life with it. In the sweat of my face and in the dust,
I work with stone; in the beginning, we start out
as deadly enemies, but by the end we have
become best friends.

— Imrich Svitana —

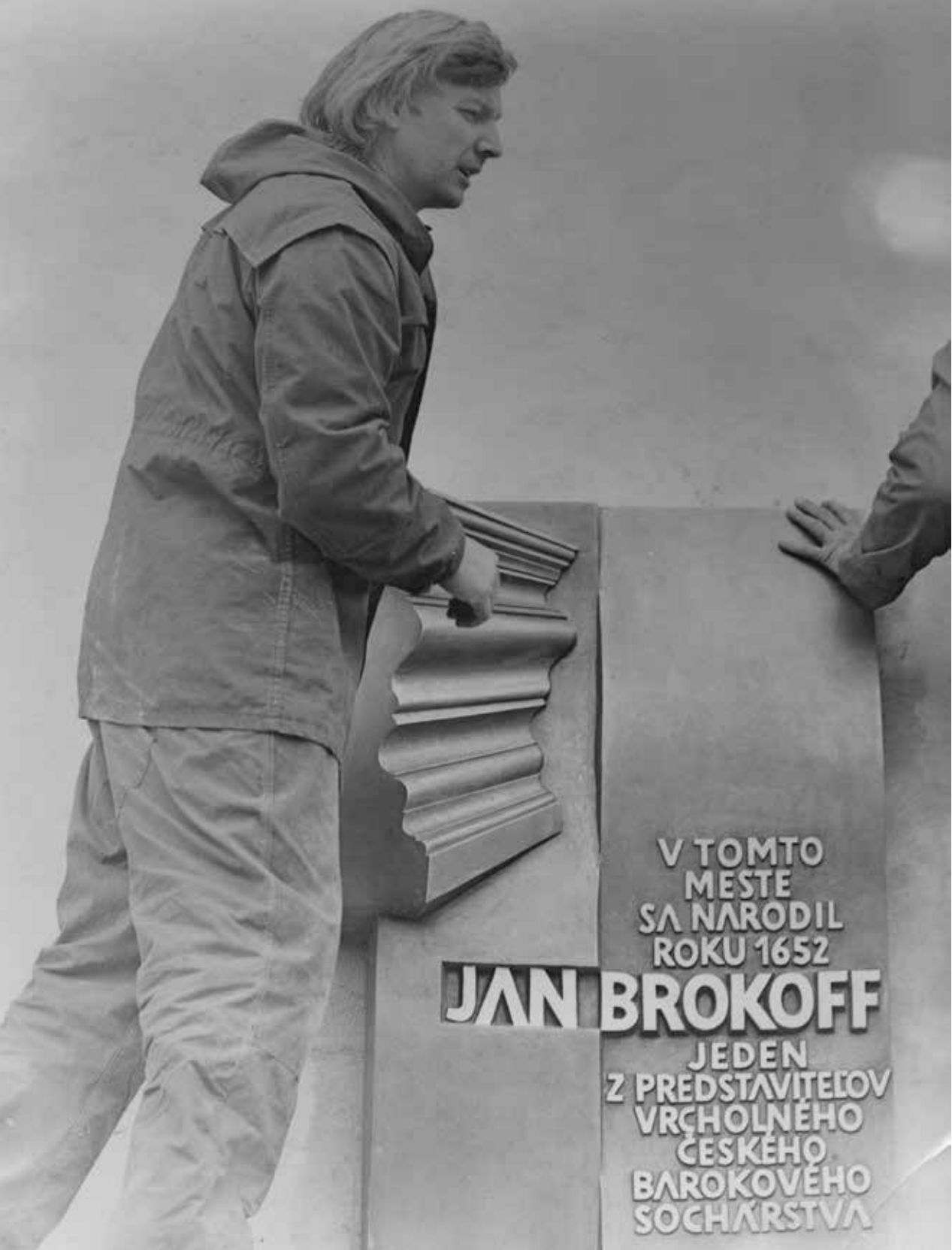
> Kľačiaca žena / Kneeling Woman; 1987;
Krytá plaváreň / Indoor swimming pool; Poprad

- ^ Detská preliezačka Zajac / Children's climbing frame Hare; Materská škola, sídlisko Juh / Kindergarten, housing estate South; Poprad; 1975
- v Detská preliezačka Páv / Children's climbing frame Peacock; Materská škola, sídlisko III. / Kindergarten, housing estate III.; Prešov; 1973
- < Socha Stavbár / Statue The Builder; sídlisko Juh I. / housing estate South I.; Poprad; 1987

V TOMTO
MESTE
SA NARODIL
ROKU 1652

JAN BROKOFF

JEDEN
Z PREDSTAVITELOV
VRCHOLNEHO
CESKEHO
BAROKOVEHO
SOCHARSTVA

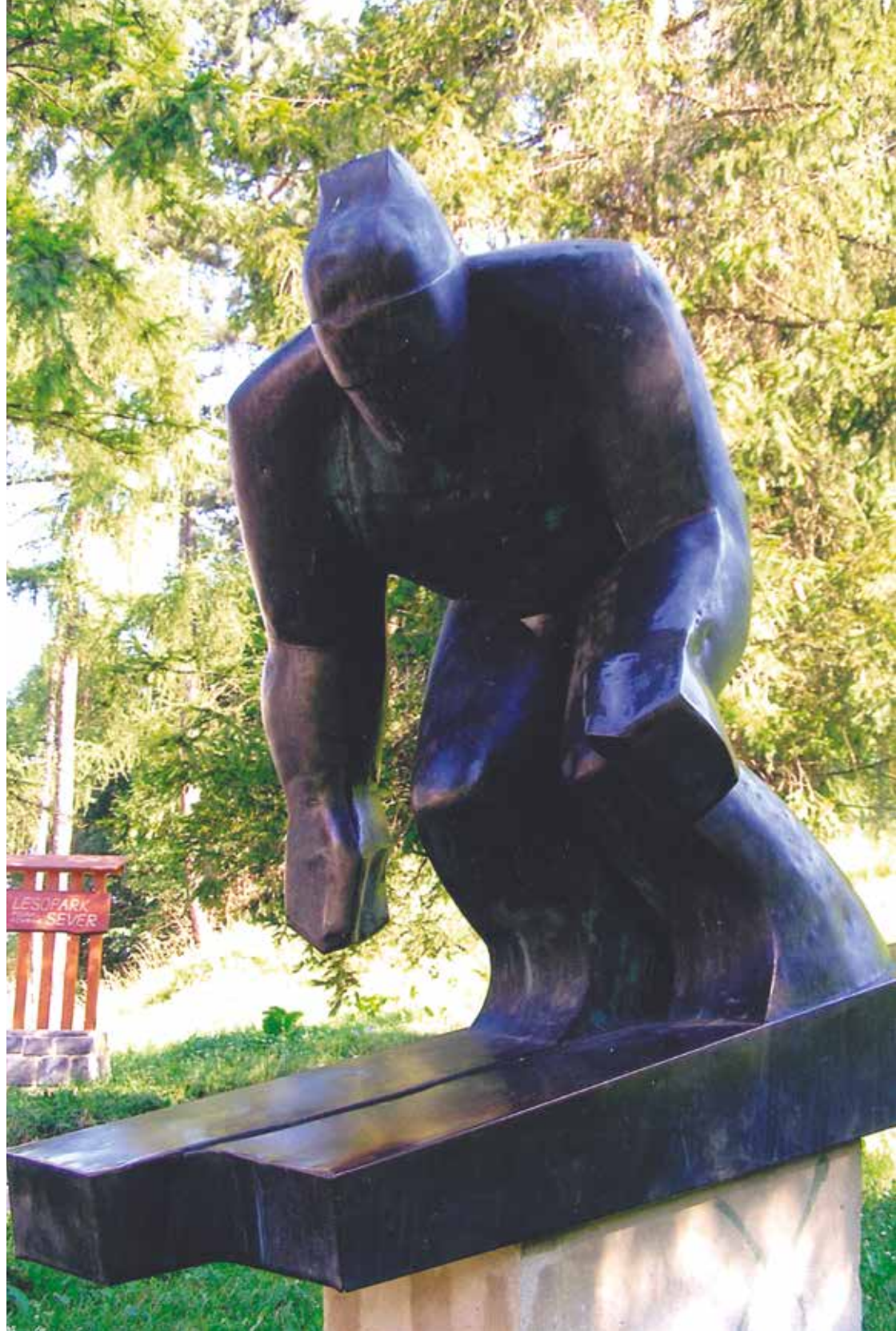

- ^ Dekoratívna stena - kubánsky mramor - hala železničnej stanice / Decorative Wall - Cuban marble - Railway Station Hall; Poprad - Tatry; 1988
- v Dekoratívny reliéf, priečelie železničnej stanice / Decorative Relief, Facade of a Railway Station; Poprad - Tatry; 1983
- < Pamätná tabuľa Jána Brokoffa / Memorial Plaque of Ján Brokoff; Spišská Sobota; 1983

^ Fontána na námestí sv. Egídia / The Fountain on the Square of St. Aegis; Poprad; 1997

> Socha „Lyžiar” / “Skier” Sculpture; sídlisko Sever, hotel Štart / housing estate Sever, Start Hotel; Kežmarok; 1978

Tvorba je neprestajné hľadanie niečoho,
čo sa v človeku narodí, aby žilo, narastalo, zosilnelo a prežilo.
Je to sám život človeka, ktorý si ho buduje nekonečným
hľadaním pozitívneho zmyslu života a tvorby.
Aby človek našiel zmysel života a tvorby, musí neprestajne
hľadať podstatu svojej činnosti a žitia.
Bez toho jeho tvorivá činnosť stráca na význame a nemá zmysel.
Sú to možnosti nekonečného hľadania niečoho, čo sa v človeku
narodilo a neprestáva žiť počas celej jeho tvorby a života.
Dôležité je, aby človek to hľadanie stále živil svojou pozitívnou
energiou, pocitmi, usilovnosťou a bytím.

—

Creation is the constant search for that which is born in a man
in order to allow it to live, grow, strengthen and survive.
It is human life itself, developing through the endless search
for the positive sense of life and creation.
In order to seek out the meaning of life and creation, we must
constantly seek the essence of our activity and way of being.
Without this, our creative activity loses its meaning
and makes no sense. These are the ways in which we can
endlessly search for that which is born in a man and which
does not cease to be throughout his work and life.
It is crucial that we commit ourselves to this search with positive
energy and emotion through our diligence and being.

— Imrich Svítana —

> Náhrobný kameň Imricha Svítanu /
Tombstone of Imrich Svítana;
2020; sekanie, žula / cutting, granite

FAKTOGRAFIA REFERENCE

4

Výstavy / Exhibitions

Samostatné výstavy / Individual exhibitions

1976	Tatranská galéria, Horný Smokovec
1978	Galéria Cypriána Majerníka, Bratislava
1979	Východoslovenská galéria, Košice
1979	Múzeum Spiša, Spišská Nova Ves
1981	Spišské múzeum, Levoča
1984	Tatranská galéria, Horný Smokovec
1984	Múzeum Spiša, Spišská Nova Ves
1984	Spišské múzeum, Levoča
1984	Vlastivedné múzeum, Trebišov
1988	Východoslovenská galéria, Košice
1988	Slovenský inštitút, Praha
1991	Výstavná sieň Tatranskej galérie, Kežmarok
1992	Imrich Svitana - Pastely - Kresby, Galéria umelcov Spiša, Spišská Nova Ves
1993	Imrich Svitana - Výber z tvorby, Galéria umelcov Spiša, Spišská Nova Ves
1994	Tatranská galéria, Horný Smokovec
1995	Galéria Tangente Eschen, Lichtenštajnsko
1996	Tatranská galéria, Poprad
1997	Múzeum mincí a medailí, Kremnica
2000	Imrich Svitana - Sochy / Kresby, Galéria umelcov Spiša, Spišská Nova Ves
2001	Východoslovenská galéria, Košice
2001	Tatranská galéria, Poprad
2004	Imrich Svitana - Jubilejná, Galéria umelcov Spiša, Spišská Nova Ves
2005	Tatry 19. 11. 2004 vo fotografii, Galéria umelcov Spiša, Spišská Nova Ves
2005	Zemplínske múzeum, Michalovce
2005	Jubilejná, Tatranská galéria, Poprad, Vila Flora, Starý Smokovec
2005	Obrazy - pastely, Dom umenia - Slovenská filharmónia, Košice
2009	Fotografie a plastiky, Knihnica, Poprad - Spišská Sobota
2009	Nový skicár sochára, Galéria umelcov Spiša, Spišská Nova Ves
2014	Tatranská galéria, Poprad
2018	Fotografie a medaily, Scherfelov dom, Poprad - Veľká
2019	Vertikály, Galéria umelcov Spiša, Spišská Nová Ves
2022	Hodiny - dni - mesiace - roky tvorby, Krajská galéria v Prešove

- 1971 III. medzinárodná výstava bižutérie, Jablonec nad Nisou
- 1972 Šperk, keramika, Praha
- 1973 Celoslovenská výstava angažovanej tvorby, Bratislava
- 1973 Československý šperk, Bukurešť, Rumunsko
- 1974 IV. medzinárodná výstava bižutérie, Jablonec nad Nisou
- 1974 Členská výstava Zväzu slovenských výtvarných umelcov, Košice
- 1974 Moderný československý šperk, Budapešť, Maďarsko
- 1975 Českí a slovenskí umelci k 30. výročiu Oslobodenia, Bratislava
- 1975 Manželstvo, Rodičovstvo, Život našich detí, Bratislava
- 1975 Výstava mladých, Bratislava
- 1975 Výstava československého užitého umenia, Moskva, Sovietsky zväz
- 1976 Členská výstava Zväzu slovenských výtvarných umelcov, Košice
- 1976 Súčasný slovenský šperk, Červený Kameň
- 1976 8. celoslovenská výstava užitého umenia a priemyselného výtvarníctva, Bratislava
- 1977 V. medzinárodná výstava bižutérie, Jablonec nad Nisou
- 1977 Tvorba mladých výtvarníkov východoslovenského kraja, Horný Smokovec
- 1977 Z výtvarnej tvorby východoslovenských výtvarníkov, Brno
- 1977 Súčasné slovenské užité umenie, expozícia Slovenskej národnej galérie, Zvolen
- 1977 Slovenské užité umenie, Vilnius, Odesa, Sovietsky zväz
- 1977 II. quadrienale užitého umenia socialistických krajín, Erfurt, Nemecká demokratická republika
- 1978 Súčasný československý šperk, Jablonec nad Nisou
- 1978 2. výstava mladých východoslovenských výtvarníkov, Prešov
- 1979 Súčasné sochárstvo na východnom Slovensku, Košice
- 1979 Súčasná východoslovenská kresba, Prešov
- 1979 9. celoslovenská výstava užitého umenia a priemyselného výtvarníctva, Bratislava
- 1980 Súčasná plastika, Prešov
- 1980 Ročník 1944, Bratislava
- 1980 VI. medzinárodná výstava bižutérie, Jablonec nad Nisou
- 1980 Účasť na výstave Schmuck International 1900 – 1980, Viedeň, Rakúsko
- 1980 Drahé kamene Československa, Slovenské národné múzeum, Bratislava
- 1980 Drahé kamene Československa, Moravské múzeum, Brno
- 1983 Československý umelecký šperk, Trenčín
- 1983 Československé pamätne mince a medaily 1948 – 1983, Hradec Králové, Kutná Hora, Cheb
- 1983 VII. medzinárodná výstava bižutérie, Jablonec nad Nisou
- 1983 Kresba východoslovenských sochárov, Prešov
- 1983 Salón 83, Prešov
- 1984 Súčasné výtvarné umenie okresov Poprad a Ústi nad Orlicí, Horný Smokovec
- 1984 Členská výstava Zväzu slovenských výtvarných umelcov, Košice
- 1984 Eine Sonderchau des Gestaltenden handwerks auf der internationalen Handwerksmesse 1984 in München, Nemecká spolková republika
- 1987 Umelci Spiša k 40. výročiu Víťazného februára, Galéria umelcov Spiša, Spišská Nová Ves

- 1990 Konfrontácie – z ateliérov (nielen) spišských výtvarníkov, Galéria umelcov Spiša, Zemplínske múzeum, Michalovce
- 1991 Výstava členov združenia Aura, Bratislava
- 1993 Kov, Šperk, Dom Umění města Brna, Brno
- 1993 Šperk na cestách, Bratislava
- 1994 Sochársky salón '94, Prešov
- 1995 Slovenská medaila, Múzeum mincí a medailí, Kremnica
- 1996 Výstava plastík a obrazov, Dom priateľstva a národov, Poprad
- 1997 Artyści Spisza – Umelci Spiša, Galéria umelcov Spiša, Państwowa Galeria Sztuki Współczesnej, Muzeum narodowe ziemi przemyskiej, Przemyśl, Poľská republika
- 1997 10 x 10, Galéria umelcov Spiša, Spišská Nová Ves
- 1997 Bankovky a mince Slovenskej republiky 1993 – 1997, Slovenské národné múzeum, Bratislava, Przemyśl, Poľsko
- 1998 Velickí rodáci, Žltý dom, Poprad – Veľká
- 2000 Európsky šperk, Tatranská galéria, Poprad
- 2000 Výber z tvorby súčasných umelcov Spiša, Štúdio S, Bratislava
- 2001 Umelci Spiša zo zbierok Tatranskej galérie, Barónka, Kežmarok
- 2001 de facto II., Galéria v Sárospataku, Maďarsko
- 2002 15 x 15, Galéria umelcov Spiša, Spišská Nová Ves
- 2003 Siedmi umelci tatranskí, Galéria Jatki, Nowy Targ, Poľsko
- 2003 Siedmi umelci tatranskí, Tatranská galéria, Poprad
- 2003 Siedmi umelci tatranskí, Ľubovnianske múzeum, Stará Ľubovňa
- 2004 Siedmi umelci tatranskí, Barónka, Kežmarok
- 2005 Hranica medaily, Budapešť, Maďarsko
- 2005 Súťaž Tatry po víchrici, Fotografie, Múzeum TANAP-u v Tatranskej Lomnici
- 2005 Slovenská medaila 1995 – 2005, Kremnica
- 2006 I. medzinárodné bienále maľby a plastiky krajín Višegrádskej štvorky, Múzeum Trebišov (diplom za plastiku)
- 2006 Krajský salón 06, Šarišská galéria, Prešov
- 2006 Na husličkách maľované, Reduta, Incheba, Bratislava
- 2006 Na husličkách maľované, Dom umenia, Košice
- 2006 Hudba v obraze / musica in imagine, Galéria umelcov Spiša, Spišská Nová Ves
- 2007 20 x 20 jubilejná výstava, Galéria umelcov Spiša, Spišská Nová Ves
- 2007 Slovenská medaila, Bratislava
- 2008 5th International Biennial of Contemporary Medals, Seixal, Portugalsko
- 2008 II. medzinárodné bienále maľby a plastiky krajín Višegrádskej štvorky, Múzeum Trebišov
- 2009 Spišské medailérstvo v minulosti a dnes, Podtatranské múzeum, Poprad
- 2010 Sacral Elementum v tvorbe umelcov Spiša, Galéria umelcov Spiša, Spišská Nová Ves
- 2011 Actual Art, Spiš / Slovensko, Galéria umelcov Spiša, Spišská Nová Ves, Biuro Wystaw Artystycznych, Rzeszów, Poľsko
- 2011 Slovenská medaila 2005 – 2010, Kremnica
- 2012 Slovenská medaila, Slovákcke múzeum, Uherské Hradište, Česká republika
- 2012 25 x 25 (25 autorov & 25 diel), Galéria umelcov Spiša, Spišská Nová Ves
- 2012 From the Danube, Vltava and Vistula Rivers, Medalists and their works, Wrocław, Poľsko

2013	From the Danube, Veltava and Vistula Rivers, Medailists and their works, Kremnica
2014	Jubilanti (výstava Združenia medailérov Slovenska), Galéria Umelka, Bratislava
2014	Jubilanti 2014, Galéria umelcov Spiša, Spišská Nová Ves
2015	Slovenská medaila, Kremnica
2017	Top akvizície, Galéria umelcov Spiša, Spišská Nová Ves
2017	Puzzle / Akvizície v interakcii 2012 – 2016, Galéria umelcov Spiša, Spišská Nová Ves
2018	Statua 2018, Galéria Statua, Dom umenia, Bratislava
2019	Top akvizície 2017 – 2018, Galéria umelcov Spiša, Spišská Nová Ves
2020	Slovenská medaila 2016 – 2020, Múzeum mincí a medailí, Kremnica
2021	Teleskop / Vesmír v zbierke, Galéria umelcov Spiša, Spišská Nová Ves
2021	Slovenská medaila 2016 – 2020, Galéria Umelka, Bratislava
2021	Stretnutie s umením, Art Gallery „Mina“, Košice
2022	Učítelia i dejatelia, Galéria umelcov Spiša, Spišská Nová Ves
2022	Od Mimézis k hyperrealite / Akvizície v interakcii II., 2017 – 2021, Galéria umelcov Spiša, Spišská Nová Ves
2023	Od mince k medaile, od medaily k minci, Múzeum mincí a medailí, Kremnica

Výstavy FIDEM / Exhibitions FIDEM¹

1990	Helsinki, Fínsko
1994	Budapešť, Maďarsko
1996	Neuchatel, Švajčiarsko
1998	Den Haag, Holandsko
2007	Colorado Springs, USA
2010	Tampere, Fínsko
2012	Glasgow, Škótsko
2014	Sofia, Bulharsko
2016	Gent, Namur, Belgicko
2017	Peking, Šanghaj, Čína
2020	Tokyo, Japonsko

¹ Fédération Internationale de la Médaille d'Art / Medzinárodná federácia umeleckého medailérstva

Sympóziá / Symposiums

1971	II. sympóziium strieborného šperku, Jablonec nad Nisou, Česká republika
1978	Medzinárodné sochárske sympóziium, Vyšné Ružbachy, Slovensko
1992	III. medzinárodné sympóziium umeleckého šperku, Kremnica, Slovensko
2002	Medzinárodné sochárske sympóziium, Banská Štiavnica, Slovensko
2002	Medzinárodné maliarske a sochárske sympóziium, Spišská Nová Ves, Slovensko
2003	Medzinárodné sochárske sympóziium, Třinec, Česká republika
2005	5. ročník sochárskeho sympózia Umelci Tatrám, Nový Smokovec, Slovensko
2008	Sochársko-maliarske sympóziium, Skalica, Slovensko

Pomníky, pamätníky a pamätné tabule / Monuments, memorials and plaques

1973	Náhrobná doska a erb rodiny Berzeviczy (bronz), Veľká Lomnica
1975	Pamätník Slovenského národného povstania (bronzové reliéfy), letisko, Poprad
1983	Pamätná tabuľa Jána Brokoffa (bronz), Spišská Sobota
1988	Bronzová tabuľa Martina Benku (bronz), Štrba
1988	Náhrobný kameň rodiny Figlárovej, Kežmarok
1994	Pamätník SNP (kameň, bronz), Podbanské
1996	Bronzová tabuľa Jána Kardinála Scitovského, Košická Belá
1997	Náhrobný kameň rodiny Čarnogurskej (žula), Malá Frankovka
2000	Náhrobný kameň rodiny Pancisinovej, Spišská Nová Ves
2004	Náhrobný kameň Oskara Kapeca
2011	Náhrobný kameň rodiny Nemčíkovej (čierna žula, bronz), Letanovce
2012	Náhrobný kameň rodiny Joppovej (žula, bronz), Spišská Nová Ves
2015	Náhrobný kameň rodiny Drevkovej, Poprad - Spišská Sobota
2020	Náhrobný kameň Imricha Svitanu

Monumentálne sochárske realizácie / Monumental sculptural realizations

Voľná tvorba / Free creation

- 1973 Detská preliezačka „Páv“ (kované železo), Materská škola, sídl. III., Prešov
- 1975 Detská preliezačka „Zajac“ (umelý kameň), Materská škola, sídl. Juh, Poprad
- 1976 Detská preliezačka „Lev“ (umelý kameň), Materská škola, sídl. Juh, Poprad
- 1976 Detská preliezačka „Vrabc“ (umelý kameň), Materská škola, sídl. Juh, Poprad
- 1976 Tatranský motív (drevo), sídl. Juh – Bajkalská ul., Poprad / neexistuje
- 1978 Dekoratívna mreža (kované železo), hotel Šariš, Prešov / neexistuje
- 1978 Dekoratívna stena – reliéfy (drevo), hotel Šariš, Prešov / neexistuje
- 1979 Socha „Lyžiar“ (zváraný kov), sídl. Sever, hotel Štart, Kežmarok
- 1980 Detská preliezačka „Drak“ (umelý kameň), Materská škola, sídl. Juh, Poprad
- 1983 Dekoratívny reliéf, priečelie stanice (travertín), železničná stanica, Poprad
- 1985 Výtvarné riešenie priestorov mestského národného výboru – kované brány (zváraný kov), Michalovce
- 1987 Kľačiaca žena (pieskovec), AquaCity, Poprad / neexistuje
- 1987 Socha „Stavbár“ (kamenná socha, maliat), sídl. Juh I., Poprad
- 1988 Dekoratívna stena – hala železničnej stanice (kubánsky mramor), železničná stanica, Poprad
- 1992 Drevené reliéfy (drevo), Hotel Bystrina, Starý Smokovec
- 1997 Fontána na námestí v Poprade (žula, kov) / neexistuje
- 2003 Srdcová dáma (travertín, zlátenie), átrium Galérie umelcov Spiša, Spišská Nová Ves
- 2003 Reštaurovanie neogotických fiál (umelý pieskovec), kostol Nanebovzatia Panny Márie, Spišská Nová Ves
- 2010 Kamenná plastika pre Strednú priemyselnú školu (kameň), Spišská Nová Ves

Ocenenia / Awards

Ocenenia za šperky / Awards for the jewelry

- 1971 III. medzinárodná výstava bižutérie a šperku v Jablonici nad Nisou, Československá socialistická republika (strieborná medaila)
- 1977 V. medzinárodná výstava bižutérie a šperku v Jablonici nad Nisou, Československá socialistická republika (strieborná medaila)
- 1978 II. quadrienále užitého umenia v Erfurte, Nemecká demokratická republika (čestné uznanie)
- 1980 VI. medzinárodná výstava bižutérie a šperku v Jablonici nad Nisou, Československá socialistická republika (strieborná medaila)
- 1983 VII. medzinárodná výstava bižutérie a šperku v Jablonici nad Nisou, Československá socialistická republika (čestné uznanie)

Súťaže a ocenenia za mince a medaily /

Competitions and awards for the coins and medals

Československá socialistická republika

- 1965 Súťaž na mincu 3 Kčs (odmena)
- 1967 Súťaž na striebornú pamätnú mincu k 500. výročiu Academie Istropolitany (II. cena)
- 1968 Súťaž na striebornú pamätnú mincu k 50. výročiu Československej republiky (III. cena)
- 1968 Súťaž na striebornú pamätnú mincu k 150. výročiu Národného múzea v Prahe (odmena),
- 1969 Súťaž na striebornú pamätnú mincu k 25. výročiu Slovenského národného povstania (III. cena)
- 1969 Súťaž na striebornú pamätnú mincu k 60. výročiu československého ľadového hokeja a majstrovstiev sveta v ľadovom hokeji v Prahe (III. cena)
- 1970 Súťaž na striebornú pamätnú mincu k 50. výročiu Komunistickej strany Československa (II. cena)
- 1971 Súťaž na mincu 2 Kčs (odmena)
- 1974 Súťaž na striebornú pamätnú mincu k 100. výročiu narodenia Janka Jesenského (odmena)
- 1975 Súťaž na striebornú pamätnú mincu k 100. výročiu úmrtia Janka Kráľa (odmena)
- 1975 Výstava Manželstvo, rodičovstvo a život našich detí, medaily, Bratislava (odmena)
- 1987 Súťaž na striebornú pamätnú mincu k 20. výročiu Československej federácie (odmena)

Slovenská republika

- p>1994 Súťaž na striebornú pamätnú mincu k 50. výročiu vylodeniu spojencov v Normandii a 50. výročie Slovenského národného povstania (I. cena s realizáciou, III. cena)
p>1994 Súťaž na striebornú pamätnú mincu Národný park – Slovenský raj (odmeny s realizáciou)
p>1994 Súťaž na striebornú pamätnú mincu Pavol Jozef Šafárik (odmena)
p>1995 Súťaž na striebornú pamätnú mincu k 100. výročiu narodenia Mikuláša Galandu (odmena)
p>1995 Súťaž na striebornú pamätnú mincu Rok ochrany európskej prírody (III. cena, odmena),
p>1995 Súťaž na striebornú pamätnú mincu k 100. výročiu prvej električky na Slovensku (III. cena)
p>1995 Súťaž na striebornú mincu k 100. výročiu otvorenia ozubnicovej železničnej trate Štrba – Štrbské Pleso (III. cena, odmena)
p>1995 Súťaž na striebornú pamätnú mincu k 100. výročiu narodenia Jozefa Cígera Hronského (odmena)
p>1996 Súťaž na striebornú pamätnú mincu k 100. výročiu I. novodobých olympijských hier v Grécku (II. cena s realizáciou)
p>1996 Súťaž na striebornú pamätnú mincu k 250. výročiu narodenia Mórica Beňovského (odmena)
p>1996 Súťaž na zlatú pamätnú mincu Svetového dedičstva UNESCO Banská Štiavnica (odmena)
p>1996 Súťaž na striebornú pamätnú mincu Pieninský národný park (odmena)
p>1997 Súťaž o najkrajšiu slovenskú mincu 1993 – 1997 (III. cena)
p>1998 Súťaž na striebornú pamätnú mincu, svetové dedičstva UNESCO Spišský hrad (III. cena, odmena)
p>1998 Súťaž na striebornú pamätnú mincu k 150. výročiu vzniku Slovenskej národnej rady a Slovenského národného povstania 1848 / 1849 (odmena)
p>1998 Súťaž na striebornú pamätnú mincu k 50. výročiu vyhlasovania TANAP-u (odmena)
p>1999 Súťaž na striebornú pamätnú mincu k 50. výročiu založenia Slovenskej filharmónie (II. cena)
p>1999 Súťaž na zlatú pamätnú mincu k jubilejnému roku 2000 bimilénium (III. cena)
p>1999 Súťaž na striebornú pamätnú mincu k 500. výročiu razby prvých toliarových mincí na Slovensku v Kremnici (odmena)
p>2001 Súťaž na striebornú pamätnú mincu, svetové dedičstvo UNESCO – Vlkolíneec (odmena)
p>2002 Súťaž na pamätnú bimetalovú mincu k 10. výročiu Slovenskej republiky (odmena)
p>2003 Súťaž na striebornú pamätnú mincu k vstupu Slovenskej republiky do Európskej únie (odmena)
p>2007 Súťaž na zlatú pamätnú mincu Korunovácia Mateja II. (odmena)
p>2008 Súťaž na striebornú pamätnú mincu Rozlúčka so slovenskou korunou (odmena)
p>2009 Súťaž na striebornú pamätnú mincu Svetové kultúrne dedičstvo – drevené chrámy (odmena)
p>2010 Súťaž na striebornú pamätnú mincu Pamiatková rezervácia – Trnava (odmena)
p>2012 Súťaž na striebornú pamätnú mincu k 20. výročiu Národnej banky Slovenska (odmena)
p>2013 Súťaž na striebornú pamätnú mincu Chránený areál Dubnické bane, nálezisko opálov (odmena)
p>2014 Súťaž na striebornú pamätnú mincu Svetové prírodné dedičstvo UNESCO – Karpatské bukové pralesy
p>2014 Súťaž na striebornú pamätnú mincu Clevelandská dohoda – 100. výročie podpísania
p>2015 Súťaž na pamätnú mincu Prvé predsedníctvo Slovenskej republiky v Rade Európskej únie (odmena)
p>2016 Súťaž na zberateľskú mincu 20 €, Pamiatková rezervácia Levoča a 500. výročie oltára v kostole sv. Jakuba (cena)

- 2016 Súťaž na striebornú zberateľskú mincu 10 €, Svetové prírodné dedičstvo – jaskyne Slovenského krasu (odmena)
- 2016 Súťaž na zlatú zberateľskú mincu 100 €, Svetové prírodné dedičstvo – jaskyne Slovenského krasu (odmena)
- 2017 Súťaž na striebornú zberateľskú mincu 10 € k 200. výročiu plavby prvého parníka na Dunaji v Bratislave (III. cena)
- 2017 Súťaž na striebornú zberateľskú mincu 10 € k 100. výročiu vzniku Československej republiky (odmena)
- 2017 Súťaž na striebornú zberateľskú mincu 25 € k 25. výročiu vzniku Slovenskej republiky (odmena)
- 2017 Súťaž na striebornú zberateľskú mincu 10 € – Vstup vojsk Varšavskej zmluvy v auguste 1968 (odmena)
- 2018 Súťaž na striebornú zberateľskú mincu 10 € k 10. výročiu zavedenia eura v Slovenskej republike (odmena)
- 2018 Súťaž na striebornú zberateľskú mincu 10 € k 100. výročiu Univerzity Komenského v Bratislave (odmena)
- 2019 Súťaž na striebornú zberateľskú mincu 10 € k 100. výročiu Slovenského národného divadla (odmena)
- 2020 Súťaž na zlatú zberateľskú euromincu 100 €, Nehmotné kultúrne dedičstvo Slovenskej republiky – fujara hudobný nástroj a jeho hudba (odmena)
- 2021 Súťaž na zberateľskú euromincu z obyčajných kovov v nominálnej hodnote 5 €, Fauna a flóra na Slovensku – kamzík vrchovský tatranský (odmena)
- 2021 Súťaž na striebornú zberateľskú euromincu 10 € k 650. výročiu povýšenia Skalice na slobodné kráľovské mesto (odmena)
- 2022 Súťaž na zberateľskú euromincu z obyčajných kovov v nominálnej hodnote 5 €, Fauna a flóra na Slovensku – bocian čierny (odmena)
- 2023 Súťaž na striebornú zberateľskú euromincu 10 € k 300. výročiu narodenia frátra Cypriána z Červeného Kláštora (odmena)

Súťaže a ocenenia za architektonicko-sochárske realizácie /

Competitions and awards for architectonic-sculpture realizations

Československá socialistická republika

- 1971 Architektonicko-sochárska súťaž na pamätník Vladimíra Clementisa v Tisovci, (III. cena)

Slovenská republika

- 1997 Súťaž na fontánu na Námestí sv. Egídia v Poprade (I. cena)
- 1997 Cena primátora mesta Poprad

Bibliografia / Bibliography

Publikácie, katalógy / Publications, catalogues

1. HEJDOVÁ, Dagmar. 1973. *Bijuterii moderne din R. S. Cehoslovaca*. Bukurešť, 1973.
2. HEJDOVÁ, Dagmar. 1974. *Modern cseh ékszer*. Budapest, 1974.
3. HOLEŠŤÁK-HOLUBÁR, Viktor. 1976. *8. celoslovenská výstava užitého umenia a priemyselného výtvarníctva*. Bratislava : Zväz slovenských výtvarných umelcov, 1976.
4. OSMITZOVÁ, Agneša. 1976. *Súčasný slovenský šperk*. Bratislava : Slovenská národná galéria, 1976.
5. ŽOLDÁK, František. 1976. *Věruna Melčáková-Juneková / akvarely, ilustrácie, Imrich Svitana / drobná plastika, Eva Končeková / tapisérie, Dušan Junek / úžitková grafika*. Poprad : Tatranská galéria, 1976.
6. 1978. *II. Quadriennale Des Kunsthandwerks Sozialistischer Länder 1978 Erfurt*. Deutsche Demokratische Republik : Ministerium für Kultur, Verband Bildender Künstler, 1978.
7. MURTI, Viktor. 1978. *2. výstava mladých východoslovenských výtvarníkov '78*. Košice : Krajská organizácia Zväzu východoslovenských výtvarných umelcov, 1978.
8. BELOHRADSKÁ, Ľuba. 1979. *Šperky, medaily*. Bratislava : Galéria Cypriána Majerníka, 1978.
9. KMOŠKOVÁ, Agáta - OSMITZOVÁ, Agneša. 1979. *9. celoslovenská výstava užitého umenia a priemyselného výtvarníctva*. Bratislava : Zväz slovenských výtvarných umelcov, 1979.
10. OSMITZOVÁ, Agneša. 1979. *Šperky*. Košice : Východoslovenská galéria, 1979.
11. 1979. *Imrich Svitana Sochy, medaily, kresby, šperky*. Spišská Nová Ves : Vlastivedné múzeum Spiša s galériou, 1979.
12. BACHRATÝ, Bohumír. 1980. *Ročník 1944 (malba, plastika, grafika, užité umenie)*. Bratislava : Galéria mladých Slovenského ústredného výboru socialistického zväzu mládeže, 1980.
13. BODNÁR, Jozef. 1980. *Súčasná plastika*. Prešov : Galéria výtvarného umenia, 1980.
14. JASAŇ, Viktor. 1981. *Imrich Svitana Marián Hennel*. Levoča : Mestské kultúrne stredisko, 1981.
15. HREBÍČKOVÁ, Marta. 1983. *Kresba východoslovenských sochárov*. Prešov : Galéria výtvarného umenia, 1983.
16. NĚMEČKOVÁ, Věra. 1983. *Československé pamětní mince a medaile 1948 - 1983*. Cheb : Chebské muzeum, 1983.
17. VOKÁČOVÁ, Věra - KVASNIČKA, Marián. *Súčasný československý umelecký šperk*. Trenčín : Oblastná galéria M. A. Bazovského, 1983.
18. 1984. *Imrich Svitana Sochy, šperky, kresby, medaily*. Levoča : Spišské múzeum v Levoči, 1984.
19. LETTRICHOVÁ, Xénia. 1987. *Imrich Svitana*. Praha : Dom slovenskej kultúry, Galéria a predajňa SFVU DIELO, 1987.
20. 1988. *Imrich Svitana výber z tvorby*. Košice : Východoslovenská galéria, 1988.
21. 1989. *II. medzinárodné kvadrienále medailí*. Kremnica : Múzeum mincí a medailí Kremnica, 1989.
22. DORICOVÁ, Dana. 1989. *6. celoslovenská výstava kresby*. Žilina : Považská galéria, 1989. ISBN 80-900424-0-6.
23. POLLÁKOVÁ, Mária. 1991. *Slovenská medaila 1970 - 1990*. Bratislava : Slovenská výtvarná únia, 1991.

24. SCHRAMMOVÁ, Agneša. 1991. *Premeny – slovenský šperk 1961 – 1991*. Bratislava : Galéria architektúry, úžitkového umenia a designu, 1991. ISBN 80-85-1-88-13-9.
25. SCHRAMMOVÁ, Agneša. 1992. *III. medzinárodné sympóziu umeleckého šperku Kremnica '92*. Kremnica : Slovenská výtvarná únia, 1992. ISBN 80-85694-06-9.
26. JASAŇ, Viktor. 1993. *Imrich Svitana výber z tvorby*. Spišská Nová Ves : Galéria umelcov Spiša, 1993.
27. SCHRAMMOVÁ, Agneša. 1993. *Šperk na cestách*. Bratislava : Slovenská výtvarná únia, 1993. ISBN 80-85694-21-2.
28. HREBÍČKOVÁ, Marta. 1994. *Sochársky salón '94 /Návraty a reťazenie/*. Prešov : Šarišská galéria, 1994. ISBN 80-85133-05-9.
29. 1997. *Imrich Svitana medaily, mince, šperky, plastiky*. Kremnica : Národná banka Slovenska, Múzeum mincí a medailí v Kremnici, 1997.
30. JASAŇ, Viktor. 1997. *Umelci Spiša Slovensko*. Spišská Nová Ves : Galéria umelcov Spiša, 1997.
31. JASAŇ, Viktor – JOPPA, Jozef. 1997. *10 x 10*. Spišská Nová Ves : Galéria umelcov Spiša, 1997. ISBN 80-967584-4-6.
32. BACHRATÝ, Bohumír. 2000. *Výber z tvorby súčasných umelcov Spiša*. Spišská Nová Ves : Galéria umelcov Spiša, 2000. ISBN 80-968305-2-X.
33. 2000. *Imrich Svitana Sochy, kresby*. Spišská Nová Ves : Galéria umelcov Spiša, 2000.
34. JASAŇ, Viktor. 2001. *de facto II*. Košice : Východoslovenská galéria, 2001.
35. HAAKOVÁ, Jitka. 2002. *Záhrada umenia 2002*. Spišská Nová Ves : Galéria umelcov Spiša, 2002. ISBN 80-89081-04-5.
36. 2002. *Slovenské pamätné mince 1993 – 2002*. Bratislava : Národná banka Slovenska, 2002. ISBN 80-8043-075-6.
37. SVITANA, Imrich – KOPNICKÝ, Ján. 2004. *19. 11. 2004 Imrich Svitana*. 2004.
38. 2004. *Imrich Svitana Jubilejná*. Spišská Nová Ves : Galéria umelcov Spiša, 2004. ISBN 80-89081-13-4.
39. ONDRUŠEKOVÁ, Anna. 2005. *Imrich Svitana šperk, minca, medaila*. Poprad : Tatranská galéria, 2005. ISBN 978-80-88851-19-6.
40. PACHIGEROVÁ, Beáta. 2006. *Na husličkách maľované*. Nitra : Folk Slovakia Ltd., 2006. ISBN 80-969548-0-6.
41. HREBÍČKOVÁ, Marta. 2007. *Krajský salón '06 ... dnešné menu*. Prešov : Šarišská galéria, 2007. ISBN 80-85133-28-8.
42. JOPPA, Jozef. 2007. *20 x 20*. Spišská Nová Ves : Galéria umelcov Spiša, 2007. ISBN 978-80-89081-28-8.
43. ONDRUŠEKOVÁ, Anna. 2008. *desať / dvadsať / tridsať*. Poprad : Tatranská galéria, 2008.
44. 2009. *Slovenské pamätné mince 1993 – 2008*. Bratislava : Národná banka Slovenska, 2009. ISBN 978-80-8043-131-0.
45. 2009. *Imrich Svitana – Nový skicár sochára*. Spišská Nová Ves : Galéria umelcov Spiša, 2009. ISBN 978-80-89081-36-3.
46. BENICKÁ, Lucia. 2012. *25 x 25*. Spišská Nová Ves : Galéria umelcov Spiša, 2012. ISBN 978-80-89081-45-5.

47. ONDRUŠEKOVÁ, Anna. 2012. *Areál Medzinárodného sochárskeho sympózia Vyšné Ružbachy – genius loci*. Poprad : Tatranská galéria, 2012. ISBN 978-80-88851-35-6.
48. ONDRUŠEKOVÁ, Anna. 2014. *Imrich Svitanu od A po Z*. Poprad : Tatranská galéria, 2014. ISBN 978-80-88851-47-9.
49. PACEKOVÁ, Kamila. 2014. *Jubilanti 2013 – 2014*. Spišská Nová Ves : Galéria umelcov Spiša, 2014. ISBN 978-8089081-47-9.
50. KOPNICKÁ, Barbora. 2018. *Veľká očami sochára – fotografie*. 2018.

Publikácie, katalógy / Publications, catalogues

1. HLOUŠEK, Jan. 1970. UMPRUM. In *Mladý svět*. 1970.
2. BELOHRADSKÁ, Ľuba. 1978. Moderný šperk. In *Nové slovo*. 23. 03. 1978.
3. HRADISKÁ, Nina. 1978. Predstavujeme akad. sochára Imricha Svitanu – Nestavia sochy slovami. In *Večerník*. 1978.
4. MAGYAROVÁ, Mária. 1982. Predstavujeme Vám – Disciplína umelcovej tvorby. In *Poprad*. 1982, s. 12 – 14.
5. HAAKOVÁ, Jitka. 1985. Šperky, medaily a sochy Imricha Svitanu. In *Vysoké Tatry*. 1985.
6. (JJ). 1987. Obrazy v pohybu. In *Večerní Praha*. 21. 10. 1987.
7. (KO). 1988. Šperky I. Svitanu vo Východoslovenskej galérii – Zakliata krása. In *Večer Košice*. 14. 09. 1988.
8. (NĚ). 1988. Vo východoslovenskej galérii vystavuje Imrich Svitanu. In *Východoslovenské noviny*. 05. 10. 1988, roč. XXXVII., č. 235.
9. (KŠ). 1988. Bard slovenskej zeme. In *Podtatranské noviny*. 06. 10. 1988.
10. MAGYAROVÁ, Mária. 1989. Akademický sochár Imrich Svitanu a jeho dielo. In *Východoslovenské noviny*. 17. 05. 1989.
11. HAAKOVA, Jitka. 1991. Pastely a kresby Imricha Svitanu. 31. 10. 1991.
12. 1993. Strieborné a bronzové medaily. In *Spišské Hlasy*. 02. 11. 1993.
13. 1993. Šperk sa snúbi s malbou. In *Lúč – východoslovenské noviny*. 26. 11. 1993, roč. II., č. 267.
14. JASAŇ, Viktor. 1933. Výber z tvorby akad. sochára I. Svitanu – Rodák rodnej jubilantke. In *Spišský Kuriér*. 30. 11. 1933.
15. (V. J.). 1993. Medailér a šperkár. In *Spišské Hlasy*. 07. 12. 1993.
16. GABZDIL, Ján. 1993. Oživenie pamäti. In *Informátor*. December 1993.
17. HAAKOVÁ, Jitka. 1994. Jubileum sochára Imricha Svitanu – Verný rodnému kraju. In *Podtatranské noviny*. 03. 02. 1994.
18. (SAN). 1994. Rozhovor v ateliéri – Budúcnosť popradského sochárstva v oblakoch. In *Poprad*. 22. 02. 1994.
19. (TNT). 1994. Poézia kovu. In *Poprad*. 28. 02. 1994.
20. MARINKOVIČOVÁ, Denisa. 12. 08. 1994. Človek človeku človekom. In *Republika*. 12. 08. 1994.
21. GABZDIL, Ján. 1994. Prezentácia štátnej suverenity, slovenského umelca a jeho diela. In *Spišské Hlasy*. 11. 10. 1994, s. 4.

22. 1994. Slovenský raj v striebre. In *Národ. Obroda*. 25. 11. 1994.
23. (LAK). 1995. Minca po päťsto korún. In *Nový Čas*. 24. 03. 1995.
24. 1995. Prírodné motívy na minciach – Imrich Svitana. 25. 04. 1995.
25. (STS). 1997. V hoteli Poprad udeľovali ceny mesta a primátora. In *Poprad*. 18. 03. 1997, roč. VIII.
26. 1997. Blahoželáme oceneným! In *Poprad*. 25. 03. 1997, s. 4.
27. 1998. Výstava slovenských bankoviek a mincí. In *Odborný bankový časopis*. 01. 1998, roč. 6.
28. JANŠOVÁ, Elena. 1998. V Levoči súčasní umelci Spiša. In *Lúč*. 22. 01. 1998.
29. MAGYAROVÁ, Mária. 2000. Pestrá a horkosladká chuť života profesionálneho výtvarníka. In *Spišský región*. 04. 05. 2000, s. 9.
30. DUBIVSKÁ, Daniela. 2000. Sochárstvo je rehoľou, svet púťou, ktorá nikde nekončí... In *SME*. 24. 10. 2000, s. 6.
31. PETREKOVÁ, Martina. 2000. Vernisáž v „dušičkovom“ štýle – Imrich Svitana. In *Spišské Hlasy*. 20. 11. 2000.
32. DUBIVSKÁ, Daniela. 2000. Sochár Imrich Svitana je pútnik, kráčajúci labyrintom života. In *Korzár*. 22. 11. 2000.
33. KOČÍK, Tibor. 2001. Číre city, čisté tvary. In *Kultúrny život*. 28. 02. 2001.
34. (MTM). 2001. Imro Svitana vystavuje. In *Poprad*. 06. 03. 2001.
35. (MAR). 2001. Talent a trpezlivosť vymámi z kameňa umenie. In *Poprad*. 09. 03. 2001.
36. ŠIRILLOVÁ, Silvia. 2002. Do záhrady umenia v spišskonovoveskej galérii pribudnú štyri nové plastiky. In *Korzár*. 12. 07. 2002, roč. IV., č. 160, s. 1.
37. (AFO). 2002. Exteriér spišskonovoveskej galérie vyplňajú štyri nové sochy. In *Spišský denník*. 22. 08. 2002, roč. IV., č. 195.
38. HAAKOVÁ, Jitka. 2003. Pätnásť umelcov vystavuje svoje diela v Galérii umelcov Spiša. In *Korzár*. 03. 02. 2003.
39. JOPPA, Jozef. 2004. Imrich Svitana – jubilejná. In *Korzár*. 1. 11. 2004, , roč. 5, č. XI., s. 8.
40. JOPPA, Jozef. 2005. Imrich Svitana v jubilejnej výstave. In *Michalovčan*. 04. 04. 2005, roč. XVI., č. 7, s. 5.
41. (KIM). 2005. Sochárske impresie vo Flóre. In *Korzár*. 31. 05. 2005, s. 7.
42. (LEJ). 2009. Imrich Svitana vystavuje v Spišskej Sobote. In *Poprad*. 24. 02. 2009.
43. (MAR). 2009. Medaila je malým umeleckým dielom. In *Poprad*. 02. 06. 2009.
44. (MAR). 2014. Mojou najkrajšou modlitbou je tvorivá práca... In *Poprad*. 01. 10. 2014.
45. MIKOLAJ, Dušan. 2020. Spriaznenosť s krajom ponad časy. In *Literárny týždenník*. 15. 01. 2020.

Svitana vo svojej domácej galérii / in his home gallery, 2021 (JK)

Tento projekt bol podporený z verejných zdrojov poskytnutých Fondom na podporu umenia.
Katalóg reprezentuje výlučne názor autorov a fond nezodpovedá za jeho obsah. /
This project has been supported using public funds provided by Slovak Arts Council.
This catalogue reflects the views only of the authors, and the Council cannot be held responsible for the information contained therein.

IMRICH SVITANA

VERTIKÁLY /
VERTICALS

u. fond
na podporu
umenia

Výstava | Exhibition: 4. 12. 2019 – 5. 7. 2020
Galéria umelcov Spiša / Gallery of Spiš Artists

Kurátorky | Curators: Lucia Benická, Mária Šabľová, Zuzana Juháziová
Grafický dizajn | Graphic design: Ivana Babejová
Produkcia | Production: Galéria umelcov Spiša

Katalóg | Catalogue

Zostavila | Edited by:
Lucia Benická – riaditeľka galérie

Autorky katalógu | Authors of catalogue:
Lucia Benická, Mária Šabľová

Texty | Texts:
Jitka Haaková, Jozef Joppa, Lucia Benická, Mária Šabľová,
Zuzana Juháziová, Katarína Balúnová

Preklady | Translations:
Dušan Bevilaqua, Gavin Cowper

Grafický dizajn | Graphic design:
Ivana Babejová

Fotografie a reprodukcie | Photographs and reproductions:
Ján Kekeli (JK), Robo Kočan (RK), Oliver Ondráš (OO), Lucia Benická (LB),
archív autora a galérie / archive of the artist and the gallery

Tlač | Printed by:
vienala.sk, tlačacnejsie.sk, 2019

Náklad | Copies:
600 ks

Vydavateľ | Published by:
Galéria umelcov Spiša, 2019
www.gus.sk

ISBN 978-80-89081-68-4
EAN 9788089081684

 **KOŠICKÝ
SAMOSPRÁVNÝ
KRAJ**

 GALÉRIA UMELCOV SPIŠA

ISBN 978-80-89081-68-4

9 788089 081684

